

*Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®*

*Poročilo o delu
Zveze prijateljev mladine Slovenije
v letu 2022*

Ljubljana, marec 2023

KAZALO

1 UVOD.....	4
1.1 PRIZADEVANJA ZA USTANOVITEV SAMOSTOJNEGA VARUHA OTROKOVIH PRAVIC.....	6
1.2 ANA BIZJAK, PREJEMNICA PLAKETE DRŽAVNEGA SVETA NAJZASLUŽNEJŠIM DRUŠTVENIM DELAVCEM IN DELAVKAM/PROSTOVOLJCEM 2022	6
1.3 ČLANSTVA V DELOVNIH TELESIH	6
2 ORGANI, DELOVNA TELESA IN STALNE OBLIKE DELOVANJA ZPMS V LETU 2022.....	8
3 PROGRAMI ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE	10
3.1 PROGRAMI ZA ZAŠČITO OTROKOVIH PRAVIC IN ZAGOVORNIŠTVO	10
3.1.1 TEDEN OTROKA®	16
3.1.2 MREŽA ZA OTROKOVE PRAVICE	17
3.1.3 NACIONALNA MREŽA TOM® (TELEFON ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE)	19
3.2 SOCIALNO-HUMANITARNI PROGRAMI ENO SRCE	37
3.2.1 POMOČ DRUŽINAM.....	38
3.2.2 SAPRAMIŠKIN SKLAD	39
3.2.3 ADIN ŠTIPENDIJSKI SKLAD.....	39
3.2.4 POLNA ŠOLSKA TORBA	39
3.2.5 ŠPORTNIK SEM.....	40
3.2.6 DECEMBRSKE AKCIJE	40
3.3 PROGRAMI ZA PROSTI ČAS IN LETOVANJA.....	41
3.3.1 POMEŽIK SONCU®	42
3.3.2 IZVEDBA ZIMOVANJ, LETOVANJ IN ZDRAVSTVENIH LETOVANJ	43
3.3.3 IZOBRAŽEVANJE ZPMS ZA PEDAGOŠKE VODJE NA LETOVANJIH OTROK	49
3.4 PROGRAMI NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA.....	50
3.4.1 OTROŠKI PARLAMENTI®	50
3.4.2 NATEČAJ EVROPA V ŠOLI	56
3.4.3 MLADI RAZISKOVALCI ZGODOVINE	57
4 PROJEKTI IN PRIJAVE NA RAZPISE	59
4.1 ZAKLJUČENI PROJEKTI.....	59
4.2 PROJEKTI V TEKU	60
4.3 PRIJAVE NA RAZPISE	61
5 USTANOVA "FUNDACIJA ZPMS ZA OTROKE IN DRUŽINE V SLOVENIJI"	62
5.1 ŠTIPENDIJSKI SKLAD DR. JANEZA DRNOVŠKA.....	62
6 ODNOSI Z JAVNOSTMI	63
7 VODENJE IN ORGANIZACIJA NALOG S PODROČJA DELOVANJA ZPMS.....	65
7.1 PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV	65
7.1.1 INVESTICIJE	66

7.2 RAZVOJ ORGANIZACIJE	66
7.2.1 KREPITEV MREŽE ČLANIC ZPMS IN MREŽE PROSTOVOLJCEV.....	66
7.2.2 SODELOVANJE Z DRUGIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	67
7.3 ZAPOSLENI	67
7.3.1 IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH	68
7.3.2 IZOBRAŽEVANJE ŠTUDENTOV – ŠTUDIJSKA PRAKSA.....	68
7.3.3 SODELOVANJE/UDELEŽBA NA MEDNARODNIH DOGODKIH	69
8 ZAKLJUČEK.....	71
PRILOGA 1: ORGANIZACIJA DOGODKOV	73
PRILOGA 2: UDELEŽBA ZPMS NA ZUNANJIH DOGODKIH	75

1 UVOD

V začetku leta 2022 je bilo v družbi še čutiti vplive in posledice epidemije COVID-19, delovni procesi pa so se pretežno že vrnili na stare tirnice.

Pozorno smo spremljali, kako vse to doživljajo otroci in mladostniki, ter se trudili jim čim bolj stati ob strani. Še več poudarka smo dali vključevanju otrok v naše programe in podprli *Poziv k sočutju*, ki ga je na pedagoške delavce in odločevalce naslovila Strokovna skupina Slovenske krovne zveze za psihoterapijo. Ključno sporočilo je bilo, da se moramo odrasli zavedati, da je mladostnikom, ki so v ranljivem psihofizičnem razvojnem obdobju, težko v tej situaciji in da moramo njihovem doživljanju dati veljavo.

Ob uradnem začetku predvolilnega obdobja smo v okviru Mreže za otrokove pravice ponovili pobudo "Postavimo otrokove pravice v središče slovenske politike", s katero smo opozorili na kršitve otrokovih pravic, ter pozvali politične stranke, da te tematike vključijo v svoje politične programe.

Ob prvem valu beguncev iz Ukrajine smo takoj pristopili k zbiranju finančnih sredstev za pomoč ukrajinskim otrokom z družinami, ki so se nastanili v Sloveniji, ter jim nadalje tudi pomagali, predvsem tako, da smo jim omogočili počitnice v naših letoviščih in udeležbo na drugih počitniških programih.

Na 46. skupščini ZPMS je bila Darja Groznik ponovno izvoljena za predsednico; tako je vstopila v tretji 5 letni mandat predsedovanja ZPMS. Na tej skupščini sta bila za podpredsednika izvoljena Martin Bigec in Uroš Brezovšek in sicer za mandatno obdobje 2022–2026.

Člani UO ZPMS so v skladu s Statutom ZPMS na predlog novo izvoljene predsednice na svoji 12. seji, dne 23. 5. 2022, ponovno imenovali Bredo Krašna za generalno sekretarko ZPMS za novo 5 letno mandatno obdobje od 1. junija 2022 do 31. maja 2027.

V sklopu socialno-humanitarnih programov ENO SRCE smo oblikovali nov sklad Športnik sem, katerega namen je zagotavljanje pomoči otrokom in mladostnikom iz socialno ogroženih okolij pri uresničevanju športnih potencialov. Izvedli smo tudi že prvi razpis za dodelitev sredstev.

Z izjemno pestro zaključno razpravo projekta Naše mnenje šteje!, na kateri so mladi razpravljali in oblikovali predloge o participaciji otrok v šoli, pri zdravniku, v lokalni skupnosti ter na sodišču, smo zaključili s posvetovanji z otroki v sklopu tega projekta. Razpravo so pospremili oblikovalci politik in strokovnjaki s posameznih področjih ter skupaj z mladimi oblikovali zanimive in pomembne predloge, ki smo jih vključili v Belo knjigo ZPMS o uresničevanju pravice otrok do participacije. Belo knjigo smo že predali ministru za zdravje Danijelu Bešič Loredanu in ministrici za pravosodje dr. Dominiki Švarc Pipan.

Po enem letu intenzivnih usklajevanj in dela smo v maju predstavili naš unikatni izdelek – dobrodelni copat COPArt. Copat, ki ga je oblikovala Urška Drofenik, izdelalo pa Čevljarstvo Brodi, je pritegnil veliko pozitivne pozornosti in se izkazal kot zelo uspešna zgodba, s katero bomo še nadaljevali.

Ker smo mladim želeli glasno sporočiti, da v stiskah niso sami, saj jim lahko s pogovorom pomaga naš TOM telefon, se je TOM telefon odpravil na pot. Od 17. 5. do 20. 11. je v akciji "TOM potuje, otroke obiskuje" nahrbtnik TOM telefona s predstavitvenimi gradivi gostoval na 193 šolah po vsej Sloveniji. Akcija, preko katere so se otroci seznanili s TOM telefonom in s pomenom pogovora, je bila zelo uspešna.

Z veseljem smo v maju 2022 spremljali odprtje prostorov Hiše za otroke v Ljubljani (Zaloška 59), ki je pripravljena po islandskem modelu Barnahus. Gre za prvo tovrstno hišo v Sloveniji, kar je z vidika varstva otrokovih pravic izjemnega pomena. Združuje več služb za obravnavo žrtev kaznivih dejanj, zato vsi postopki lahko potekajo na enem mestu. Forenzični intervjuji se bodo snemali, posnetki bodo nadomestili premnoga zaslišanja otrok pri različnih strokovnjakih. Postopek v hiši vključuje tudi telesni pregled, krizno podporo in psihosocialno pomoč.

Bili smo pozvani tudi k oddaji predloga za imenovanje člana v strokovni svet Hiše za otroke. Predlagali smo Vlasto Nussdorfer, predsednico Nacionalnega odbora za otrokove pravice, ki pa ni bila izbrana.

Izvedli smo obširna obnovitvena dela v Taboru Mojca v Dolenjskih toplicah ter poskrbeli za večja vzdrževalna dela v Hiši zavetja Palčica, kjer CSD Ljubljana izvaja pomemben socialno varstveni program.

Po dolgem premoru smo se ponovno družili na dobrodelnem koncertu DAN ZA ROCK z Rock mulčki in znanimi glasbenimi gosti, s pomočjo katerega smo zbirali sredstva za program Pomežik soncu®. V izjemno pozitivnem vzdušju na polnem Kongresnem trgu v Ljubljani smo doživeli res lep večer z odlično glasbo.

Že poleti smo začeli z navezovanjem stikov z novo vladajočo strukturo in se pričeli dogovarjati za sestanke. Med prvimi smo se sestali s predsednico državnega zbora mag. Urško Klakočar Zupančič. Ena izmed osrednjih tem je bila naša pobuda za ustanovitev samostojnega Varuha otrokovih pravic. O tem smo se pogovarjali tudi z ministrico za pravosodje dr. Dominiko Švarc Pipan.

Odzvali smo se na poziv vlade za predloge na Smernice za sodelovanje Vlade RS z nevladnimi organizacijami ter se vključili v pripravo Strategije za razvoj prostovoljstva.

Konec avgusta je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport v javno obravnavo dalo osnutek predloga Zakona o interventnih ukrepih v vzgoji in izobraževanju za šolsko leto 2022/2023. Podali smo naše predloge in komentarje, v katerih smo izpostavili, da je še bolj ključno, da država poskrbi za cenovno dostopen topli obrok, kosilo za otroke.

Večkrat smo izpostavili slabo pediatrično oskrbo otrok, kar je posledica pomanjkanje pediatrov. Kot je opozoril dr. Homšak, član Nacionalnega odbora za otrokove pravice in predsednik Združenja za pediatrijo: vsi otroci v Sloveniji naj imajo za zagotavljanje polnega zdravja enakovreden dostop do pediatra v vseh regijah. Pravica otrok do obravnave pri pediatru mora biti vodilo. Zagotovljen naj bo torej osebni pediater za vsakega otroka. V letu 2022 so se začele tudi spremembe na področju organiziranja oz. izvajanja zdravstvenih letovanj; želimo si, da otroci in mladi ne bodo oškodovani.

Teden otroka® je v letu 2022 potekal pod sloganom "Skupaj se imamo dobro", ki je v osredje postavil druženje z vrstniki in grajenje medsebojnih odnosov, kar je nujno potrebno za ustrezen socialni in psihološki razvoj otrok. Da bi otroke kar čim bolj spodbudili k novim skupnim dogodivščinam, seveda 'v živo' s prijatelji, je v sodelovanju s priljubljenim raperjem NIPKEjem nastala poskočna glasbena poslanica "Skp se mava dobr". Vrtci in šole so se v neverjetnem številu odzvali na naš likovni in plesni natečaj; naše sporočilo o pomembnosti druženja pa je zagotovo spletlo večjo povezanost med vrstniki in zagotovo tudi kakšno novo prijateljstvo. Ob velikem zanimanju otrok (in mentorjev) za sodelovanje so bili zelo uspešno izvedeni tudi naši programi Otroški parlament, Evropa v šoli in Mladi raziskovalci zgodovinarji.

V letu 2022 smo s socialno-humanitarnimi programi ENO SRCE prispevali k blažitvi posledic revščine. Skupno smo pomagali 7700 družinam. Zbrali smo več kot 46.000 kosov šolskih potrebščin in v prazničnem decembru razdelili 1100 daril. Pričeli smo s testno uporabo programa Zarja za vodenje socialno-humanitarnih programov.

Letovanja in zimovanja smo izpeljali zelo uspešno. Skupno število otrok, ki so letovali v organizaciji zvez in društev prijateljev mladine v letu 2022, je 11.027, od tega jih je popolnoma brezplačno letovalo 3.311, delno sofinancirano 4.715 in samoplačniško 3.001 otrok.

TOM telefon se je v letu 2022 odzval na 19.542 kontaktov otrok in mladih. Prostovoljci/svetovalci Nacionalne mreže TOM in prostovoljci, ki delajo na letovanjih, so skupno opravili 27.190 ur. V organih ZPMS, stalnih delovnih telesih in drugih stalnih oblikah delovanja je vključenih okoli 100 članov, ki so svojim delom v letu 2022 opravili 1.283 prostovoljnih ur (AJPEŠ). Skupno je bilo opravljenih 28.336 prostovoljnih ur.

Marca 2022 je bila sprejeta Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022–2030, ki vključuje tudi programe psihosocialne podpore, kamor se umešča tudi telefonsko svetovanje, naš TOM telefon. Cilj do leta 2030 je povečanje števila programov in razširitev obstoječih programov za okvirno 40 %. Sicer pa je Resolucija usklajena z Resolucijo o družinski politiki in Programom za otroke 2020–2025 ter določa cilje in ukrepe za preprečevanje tveganja revščine in izključenosti otrok in mladostnikov.

1.1 PRIZADEVANJA ZA USTANOVITEV SAMOSTOJNEGA VARUHA OTROKOVIH PRAVIC

V tem letu smo še naprej opozarjali in iskali podporo med vsemi relevantnimi odločevalci, da bi v Sloveniji končno dobili samostojnega Varuha otrokovih pravic. Menimo, da je na področju socialnega, zdravstvenega in drugih dialogov preveč odprtih in nerešenih vprašanj, ki se ne rešujejo dovolj hitro v korist otrok. Zahtevamo, da se Varuha otrokovih pravic mora ustanoviti z zakonom in da ga imenuje Državni zbor RS. Imel naj bi pooblastila za varstvo in zastopanje, spodbujanje in promoviranje otrokovih pravic. Opravljal bi tudi vlogo spremljanja uresničevanja Konvencije otrokovih pravic ter ostalih mednarodnih pravnih aktov na področju otrokovih pravic.

Na potrebo po samostojnem Varuhu otrokovih pravic smo opozorili tudi na posvetu *O boljši prihodnosti za otroke*, ki je potekal v Državnem zboru, 3. 10. 2022. Predstavljenih je bilo veliko strokovnih in utemeljenih predlogov ukrepov za izboljšanje položaja naših otrok. Še posebej smo izpostavili, da bi za naše otroke najbolje poskrbeli z ustanovitvijo samostojnega Varuha otrokovih pravic, ki bi poskrbel tudi za implementacijo vseh predstavljenih predlogov na tem posvetu.

Liana Kalčina, častna članica ZPMS in podpredsednica Nacionalnega odbora za otrokove pravice, je pripravila daljšo obrazložitev o tem, zakaj v Sloveniji potrebujemo Varuha otrokovih pravic. Svoj prispevek je predstavila 14. 9. 2022 tudi na Komisiji za državno ureditev (78. seja) in Komisiji za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide (92. seja) Državnega sveta RS. O tej tematiki je napisala tudi odličen prispevek z naslovom "Kdaj bomo imeli varuha ali varuhinjo otrokovih pravic?", ki je bil v časopisu Delo (rubrika Gostujoče pero) objavljen 5. oktobra 2022.

1.2 ANA BIZJAK, PREJEMNICA PLAKETE DRŽAVNEGA SVETA NAJZASLUŽNEJŠIM DRUŠTVENIM DELAVCEM IN DELAVKAM/PROSTOVOLJCEM 2022

Na pobudo predlagateljev Zveze prijateljev mladine Slovenije in državnega svetnika Tomaža Horvata je prejemnica priznanja Državnega sveta RS najzaslužnejšim društvenim delavcem in delavkam – prostovoljcem in prostovoljkam za leto 2022 tudi sekretarka MDPM Ajdovščina Ana Bizjak. Kot smo zapisali v obrazložitvi: *»Anino prostovoljstvo sega v leto 1973, ko je prestopila vrata MDPM Ajdovščina. Ana je leta 1986 postala sekretarka MDPM Ajdovščina in to delo opravlja še danes. Ves čas skrbi za nemoten potek dela in aktivnosti za otroke, mlade in družine. Številnim mladim je omogočila delo, izobraževanje, osebni razvoj, skrbela za ohranjanje ustaljenih in ustvarjanje novih projektov ter sodelovanje z ZPMS in njenimi članicami. Bila je dolgoletna članica Upravnega odbora ZPMS, danes pa je aktivna kot predsednica Komisije za socialna vprašanja in humanitarne projekte ZPMS. Prav tako je bila članica več nacionalnih odborov pri ZPMS. Bistveno je prispevala k ohranitvi nacionalnih programov ZPMS v Vipavski dolini in skrbela za delovanje lokalnega društva.«*

1.3 ČLANSTVA V DELOVNIH TELESIH

V letu 2022 smo na novo postali člani naslednjih delovnih teles:

- **Delovna skupina za pripravo podzakonskih aktov, nanašajoč se na spremembo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)**

Ministrstvo za zdravje nas je januarja 2022 pozvalo k podaji predloga kandidata/-tke za sodelovanje v delovni skupini za pripravo podzakonskih aktov, ki se nanašajo na spremembo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Predlagali smo Bredo Krašna, generalno sekretarko. Predstavnik mora poznati delovanje različnih programov krepitve zdravstvenega stanja otrok in specifičnih obolenj.

Delovna skupina se je sestala na treh sejah in skušala priti do osnutka predloga Pravilnika o določitvi in izvajanju skupinskih zdravstvenih programov. Ker so bile aprila državno zbornske volitve in se je glede na rezultat zamenjala Vlada RS, je delovna skupina prenehala z delovanjem. Novi minister za zdravje pa ni še imenoval delovne skupine za pripravo pravilnika. Smo pa bili večkrat v kontaktu z ministrom za zdravje in državno sekretarko na Ministrstvu za zdravje glede zdravstvenih letovanj.

- **Strokovni svet za zagovorništvo otrok pri VČP**

Konec decembra 2021 smo se odzvali na javno povabilo Varuha človekovih pravic RS za imenovanje članic in članov Strokovnega sveta za zagovorništvo otrok za obdobje 2022–2024. Predlagali smo strokovno sodelavko Saro Geiger Smole kot predstavnico nevladne organizacije. Sklep o njenem imenovanju smo prejeli v marcu 2022. Od julija 2022 jo je nadomeščala strokovna sodelavka Darija Maksimović Gončin. Strokovni svet se je v letu 2022 sestal na treh sejah. Na konstitutivni seji smo bili imenovani v strokovno skupino za izobraževanje. Sodelovali smo pri oblikovanju programa jesenskega posveta za zagovornike. Člani Strokovnega sveta so se strinjali, da je situacija na zagovorništvu pereča, zlasti kadrovske podnormirana glede na izjemen pripad pobud v primerjavi z minulim obdobjem. Strokovni svet se je seznanil z zahtevo Društva PEND za pridobitev informacij na podlagi ZDIJZ glede predložitve 20 ugodilnih in 20 zavrnilnih sklepov o postavitvi zagovornika v anonimizirani obliki. Strokovni svet je sprejel sklep, da se posredujejo podatki, iz katerih ne bo na noben način razkrita identiteta otroka in njegove družine. Članica Strokovnega sveta za zagovorništvo otrok pri VČP je sodelovala na dvodnevem posvetu za udeležence zagovorništva otrok na Brdu pri Kranju, 7. in 8. 10. 2022, z naslovom "Soočanje z različnimi oblikami nasilja v zagovorništvu".

- **Strokovni svet za socialno varstvo pri MDDZS**

Pri Ministrstvu RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je bil v začetku decembra 2022 s sklepom ustanovljen Strokovni svet za socialno varstvo. To je strokovno posvetovalni organ, ki opravlja naslednje naloge: sodeluje pri pripravi socialnovarstvenega programa; spremlja potrebe na področju socialnega varstva in predlaga ukrepe; sodeluje pri pripravi normativov in standardov storitev; predlaga in spremlja programe znanstveno raziskovalnih nalog na področju soc. varstva; daje mnenje k socialnovarstvenim storitvam in programom, kadar zanj zaprosi minister.

V Svet je bila imenovana Breda Krašna, generalna sekretarka ZPMS. Svet se v letu 2022 ni sestal.

2 ORGANI, DELOVNA TELESNA IN STALNE OBLIKE DELOVANJA ZPMS V LETU 2022

Organi ZPMS so skupščina, upravni odbor, nadzorni odbor, častno razsodišče, predsednica in dva podpredsednika.

Skupščina ZPMS je v letu 2022 zasedala enkrat, in sicer 25. 3. 2022.

Na zasedanju je poleg poročila o delu ZPMS za leto 2021 in programa dela ZPMS za leti 2022 in 2023, sprejela tudi nov Statut ZPMS, izvolila predsednico ZPMS Darjo Groznik za nov 5 letni mandat in za 4 letni mandat izvolila dva podpredsednika ZPMS Uroša Brezovška in dr. Martina Bigca.

Skupščina ZPMS je imenovala novo častno članico ZPMS dr. Anico Mikuš Kos.

Skupščina ZPMS je sprejela v članstvo nove članice: DPM Domžale, DPM Kamnik, DPM Ravne in DPM Žirovnica ter iz članstva ZPMS izbrisala DPM Edvarda Kardelja Velenje.

Na dan 31. 12. 2022 je imela ZPMS 112 članic.

V organih ZPMS, stalnih delovnih telesih in drugih stalnih oblikah delovanja je vključenih okoli 100 članov, ki so s svojim delom v letu 2022 opravili 1283 prostovoljnih ur. Prostovoljci/svetovalci Nacionalne mreže TOM in prostovoljci, ki delajo na letovanjih, pa so skupno opravili 27.190 ur.

Upravni odbor ZPMS se je v letu 2022 sestel na 5 rednih sejah (16. 2., 7. 3., 23. 5., 15. 6. in 1. 12. 2022) ter izvedel 1 korespondenčno sejo (10. 1.–12. 1. 2022).

Nadzorni odbor ZPMS se je sestel enkrat, in sicer na 3. seji (7. 3. 2022).

Častno razsodišče ZPMS se v letu 2022 sestalo na 1. konstitutivni seji, in sicer 23. 2. 2022; predsednica Častnega razsodišča ZPMS je Liana Kalčina.

Stalna delovna telesa upravnega odbora ZPMS

- Komisija za organiziranost, statutarna in kadrovska vprašanja (KOSK) se je sestala na 1 seji (1. 3. 2022); predsednik komisije je Vojko Poljanšek. Z novim Statutom ZPMS je ta komisije prenehala obstajati.
- Komisija za socialna vprašanja in humanitarne projekte se je sestala na petih rednih sejah (22. 2., 17. 5., 21. 7., 20. 9. in 8. 12. 2022). Predsednica komisije je Ana Bizjak.

Stalne oblike delovanja

- Komisija za delo zgodovinskih krožkov se je sestala na 3 sejah: 19. 4., 5. 5. in 1. 6. 2022 in na korespondenčni seji 28. 2. 2022; do 19. 4. je bila predsednica Komisije dr. Nadja Terčon, potem pa je vodenje Komisije za delo zgodovinskih krožkov prevzela mag. Marjetka Balkovec Debevec.
- Nacionalni odbor natečaja Evropa v šoli se je sestel na eni seji (1. 6. 2022); predsednica odbora je Nataša Adlešič Barba.
- Nacionalni odbor za otrokove pravice se je sestel na eni seji (29. 11. 2022); predsednica odbora je Vlasta Nussdorfer.
- Nacionalni odbor za Otroške parlamente se v letu 2022 ni sestel. Po prenehanju vodenja odbora, Uroša Brezovška začasno nadomešča članica odbora Bojana Špegel.
- Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja se je sestel na 2 rednih sejah (20. 4. in 31. 5. 2022) in 1 korespondenčni seji (13. 12. 2022); predsednica odbora je Urška Vrtačnik. Delovna komisija za prostočasne aktivnosti v sestavi Sabina Vidmar, Jelka Jelovšek Srebot, Meta Barlič in Urška

Vrtačnik se je v jesenskem čas 2022 sestala dvakrat: 29. 9. 2022 se je komisija dogovorila o pripravi vsebinskega in finančnega predloga izvajanja prostočasnih aktivnosti in 19. 10. 2022, ko je obravnavala pripravljene predloge, določitev cilja in namena programa prostočasnih aktivnosti Počitnice za vse.

Svet Nacionalne mreže TOM se je sestel na 1 izredni seji dne 27. 1. 2022 in 4 rednih sejah (9. 3., 8. 6., 7. 10. in 9. 11. 2022). On-line srečanje supervizorjev je potekalo 7. 2., 14. 4., 13. 9. in 12. 12. 2022. Programski svet ZPMS se v letu 2022 ni sestel.

3 PROGRAMI ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE

ZPMS izvaja več programov¹, katerih skupni namen je dvig kakovosti življenja otrok in mladostnikov. Delujemo na naslednjih področjih:

1. programi za zaščito otrokovih pravic in zagovorništvo (*Nacionalni odbor za otrokove pravice pri ZPMS, TOM telefon*[®], *Teden otroka*[®], *Mreža za otrokove pravice (prejšnji ZIPOM)*);
2. socialno-humanitarni programi *ENO SRCE (Pomoč družinam, Sapramiškin sklad, Adin štipendijski sklad, Športnik sem in Polna šolska torba)*;
3. programi za prosti čas in letovanja (*Pomežik soncu*[®]; *izvedba letovanj, zimovanj in drugih dejavnosti za kakovostno preživljanje prostega časa*);
4. programi na področju vzgoje in izobraževanja (*Otroški parlamenti*[®], *Evropa v šoli, Mladi raziskovalci zgodovine*).

V nadaljevanju podajamo pregled izvedenih dejavnosti v letu 2022 po programih; nekateri programi oziroma dejavnosti se med seboj prepletajo.

3.1 PROGRAMI ZA ZAŠČITO OTROKOVIH PRAVIC IN ZAGOVORNIŠTVO

Programi za zaščito otrokovih pravic se nanašajo na uresničevanje otrokovih pravic, kot so zapisane v Konvenciji Združenih narodov o otrokovih pravicah.

Področje otrokovih pravic v Sloveniji ni enotno sistemsko urejeno. Je razdrobljeno in neuskkljeno tako v zakonodaji kot tudi na drugih področjih in sektorjih (npr. izobraževanje, družinska politika, pravo, itd.). Vsak sektor ima svoje usmeritve in pristope k zaščiti otrok.

Pri Vladi RS je bil v letu 2017 na podlagi 18. čl. Družinskega zakonika ustanovljen Svet RS za otroke in družino, katerega članica je bila v prvem mandatu (2017–2022) predsednica ZPMS Darja Groznik. V letu 2022 smo jo predlagali tudi za naslednji petletni mandat (2022–2026), vendar ministrstvo postopka ni izpeljalo do konca.

Izredno smo bili veseli tudi poziva Ministrstva RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti naši Mreži za otrokove pravice (prejšnji ZIPOM), naj v omenjeni Svet predlagamo 2 kandidata, predstavnika otrok. ZPMS je predlagala mladega parlamentarca Jakoba, Slovenska fundacija za Unicef pa junior ambasadorico Izabelo Laro. Odgovorov še nismo prejeli.

Svet RS za otroke in družino opravlja svetovalno funkcijo Vladi RS, in sicer:

- spremlja in ocenjuje položaj otrok in družine, s poudarkom na uresničevanju pravic otrok;
- predlaga strokovna izhodišča za sprejem zakonodaje in strateških dokumentov na področju otrok in družine;

¹ Programi Zveze prijateljev mladine Slovenije: *TOM telefon*[®], *Teden otroka*[®], *Otroški parlamenti*[®] in *Pomežik soncu*[®] ter njihovi logotipi/grafizmi so registrirane blagovne znamke Zveze prijateljev mladine Slovenije. Zveza prijateljev mladine Slovenije je uspela registrirati tudi besedno zvezo *Bralna značka*[®] in *Odgovor je pogovor*[®]. Za potrebe izvedbe aktivnosti MDPM za Goriško je ZPMS registrirala blagovno znamko in grafizem *Kapljica Soče*[®].

- obravnava predloge zakonov s področja otrok in družine in pripravlja strokovna mnenja o predlogih zakonov;
- pripravlja pobude za usklajeno delovanje pristojnih organov na področju otrok in družine in za sodelovanje med pristojnimi organi, strokovnimi institucijami ter nevladnimi organizacijami;
- spremlja izvajanje sprejete zakonodaje in ukrepov na področju otrok in družine.

Nacionalni odbor za otrokove pravice ZPMS si prizadeva čim boljše odzivati se na aktualna vprašanja in družbene dogodke, ki zadevajo otroke, mladostnike in družine ter sodeluje pri pripravi nekaterih dejavnosti ZPMS. Pod njegovo okrilje spadajo še Forum proti telesnemu kaznovanju otrok, Forum za pravice otrok v bolnišnici in Zveza družin, ki pa v zadnjih letih niso aktivni.

Na področju zaščite otrokovih pravic in zagovorništva smo v letu 2022 izvedli naslednje dejavnosti:

Sodelovanje v različnih delovnih skupinah in telesih

- *Usmerjevalni odbor programa Zdaj*

Usmerjevalni odbor programa ZDAJ, katerega nosilec je Nacionalni inštitut za javno zdravje, deluje od junija 2021. Program preventivnega zdravstvenega varstva otrok in mladostnikov "ZDAJ – Zdravje danes za jutri" se osredotoča na zdravstvene probleme, kot so rast in razvoj, način življenja, ki vpliva na njihovo telesno, duševno in socialno zdravje. Kot članica v odboru sodeluje generalna sekretarka Breda Krašna, nadomešča jo strokovna sodelavka Petra Zega. V letu 2022 ni bilo sklicanega nobenega sestanka.

- *Medresorska delovna skupina za pripravo predloga nacionalnega Akcijskega načrta za jamstvo za otroke*

Aktivno smo prispevali k oblikovanju izvedbenega načrta Slovenije Jamstva za otroke. Države so morale do marca 2022 pripraviti Nacionalne akcijske načrte za jamstvo za otroke v skladu s Priporočilom Sveta EU 2021/1004 o vzpostavitvi evropskega jamstva za otroke. Zaradi zamud pri pisanju uvoda in zbiranja prispevkov Slovenija Nacionalnega akcijskega načrta ni oddala do roka. Konec novembra je bil osnutek dokumenta poslan v medresorsko usklajevanje pristojnim ministrstvom. Z akcijskim načrtom naj bi se nato seznanila Vlada RS, potem pa bo posredovan Evropski komisiji.

Članica medresorske delovne skupine je strokovna sodelavka Sara Geiger Smole. V času materinskega dopusta (od julija 2022 dalje) jo v skupini nadomešča strokovna sodelavka Petra Zega.

- *Delovna skupina za Dopolnjevanje protokolov sodelovanja na področju duševnega zdravja otrok*
Delovna skupina, v kateri sodeluje strokovna vodja NM TOM Tjaša Bertancelj, v letu 2022 ni bila aktivna.

- *Sodelovanje v Svetu Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij*

V letu 2022 je bila sklicana 3. seja Sveta, ki je potekala 28. 11. 2022 v dvorani Ministrstva RS za javno upravo. Na seji so člani obravnavali spremembe Poslovnika o delu Sveta, bili obveščeni o pripravah na oblikovanje nove Strategije razvoja nevladnih organizacij do leta 2028 in Strategije razvoja prostovoljstva do leta 2028. Seznanili so se tudi s predlogi razpisov iz Sklada za NVO v letu 2023. Na predlog članice sveta Brede Krašna je bila na dnevni red uvrščena tudi dodatna točka dnevnega reda, in sicer obravnava Smernic vlade RS za sodelovanje z NVO. Svet se je s predlogom Smernic Vlade za sodelovanje z NVO seznanil in predlagal MJU, da v oblikovanje končnega besedila smernic vključi nevladne organizacije.

- *Sodelovanje v delovni skupini za pripravo predlogov vsebinskih rešitev na področju družinske in socialne politike*

Pri Ministrstvu RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti deluje delovna skupina za pripravo vsebinskih rešitev na področju družinske in socialne politike. Ti področji sta sicer samostojni, a v mnogih vsebinah neločljivo povezani. Zato je smiselno, da se določena vprašanja obravnavajo v širši skupini, v kateri sodelujejo tako predstavniki ministrstev kot tudi predstavniki nevladnih organizacij. V skupini sodeluje generalna sekretarka Breda Krašna, namestnica je strokovna sodelavka Petra Zega.

V letu 2022 ni bilo sklicanega nobenega sestanka.

- *Sodelovanje v Svetu varuha za človekove pravice*

Svet varuha za človekove pravice je posvetovalno telo varuha za spodbujanje in varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitev pravne varnosti, ki deluje po načelu strokovne avtonomije. Kot predstavnica civilne družbe v Svetu sodeluje predsednica ZPMS Darja Groznik. Mandat je vezan na mandat Varuha človekovih pravic, to je do 24. 2. 2025.

V letu 2022 je potekala ena seja (17. 5. 2022), in sicer na temo zdravstveno varstvo in zdravstveno zavarovanje. Predsednica je kot članica Sveta predstavila zaskrbljujoče stanje glede duševnega zdravja otrok in mladostnikov. Izpostavila je podatke TOM telefona, ki so v času covida beležili naraščanje psihičnih težav in stisk otrok. Svet varuha se je zavzel za učinkovito zdravstveno varstvo, ki naj se zagotavlja brez odlašanja. Ob tem je nujno imeti v vidu ranljive skupine, kamor spadajo tudi otroci.

- *Sodelovanje v Svetu RS za otroke in družino*

Predsednici ZPMS Darji Groznik se je v letu 2022 iztekel prvi mandat v Svetu RS za otroke in družino (2017–2022). V letu 2022 ni bilo sklicane seje.

Z MDDSZ smo v aprilu prejeli javni poziv za predloge članov Sveta v prihodnjem mandatu 2022–2026. Ponovno smo predlagali Darjo Groznik, vendar je bil javni poziv zaradi premalo prejetih prijav razveljavljen. Javni poziv je bil ponovljen oktobra in oddali smo predlog za Darjo Groznik. Odgovor še čakamo. Naknadno smo v Mrežo za otrokove pravice prejeli poziv za predloga dveh kandidatov, predstavnikov otrok. Predlagali smo mladega parlamentarca Jakoba (predlog ZPMS) in junior ambasadorico Izabelo Laro (predlog Slovenske fundacije za Unicef). Odgovor še čakamo.

- *Sodelovanje v delovni skupini za pripravo Programa za otroke*

Program za otroke je bil sprejet novembra 2020, zato je delo skupine usmerjeno v spremljanje Programa in pripadajočega Akcijskega načrta za izvajanje Programa. V letu 2022 je delovna skupina pripravila osnutek poročila o izvajanju Akcijskega načrta za izvajanje Programa za otroke za obdobje 2020–2022. Pred zaključkom leta poročilo še ni bilo poslano v uradno medresorsko usklajevanje. Poročilo ima navedeno sprejeto zakonodajo, zakonodajo v pripravi, programe in projekte, raziskovalno dejavnost, dogodke ter realizacijo kazalnikov in finančnih sredstev.

Članica delovne skupine je strokovna sodelavka Petra Zega.

Mediterransko gibanje otrok

Mediterransko gibanje otrok (Mediterranean Children's Movement) je nova mednarodna nevladna organizacija, registrirana na Malti. Sredozemska (mediteranska) regija vključuje države, ki so si geografsko podobne, a socialno, gospodarsko, okoljsko in kulturno zelo različne. Otrok v Libanonu, Palestini ali Siriji ima zelo drugačno življenje kot otrok v Španiji, Italiji ali na Malti. Številni problemi pa so univerzalni: neenakost, revščina, nasilje, podnebne spremembe, vendar jih otroci doživljajo različno v različnih predelih Sredozemlja.

Zametki organizacije so bili osnovani na začetnem on-line srečanju, ki je bilo decembra 2021. Prva skupščina organizacije je bila 3. novembra 2022. V organizacijo je bilo vključenih 10 organizacij: 4 z Malte, 3 s Cipra, po 1 iz Slovenije (ZPMS), Srbije in Hrvaške. Gibanje ima tudi Svet otrok, sestavljen iz 12 članov, od katerih so 4 člani iz Slovenije (Vid, Zala, Aisha, Sergej) – njihov mandat je 2 leti (do 30. 9. 2024). Uroš Brezovšek je postal član Odbora za participacijo, Petra Zega pa članica Odbora za dogodke in akcije.

Dopoldanski del dogodka sta moderirala Uroš Brezovšek in Petra Zega.

Glavne aktivnosti organizacije bodo ozaveščanje in opozarjanje na revščino otrok v Sredozemlju; na otroke-migrante in begunske otroci; otroke, ki živijo na konfliktnih območjih; zdravje, izobraževanje, namestitve (stanovanje) in dobro počutje otrok; podnebne spremembe ter participacija in opolnomočenje otrok.

Delovanje mreže EAPN v Sloveniji

ZPMS je od leta 2019 članica mreže "EAPN Slovenija", ki je tudi polnopravna članica "European Anti-Poverty Network Europe". Na evropski ravni mreža deluje od leta 1990, v njej je združenih 31 nacionalnih mrež in 13 evropskih organizacij, ki delujejo na področju boja proti revščini in socialni izključenosti.

V EAPN Slovenija je trenutno vključenih 19 organizacij; poleg ZPMS tudi ZPM Ljubljana Moste-Polje in ZPM Domžale. V letu 2022 je EAPN Slovenija na krovno evropsko zvezo že tretjič oddala "powerty watch" poročilo, ki smo ga skupaj pripravile slovenske članice, v njem pa izpostavile najbolj pereče tematike.

Sodelovanje nekdanje mlade parlamentarke na posvetovanju o diskriminaciji žensk in deklet

Povabilo za sodelovanje smo prejeli z Urada visokega komisarja za človekove pravice pri OZN in je bilo namenjeno mladim ženskam/dekletom. Šlo je za posvetovanje s strokovnjaki ZN pri pripravi tematskega poročila o aktivizmu deklet in mladih žensk, ki ga je delovna skupina za diskriminacijo žensk in deklet predstavila Svetu za človekove pravice. On-line posvetovanja se je v začetku februarja 2022 udeležila nekdanja mlada parlamentarka Nomi Hrast, tudi predsednica 24. nacionalnega Otroškega parlamenta.

Skupinski on-line intervju za evalvacijo Programa za otroke

Po naročilu Ministrstva RS z delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je Inštitut RS za socialno varstvo v jeseni izvedel evalvacijo Programa za otroke 2020–2025. Poudarek je bil na temi varnost otrok v digitalnem okolju. V skupinskem on-line intervjuju so bile udeležene članice Medresorske delovne skupine za pripravo in izvedbo Programa za otroke. V pogovoru smo se dotaknili dokumenta kot takega in teme na splošno. Evalvacija je bila osredotočena na prvi dve leti izvajanja programa (2020–2022) in bo služila kot izhodišče za pripravo novega Akcijskega načrta v letu 2023.

Mednarodni dan družin in teden družin

Leta 1994 je generalna skupščina OZN 15. maj razglasila za Mednarodni dan družin. Osrednja tema v letu 2022 je bila "Družine in urbanizacija". Osredotočenost teme je bila na:

- dostopu do cenovno ugodnih stanovanj, ki se hitro krči – najbolj prizadete so družine z nizkimi in srednjimi dohodki;
- pomembnosti javnih prostorov, kjer se mestni prebivalci lahko sprehajajo, kolesarijo, se aktivno rekreirajo in komunicirajo s someščani;
- dobro načrtovanih javnih prostorih, ki prebivalcem omogočajo dostop do storitev in priložnosti – to je še posebej pomembno za marginalizirane prebivalce in ranljive skupine, kot so otroci, invalidi, starejše osebe. Ključnega pomena je dobra infrastruktura;
- dejstvu, da otroci in mladi potrebujejo varno mestno okolje, kjer lahko varno hodijo v šolo, imajo dostop do objektov za igro in rekreacijo, ki so primerni njihovi starosti.

Od 15. do 22. maja, ko poteka Teden družin, smo organizirali akcijo "Za družine brezplačno". K sodelovanju smo povabili muzeje, galerije in druge kulturno-umetniške ustanove, ki so za družine bodisi ves teden bodisi en dan v tem tednu brezplačno odprle svoja vrata. Odzvalo se je 39 muzejev in galerij, ki so ponudili ogledne stalnih zbirk, tematskih razstav ali posebnih dogodkov.

CERV nacionalna konferenca

PiNA v vlogi nacionalne kontaktne točke programa Državljeni, enakost, pravice in vrednote (Citizens, equality, right and values – CERV) je 2. junija 2022 organizirala CERV nacionalno konferenco. Namen dogodka je bil predstaviti program CERV, njegove cilje in možnosti ter začeti razpravo o vsebinskih področjih programa. Del dogodka je bila tudi okrogla miza, na kateri je sodelovala predsednica Darja Groznik. Beseda je tekla o človekovih pravicah, vrednotah v Sloveniji in EU, o aktivnem državljanstvu, o razumevanju človekovih pravic, enakosti in strpnosti.

Zaključena Bela knjige ZPMS o uresničevanju pravice otrok do participacije

Bela knjiga Zveze prijateljev mladine Slovenije o uresničevanju pravice otrok do participacije (Verzija 1) je nastala v sklopu projekta "Uresničevanje pravice otrok do participacije: Naše mnenje šteje!", katerega izvedbo je finančno podprl program Erasmus+ in se je zaključil 30. 9. 2022.

Bela knjiga sestoji iz dveh delov. Prvi del je pretežno teoretičen ter podaja izhodišča in podlage za razumevanje participacije otrok. Drugi del dokumenta je rezultat 4 regijskih posvetovanj (Maribor, Ljubljana, Postojna, Velenje) in 1 skupnega, zaključnega posvetovanja z otroki in mladostniki, ki smo jih izvedli v sklopu projekta "Naše mnenje šteje!". Mladi so na tematskih omizjih razpravljali o njihovi participaciji na področju šolstva, zdravstva, sodstva in lokalne skupnosti ter podali konkretne predloge za njihovo vključevanje. Na zaključnem posvetovanju (29. 3. 2022, Ljubljana) pa so izbrali tri najpomembnejše predloge z vsakega področja ter jih tudi predstavili odločevalcem.

V letu 2022 smo Belo knjigo predali ministru za zdravje Danijelu Bešič Loredanu in ministrici za pravosodje dr. Dominiki Švarc Pipan, ki sta jo sprejela z velikim zanimanjem. Več na strani 50.

Ponatis plakata "Moj otrok mora ostati v bolnišnici"

Konec leta smo ponatisnili plakat 'Moj otrok mora ostati v bolnišnici'. Plakat je bil natisnjen v večji dimenziji in manjši nakladi za namestitev na posebnih mestih v bolnišnicah, predvsem na otroških oddelkih.

Prizadevanja za obuditev projekta "Dobra igrača"

V sklopu prizadevanj za obuditev tega projekta je naša glavna osredotočenost na pripravo in tisk zloženke o dobri igrači. Z njo bi dosegli večjo senzibilnost staršev/skrbnikov ob izbiri primernih igrač za svoje otroke. V letu 2022 smo za zloženko kandidirali na razpisu FIHO (v sklopu širše prijave ZPMS), a sredstev za ta namen nismo prejeli.

Ustanovitev sklada za otroke z redkimi boleznimi

Konec leta 2022 smo dr. Danijelu Bešič Loredanu, ministru za zdravje, predstavili izzive za otroke v slovenskem zdravstvenem sistemu. Predlagali smo mu, da država vzpostavi sistem financiranja zdravljenja otrok z redkimi boleznimi v tujini. Ugotovljamo namreč, da starši velikokrat naletijo na nerazumevanje pristojnih ustanov. Zato ta problem velikokrat rešujejo z zbiranjem sredstev preko humanitarnih organizacij, čeprav je to primarna naloga države. Zato od države pričakujemo, da za tovrstne primere ustanovi poseben sklad.

Udeležba na sejah odborov v Državnem zboru in Državnem svetu RS

Kot zainteresirana javnost smo se v letu 2022 udeležili naslednjih sej v Državnem zboru in Državnem svetu RS:

September (Državni svet)	Skupna seja Komisije za državno ureditev (78. seja) in Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide (92. seja)	<i>Tema: predstavitev pobude za samostojnega varuha otrokovih pravic.</i> Seje sta se udeležili Breda Krašna, generalna sekretarka, in Liana Kalčina, častna članica ZPMS.
Oktober (Državni zbor)	Posvet s predstavniki NVO o otrocih s posebnimi potrebami, otrocih, ki živijo v revščini in nasilju	<i>Tema: izboljšanje položaja otrok s posebnimi potrebami in otrok, ki živijo v revščini in v nasilju.</i> Posveta sta se s predstavitvijo udeležili Breda Krašna, generalna sekretarka, in Darija Maksimović Gončin, strokovna sodelavka ZPMS in Mreže za otrokove pravice.
Oktober (Državni svet)	36. seja Komisije DS za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide	<i>Tema: obravnava Predloga zakona o nujnih ukrepih za zaježitev širjenja in blaženja posledic nalezljive bolezni COVID-19 na področju zdravstva (ZNUNBZ); zdravstvena letovanja.</i> Seje se je udeležila Breda Krašna, generalna sekretarka.

Sodelovanje z organizacijo Eurochild

ZPMS je polnopravna članica mednarodne organizacije Eurochild od leta 2015. Mreža za otrokove pravice (MOP), ki deluje pod okriljem ZPMS, pa je pridružen član te organizacije in hkrati National Partner Network (NPN) partner. Podpredsedniku ZPMS Urošu Brezovšku je spomladi potekel mandat člana upravnega odbora Eurochilda; za to vlogo je imel možnost kandidirati ponovno. Na skupščini 11. maja 2022 je bil izvoljen za člana upravnega odbora za naslednje triletno mandatno obdobje 2022–2025. Hkrati je bil Uroš Brezovšek do maja 2022 predsednik pododbora za zbiranje sredstev (fundraising), predsednik pododbora za članstvo in član pododbora za participacijo otrok. V novem mandatu je predsednik pododbora za članstvo in član pododbora za finance in zbiranje sredstev.

V februarju je Eurochild pozval organizacije članice k oddaji predlogov predstavnikov otrok za Svet otrok (Eurochild Children's Council). Predlagali smo več kandidatov iz vrst mladih parlamentarcev, izbran je bil Jakob iz OŠ 8 talcev Logatec. Njegov mandat je 2 leti, torej do maja 2024. Svet otrok je sestavljen iz 12 članov iz različnih držav.

Tudi v letu 2022 smo se aktivno vključevali v delo in aktivnosti Eurochilda (podrobneje v tabeli na str. 68).

3.1.1 TEDEN OTROKA®

Teden otroka® je program ZPMS, v katerem želimo s poslanico in najrazličnejšimi aktivnostmi izpostaviti aktualno tematiko, ki zadeva otroke, mladostnike in družine. K sodelovanju so povabljeni vrtci in osnovne šole; društva in zveze prijateljev mladine po vsej Sloveniji pa v tem tednu organizirajo različne dogodke za otroke, povezano z izpostavljenimi tematiko.

Program temelji na obeleževanju Svetovnega dneva otroka, ki ga je leta 1954 razglasila Generalna skupščina Združenih narodov, in sicer je to vedno prvi ponedeljek v oktobru.

Že v letu 2021, še bolj pa v letu 2022, smo program Teden otroka® prenovili in ga umestili na trg kot tržno blagovno znamko. Z aktivacijami smo se kar se da približali otrokom. Posledično je Teden otroka® podprlo več podjetij, odziv vrtcev in šol pa je bil neverjeten.

V letu 2022 je Teden otroka® potekal od 3. do 9. oktobra pod sloganom "**Skupaj se imamo dobro.**" To tematiko smo izbrali zato, ker se je v 'koronskih' letih duševno zdravje otrok poslabšalo. Zaradi protikoronskih ukrepov so se šolali doma, ni bilo medsebojnih druženj in interakcij, ki so nujno potrebne za njihov socialni in psihološki razvoj. Znašli so se v situaciji, ki ji niso bili kos. Povečale so se duševne stiske, kar kažejo tudi statistični podatki TOM telefona. Tema in poslanica sta zato prinašali pozitivno sporočilo in veliko ritma.

Poseben poudarek je bil namenjen medsebojnemu odnosu, prijateljstvu, sodelovanju, zaupanju. K sodelovanju smo povabili znanega slovenskega raperja NIPKEJA. Napisal je pesem "*Skp se mava dobr*", ki smo jo vzeli kot poslanico. Plakat je pripravila mlada ilustratorica Jana Polak. Tiskane plakate smo poslali društvom in zvezam, knjižnicam in nekaterim drugim organizacijam, v elektronski obliki (.pdf različica) pa so ga prejeli vrtci in osnovne šole.

Na prvi dan Tedna otroka, 3. 10. 2022, smo organizirali posvet, ki ga je povezovala Špela Šebenik, novinarka 1. programa Radia Slovenija. Sodelovali so izjemno zanimivi gostje: Nina Babič, predsednica ZPM Maribor; Slavko Pregl, mladinski pisatelj; Vid Žveglič, predsednik Otroškega parlamenta; Željko Božič, koreograf plesne šole Kazina, Lara Nedeljković, paraplesalka, in Boštjan Nipič – Nipke, raper. Razpravljali smo o pomenu druženja, plesa, prijateljstev, skupnih dogodivščin in sproščenosti.

Za vrtčevske in osnovnošolske otroke smo pripravili likovni in plesni natečaj. Osrednje povabilo likovnega natečaja je bilo, da otroci narišejo kako, kdaj, s kom se imajo dobro, plesnega pa, da pripravijo kratko koreografijo na refren pesmi *Skp se mava dobr*. Odziv je bil neverjeten, prejeli smo: 1885 likovnih del iz 229 vrtcev in osnovnih šol. Podelili smo 9 nagrad, ki jih je zagotovil Lidl Slovenija. Izmed vseh sodelujočih smo izžrebali vrtec, ki ga je obiskal Zdravko Lidl. V plesnem natečaju pa smo prejeli 104 videoposnetke koreografij. Podelili smo 4 praktične nagrade, ki jih je prispevala Podravka, izmed vseh prispelih pa smo izžrebali še vrtec in šolo, ki sta ju obiskala Nipke in maskota Lino.

Iz vseh prejetih del in videoposnetkov je razvidno, da se imajo otroci dobro, ko se družijo, so skupaj, in da so ob plesnih korakih uživali. S tem je bil namen Tedna otroka dosežen.

Pokroviteljstvo nad likovnim natečajem je prevzel Lidl Slovenija, nad plesnim pa Podravka s Čokolinom. Promocijsko so Teden otroka 2022 podprli še Ljubljanske mlekarnice, Jub in Marche Mövenpick.

3.1.2 MREŽA ZA OTROKOVE PRAVICE

Mreža za otrokove pravice (MOP) je mreža nevladnih organizacij, ki deluje na področju otrokovih pravic. Namenjeno je podpori, spodbudi in koordinaciji NVO. Na podlagi spremljanja trenutnega stanja otrokovih pravic na nacionalni in evropski ravni skrbimo za visoko kakovost zagovorništva in informiranja s področja otrokovih pravic. Na evropski ravni je MOP pridružena članica evropske mreže za otrokove pravice Eurochild, hkrati pa nacionalna partnerska mreža (National Partner Network) za Slovenijo. Sodelujemo tudi z mednarodno organizacijo Child Rights Connect, ki med drugim nudi podporo mrežam NVO pri pripravi alternativnih poročil o uresničevanju Konvencije ZN o otrokovih pravicah.

V okviru Mreže za otrokove pravice smo v letu 2022 izvedli naslednje ključne dejavnosti:

Delovanje mreže

Formalizirali smo mrežo. Sprejeli smo *Pravila o delovanju Mreže za otrokove pravice* ter *Poslovnik o delu Sveta Mreže za otrokove pravice*. Izvedli smo on-line ustanovno sejo Sveta Mreže za otrokove pravice (2. 6. 2022), ki je tako pričel s svojim delovanjem.

Zagovorniške aktivnosti

S podporo in sodelovanjem državnega svetnika Tomaža Horvata smo vložili pobudo Vladi RS in Predsedniku republike RS za ustanovitev samostojnega Varuha za otrokove pravice. Nadaljevali smo s pošiljanjem pobude na ministrstva in dobili pozitiven odgovor Ministrstva RS za pravosodje. V sodelovanju z ZPMS in s podpredsednico Nacionalnega odbora za otrokove pravice pri ZPMS Liano Kalčina smo se udeležili sestanka na Ministrstvu za pravosodje, kjer je bila zagotovljena podpora našemu predlogu in obljuba nadaljnega sodelovanja skupaj z Varuhom človekovih pravic pri pripravi predloga novele Zakona o varuhu človekovih pravic. Predlog novele pripravljajo na Ministrstvu RS za pravosodje. Načrtovani so nadaljnji usklajevalni sestanki v letu 2023 na ministrstvu, skupaj z Varuhom človekovih pravic. Načrtovan je še usklajevalni sestanek z varuhom in njegovim namestnikom v januarju 2023.

V predvolilnem obdobju državnozborskih volitev smo s pobudo "Postavimo otrokove pravice v središče slovenske politike", ki smo jo objavili že v letu 2021, nagovarjali različne politične stranke. V letu 2022 smo tako imeli prve razgovore že z ministrom za zdravje, na Ministrstvu RS za pravosodje pa je potekal prvi razgovor z državnim sekretarjem. Sestanek z ministrom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Lukom Mesecem je načrtovan za januar 2023.

Bistveno smo prispevali pri ideji, pripravi scenarija ter izvedbi delavnice za otroke v organizaciji Ministrstva RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti z naslovom "Jamstvo za otroke z otroki" (9. 3. 2022). Rezultate delavnic je ministrstvo uporabilo pri pripravi izvedbenega načrta Jamstva za otroke. Več na str. 51.

Konzorcij vsebinskih mrež nevladnih organizacij

Aktivno smo sodelovali pri vseh aktivnostih Konzorcija vsebinskih mrež nevladnih organizacij. Dvakrat smo sodelovali pri obisku na Ministrstvu RS za javno upravo, kjer vedno znova izpostavljammo problematiko financiranja vsebinskih mrež.

Mednarodno sodelovanje

- aktivno sodelovanje v mednarodni mreži organizacij Eurochild (sodelovanje v okviru njihovih akcij, aktivna udeležba na letni konferenci ter na generalni skupščini, sodelovanje na spletnih seminarjih s področja digitalne varnosti otrok);
- članice Eurochilda (MOP je pridružena članica) imamo "glas" pri pripravi poročila za Evropski semester* (*mehanizem za usklajevanje ekonomske in socialne politike v EU*). Pripravili smo poročilo za Slovenijo ter ga z Eurochildom usklajevali preko intervjuja, srečanj in e-pošte.

Promocijske aktivnosti

Popolnoma smo prenovili spletno stran, ki je dostopna na www.mreza-za-otrokove-pravice.si. V letu 2022 E-novičke in E-gradiva niso izhajali.

Projekt Otroško novinarsko središče

Projekt Otroško novinarsko središče je po pilotni fazi konec leta 2021 prešel v polno delovanje. Namen projekta je povezati otroke in novinarje pri iskanju odgovorov in informacij na različne družbene tematike. V Otroško novinarsko središče se otroci prijavijo prek spletnega obrazca, nato pa jih povežemo s mediji, s katerimi v projektu sodelujemo. S tem se začne proces, v katerem otroci skupaj z novinarji raziskujejo vsebine, ki otroke in mlade zanimajo in vplivajo na njihova življenja. Končni izdelek je novinarski prispevek. Trenutno z nami sodelujejo naslednji mediji: Kulturna redakcija RTVSLO, RTV Slovenija: oddaja Infodrom, Radio Koper, Spletni časopis za otroke ČASORIS in Časnik Večer. Novinarke in novinarji teh medijev so opravili usposabljanje s področja otrokovih pravic, smernic za poročanje o otrocih in o načinih sodelovanja z otroki pri pripravi prispevka.

Družbeno-relevantna tema, ki smo jo razpisali v prvi polovici leta 2022, so bile državnoborske volitve. Na to temo nismo prejeli nobenega vprašanja otrok.

V želji, da bi projekt bolj zaživel, da bi otroci dejansko dobili izkušnjo sodelovanja z mediji, smo se jeseni odločili, da ne določimo teme, temveč otrokom pustimo prosto pot pri postavljanju vprašanj. To se je izkazalo kot zelo pozitivno, saj smo prejeli 25 vprašanj. Zanimani so bili tako posamezniki (17), kot tudi skupine otrok z mentorjem (25 otrok). Vprašanja smo posredovali naprej novinarjem, ki so del tega projekta. Največ zanimanja je bilo za sodelovanje z oddajo Infodrom RTV SLO, vendar pa na prispevke še čakamo. Časoris je že objavil en prispevek. Kulturna redakcija RTVSLO se ne odziva; novinarka Radia Koper pa je bila na daljši bolniški odsotnosti. Večer je tudi prejel eno vprašanje in vzpostavil komunikacijo z zainteresiranim otrokom, ki pa se nadalje ni več javil.

3.1.3 NACIONALNA MREŽA TOM® (TELEFON ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE)

TOM telefon je edinstveni program, ki je v letu 2022 praznoval 32 let svojega delovanja in ohranjanja pomembne vezi med svetovalci/prostovoljci in mladostniki v stiski. Gre za telefon, ki ga je leta 1990 ustanovila Zveza prijateljev mladine Slovenije na pobudo Komisije za otrokove pravice pri ZPMS. Leta 1995 se je vzpostavila Nacionalna mreža TOM, ko so se različne svetovalne skupine po Sloveniji povezale z enotno brezplačno telefonsko številko 080 1234. Telefon je dosegljiv vsak dan med 12. in 20. uro na brezplačni telefonski številki 116 111, ki je bila uvedena v letu 2012. Razlog za spremembo je narekovala direktiva Evropske komisije, ki je uvedla poenotenje telefonskih števil za vse humanitarne projekte na območju Evropske unije, in eden od njih je storitev "116 111 – telefon za otroke v stiski". Telefonska številka je brezplačna in klicalcem omogoča anonimnost. TOM je edini splošni telefon za otroke in mladostnike v Sloveniji.

V okviru Nacionalne mreže TOM aktivno deluje 9 svetovalnih skupin (Ajdovščina, Idrija, Krško, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Slovenske Konjice, Tolmin in Velenje).

Mladi so ena od najbolj intenzivnih skupin uporabnikov spleta, zato smo leta 2007 postavili E-TOM (www.e-tom.si), kjer lahko mladi dobijo informacije o temah, ki jih najpogosteje izpostavijo, imajo pa tudi možnost postaviti vprašanje preko spletnega obrazca. Z namenom nudenja čim hitrejših odgovorov, smo februarja 2013 odprli tudi spletno klepetalnico, ki deluje na <http://www.e-tom.si/klepetalnica>. Naša posebnost je, da TOM ni izključno krizni telefon, zato lahko izvajamo tako preventivo kot kurativo v socialnem varstvu. Pomembna razlika je tudi enostavna dostopnost in anonimnost, saj otrokom in mladostnikom ni treba prestopiti praga institucij in se fizično izpostaviti, vendar lahko kljub temu svojo trenutno težavo uspešno rešijo. Doktrina TOM-a temelji na razvojni psihologiji. Z zaupnim in anonimnim svetovanjem, usmerjanjem in informiranjem po telefonu spodbuja mlade, da konstruktivno rešujejo probleme, konflikte, dileme. Sporočilo TOM-a se glasi: mladim želimo prisluhniti in jim pokazati, kako lahko sami uspešno rešujejo probleme.

V sklopu programa Nacionalna mreža TOM (Telefon za otroke in mladostnike) smo v letu 2022 izvedli naslednje ključne dejavnosti:

Svetovanje

Skozi vse leto smo zagotavljali osnovne tehnične pogoje dela za telefonsko in e-svetovanje v sodelovanju s Telekomom Slovenije, ki s finančno donacijo omogoča za vse klicorce brezplačne telefonske pogovore. TOM telefon deluje vsak dan od 12. do 20. ure, vprašanje preko e-pošte lahko mladi zastavijo kadarkoli preko obrazca na spletni strani www.e-tom.si ali na tom@zpmis.si, klepetalnica pa deluje v različnih terminih od ponedeljka do petka od 14. do 21. ure. V letu 2022 je bila klepetalnica odprta 231-krat, kar je skupaj 458 ur. E-svetovanje se izvaja samo v ljubljanski svetovalni skupini.

Od 1. 1. do 31. 12. 2022 smo prejeli 18.037 telefonskih klicev, 649 e-vprašanj in 855 klepetov, kar je skupaj 19.542 kontaktov. Od tega je 4.770 svetovalnih kontaktov, ki so predmet analize.

Prostovoljsko delo

V programu je bilo v letu 2022 aktivnih 142 svetovalcev/prostovoljcev, ki so skupno opravili 8.728 ur prostovoljskega dela. V Mariboru in Ljubljani svetovalno delo opravljajo tudi delavci, zaposleni preko javnih del, ki v tabeli niso všteti.

Izobraževanje svetovalcev

Svetovalci/prostovoljci morajo biti za svoje delo strokovno usposobljeni, zato se morajo udeležiti osnovnega izobraževanja. Temu sledi še usposabljanje, ki poteka v prisotnosti že izkušenega svetovalca, kjer se novi svetovalci seznanijo z dejanskim delom. Osnovno izobraževanje za svetovalce na TOM telefonu smo organizirali v Mariboru februarja 2022 in v Ljubljani novembra 2022.

Osnovno izobraževanje v ljubljanski skupini poleg sklopa za telefonsko svetovanje, vključuje tudi izobraževanje za e-svetovanje in svetovanje v spletni klepetalnici. V letu 2022 smo dodali še samostojni sklop izobraževanja na temo varne rabe interneta, ki ga izvaja Safe.si.

Svetovalci vseh svetovalnih skupin so bili skupaj deležni 64 supervizijskih srečanj, hkrati pa se dodatno izpopolnjujejo na predavanjih in z obiski institucij, na katere najpogosteje napotimo naše klicalce. Organiziranih je bilo več dodatnih izobraževanj:

SKUPINA	št. prostovoljcev	št. ur
Ajdovščina	5	210
Idrija	8	330
Krško	20	669
Ljubljana	34	2218
Maribor	28	2804
Murska Sobota	15	1204
Slovenske Konjice	12	418
Tolmin	7	114
Velenje	13	761
SKUPAJ	142	8728

Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Ljubljana	
25. 1. 2022	On-line izobraževanje: Predstavitev novosti pri TOM spletnem obrazcu za vnos kontaktov. Izobraževanje je bilo odprto za vse svetovalne skupine.
Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Maribor	
21. 2. 2022	On-line izobraževanje: Predstavitev TOM klepetalnice za MB in MS svetovalno skupino; izvajalka: Sandra Murk
6. 4. 2022	On-line izobraževanje: War and Its Impact on Children and Families - Primary psychological interventions for Children and Families following war and crisis
11. 4. 2022	On-line izobraževanje: War and Its Impact on Children and Families - New Techniques for Coping with Continuous Threat
18. 8. 2022	Izobraževanje: Izštekani najstniki in starši, ki štekajo; izvajalca: Leonida in dr. Albert Mrgole
20. 9. 2022	12. posvet E- zlorabe otrok: mladoletni storilci; izvajalci: Spletno oko (CVI, UL-FDV), Uprava kriminalistične policije Generalne policijske uprave in Združenje za informatiko in telekomunikacije pri Gospodarski zbornici Slovenije
27. 9. 2022	4. strokovna konferenca: Zasvojenost z IKT, izvajalec: Center Šteker
25. 10. 2022	Strokovni posvet Mladi in kriminal: Otroci v primežu družbenih dogajanj; izvajalec: Policijska uprava Maribor
30. 11. 2022	Izobraževanje: Kaj je duševno zdravje, kakšen je vpliv okolja nanj, kako prepoznamo duševne stiske in kako se najpogosteje odražajo pri mladih; izvajalka Ana Jerman
2. 12. 2022	Izobraževanje: Najpogostejše oblike duševnih motenj pri mladih – anksioznost, depresija, motnje hranjenja, samopoškodovanje in samomorilnost; izvajalka Urška Mikulič
5. 12. 2022	On-line izobraževanje: Krepitev psihološke odpornosti v vsakdanjem življenju, tako pri sebi kot pri mladih. Kako poskrbeti zase, da bo bolje vsem?; izvajalka Nina Babič
Dodatna izobraževanja svetovalne skupine TOM Murska Sobota	
21. 2. 2022	On-line izobraževanje: Predstavitev TOM klepetalnice za MB in MS svetovalno skupino; izvajalka: Sandra Murk
6. 10. 2022	Izobraževanje na temo nasilja; izvajalec: PU Murska Sobota, CSD

Dodatna izobraževanja za svetovalce vseh svetovalnih skupin	
27. 5.–29. 5. 2022	Dvodnevno izobraževanje svetovalcev NM TOM v Savudriji. Izobraževanje je bilo sestavljeno iz več tematskih sklopov: ▫ večšine nevralnega poslušanja in svetovanje v zahtevnih primerih; izvajalec dr. Albert Mrgole ▫ igre vlog; izvajalci supervizorji TOM telefona ▫ varna raba interneta; izvajalka Maša Blaznik. Izobraževanja se je udeležilo 52 svetovalcev.
15. 10. 2022	Izobraževanje svetovalcev NM TOM v Krškem na temo razvoja samoregulacije; izvajalka univ. dipl. ped. in prof. soc., psihoterapevtka Ksenja Kos. Izobraževanja se je udeležilo 67 svetovalcev. Na dogodku smo podelili tudi priznanja za 10 let (3 prostovoljke), 15 let (7 prostovoljk), 20 let (1 prostovoljka), 25 let (1 prostovoljka in 1 vodja sv. skupine) strokovnega dela pri programu TOM telefon.

Študijska praksa

TOM telefon je učna baza za študente Fakultete za socialno delo (FSD), Fakultete za psihoterapevsko znanost Univerze Sigmunda Freuda v Ljubljani (SFU), Fakultete za uporabne družbene študije (FUDŠ) in Filozofske fakultete (FF).

V študijskem letu 2021/2022 so prakso opravili 3 študenti SFU in 1 študentka FSD. V študijskem letu 2022/2023 prakso opravljajo: 1 študent FSD, 1 študentka SFU in 1 študentka FUDŠ.

Delovanje nacionalne mreže

Nacionalna mreža TOM (telefon za otroke in mladostnike) je javni socialnovarstveni program, ki je bil leta 2014 verificiran pri Socialni zbornici Slovenije za obdobje sedmih let. 29. oktobra 2021 smo verifikacijo uspešno obnovili za novo sedem letno obdobje. Verifikacijsko listino smo prejeli v letu 2022.

Svet Nacionalne mreže TOM se je sestel na 1 izredni seji dne 27. 1. 2022 in 4 rednih sejah (9. 3., 8. 6., 7. 10. in 9. 11. 2022). On-line srečanje supervizorjev je potekalo 7. 2., 14. 4., 13. 9. in 12. 12. 2022.

Oktobra 2022 je prišlo do menjave strokovne sodelavke na projektu Center za varnejši internet.

V letu 2022 so TOM telefon sofinancirali Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (Nacionalna mreža TOM) 2020–2026, Evropska komisija in Urad Vlade Republike Slovenije za informacijsko varnost (projekt Center za varnejši internet Slovenije) 2022–2024, Zavod RS za zaposlovanje, FIHO, Telekom Slovenije ter drugi pravni in fizični donatorji.

24. 2. 2022 smo se kot partnerji v projektu prijavi na evropski razpis *Call for proposals on the prevention of child sexual abuse, assistance to victims of child sexual abuse and tools to detect child sexual abuse online (ISF-2021-TF1-AG-CYBER)*. Prijavitelj razpisa je bil Hrabri telefon, Hrvaška. Na razpisu nismo bili uspešni.

30. 6. 2022 smo se prijavi na javni razpis za sofinanciranje programov varovanja in krepitev zdravja do leta 2025. Na razpis smo prijavi projekt "Tom potuje, otroke obiskuje" kot program promocije in varovanja duševnega zdravja za otroke in mladostnike, skladen z Akcijskim načrtom 2022–2023 za izvajanje Resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028. Na razpisu nismo bili uspešni, sklepa do konca leta 2022 še nismo prejeli.

20. 10. 2022 smo se v okviru ZPMS prijavi na javni razpis za razporeditev sredstev FIHO v letu 2023. Za TOM telefon smo prijavi sredstva za osnovno izobraževanje in promocijski material. Na razpisu smo bili uspešni in prejeli znesek 3.175,20 EUR.

31. 12. 2022 smo izstopili iz večletnega sofinanciranja, ki ga je Ministrstvo RS za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti sprejelo s sklepom o sofinanciranju socialnovarstvenih programov za obdobje 2020–2026, in se 12. 12. 2022 prijavili na nov javni razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih programov za obdobje 2023–2029. K odločitvi je botrovala sprememba kriterijev iz prejšnjega razpisa (1 strokovni delavec na 15.000 kontaktov na leto, največ dva zaposlena na program) na bolj ugodne kriterije v novem razpisu (1 strokovni delavec na 7000 kontaktov na leto, največ 3 zaposlene na program). Za spremembo kriterijev smo si prizadevali že od marca 2021, ko smo na MDDSZ naslovili predlog za financiranje novega programa TOM + (za mlajše odrasle) in nove sheme kadrovskih in finančnih virov delovanja programa. Na razpisu smo bili uspešni.

28. 12. 2022 smo se prijavili na razpis podjetja Creatim – agencije za razvoj inovativnih spletnih rešitev, ki je nevladnim organizacijam ponudila možnost izdelave oz. prenove spletne strani v vrednosti 10.000 eur. Na razpis smo prijavili prenovo spletne strani TOM telefona. Na razpisu smo bili uspešni.

Promocija TOM telefona

Spletna stran in družbena omrežja

Nadaljevali smo z rednimi objavami in nagradnimi igrami z namenom promocije našega programa na TOM spletni strani in Facebook profilu. Spletna stran www.e-tom.si je imela 35.342 enkratnih obiskovalcev in 85.196 ogledov strani. Ob zaključku leta 2022 je imela TOM Facebook stran 4.031 všečkov. Marca 2022 smo aktivirali še TOM TikTOK račun, kjer je bilo objavljenih 44 videov, ki so skupaj prejeli 409 všečkov.

Medijske objave

V letu 2022 je bilo v različnih medijih objavljenih 199 prispevkov o TOM telefonu (članki, intervjuji, promocija telefona, objava številke, akcije TOM potuje, otroke obiskuje itd.). V tisku 92 objav, na internetu 56 objav, na televiziji 21, na radiu 3 in press agencije 27 objav.

Promocijski in izobraževalni materiali

Za promocijske namene smo pripravili več izdelkov, za katere smo pridobili tudi donacijska sredstva: nova splošna zgbanka; ponatis bandane (FIHO); anti-stres žogice; ponatis majice (Založba Rokus Klett), dežniki (Zdravstvena zavarovalnica Triglav); nahrbtniki, zvezki in 2 plakata za akcijo "TOM potuje, otroke obiskuje" (Nogometna zveza Slovenije) in pisala (Merkur zavarovalnice).

Z novim roll-up stojalo TOM telefona bomo na dogodkih še bolj vidni. Za distribucijo po glavnih slovenskih bolnišnicah smo pripravili dva različna splošna plakata B1 v skupni nakladi 100 kosov.

V letu 2022 je v okviru projektnih nalog stekla priprava na izdelavo promocijskega videa TOM telefona in izdajo priročnika za svetovanje v spletni klepetalnici. Izdelki bodo končani v drugi polovici leta 2023.

Pošiljanje informativnega gradiva

Marca 2022 smo na vse osnovne šole poslali informacijo o začetku akcije "TOM potuje, otroke obiskuje" in vabilo za vključitev šol v akcijo. Po poletnih počitnicah smo obveščanje ponovili.

V prvih dneh septembra 2022 smo na vse osnovne in srednje šole, zdravstvene domove, centre za duševno zdravje otrok in mladostnikov, knjižnice, centre za socialno delo ter ostale organizacije in institucije, ki se ukvarjajo z mladimi, poslali plakate in letake TOM telefona.

Na začetku oktobra 2022 smo na fakultete poslali vabila za nove prostovoljce TOM telefona.

Predstavitve na šolah

Idrijska skupina TOM je 17. 3. 2022 izvedla predstavitev TOM telefona na sestanku aktiva ravnateljev notranjske regije v Logatcu (OŠ 8 Talcev). Prisotnih je bilo 8 ravnateljev. Prav tako je izvedla predstavitvene delavnice TOM telefona na različnih osnovnih in srednjih šolah: OŠ Idrija (21. 3. in 25. 3. 2022 – skupaj 6 ur, 18 oddelkov), Gimnaziji Idrija (23. 3. 2022 – 1 ura, 2 oddelka), OŠ Sp. Idrija (25. 4. in 26. 4. 2022 – skupaj 6 ur, 10 oddelkov), OŠ Sp. Idrija, podr. OŠ Ledine (4. 5. 2022 – 1 ura, 1 oddelek), OŠ Žiri (5. 5. in 9. 5. 2022 – skupaj 5 ur, 15 oddelkov), OŠ Idrija, podr. OŠ Godovič (23. 6. 2022 – 2 uri, 12 oddelkov).

Akcija "TOM potuje, otroke obiskuje"

Zaskrbljujoči statistični podatki TOM telefona o duševnem zdravju otrok in mladostnikov iz obdobja epidemije (leto 2020, 2021) so nas spodbudili, da smo od 17. maja 2022 (mednarodni dan otroških telefonov) do 20. novembra (rojstni dan TOM telefona) organizirali vseslovensko akcijo "TOM potuje, otroke obiskuje". Po vseh 12-tih slovenskih regijah je potoval nahrbtnik TOM telefona in obiskoval osnovne šole. Vsaka vključena šola je gostila nahrbtnik 7 dni in v razredih od 4. do 9. razreda izvedla delavnico o TOM telefonu in pomenu pogovora. V nahrbtniku so bili vsi potrebni materiali za izvedbo delavnice (navodila za učitelje, powerpoint predstavitev, spominska knjiga, škatlica za anonimna vprašanja otrok, majica, plakati, zloženke, banner za na spletno stran, video nagovor predsednika TOM telefona). Na delavnici so otroci v škatlice oddali anonimna vprašanja, o katerih se ne morejo ali ne upajo pogovoriti s starši ali drugimi odraslimi, v spominsko knjigo pa so napisali razlago TOM-ovega slogana "Odgovor je pogovor".

V akciji je sodelovalo 193 osnovnih šol. Prejeli smo več tisoč anonimnih listkov z vprašanji, ki jih bomo statistično analizirali do septembra 2023. Za najbolj izvirno razlago slogana smo en razred v vsaki od 12 regij nagradili z udeležbo na nogometni tekmi, ki jo podeljuje Nogometna zveza Slovenije. Zaradi izjemnega zanimanja nameravamo akcijo ponoviti v letu 2023.

Dobrodelna kolekcija emajlirane posode za program TOM telefon

Podjetje Ariessa je kolekcijo emajlirane posode Enamelie by Neža for Kids razvilo z namenom, da z donacijo podpre delovanje programa TOM telefon. Kolekcija posod je bila naprodaj v trgovinah Spar in Interspar ter trgovski mreži Merkur. V letu 2022 je bilo zbranih 7.474,72 eur.

SMS donacija TOM5

Od leta 2021 je omogočena SMS donacija za program TOM telefon. S poslano ključno besedo TOM5 na 1919 lahko uporabniki mobilnih storitev Telekom Slovenije, A1, T2 in Telemacha prispevajo 5 evrov za pomoč pri izvajanju programa in s tem omogočijo mnogim otrokom in mladostnikom, da morda prvič nekemu zaupajo svojo težavo in poiščejo pomoč. V letu 2022 je bilo zbranih 30 eur.

Projekt Center za varnejši internet Slovenija

Projekt Center za varnejši internet Slovenija, ki je trajal od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021, je bil v letu 2022 podaljšan za obdobje od 1. 1. 2022 do 28. 2. 2022, kar smo pokrili iz lastnih sredstev. Marca 2022 smo v okviru obstoječega konzorcijskega partnerstva začeli nov ciklus projekta, ki bo trajal od 1. 3. 2022 do 29. 2. 2024 in je sofinanciran s strani Evropske komisije (agencija HADEA) in Urada Vlade Republike Slovenije za informacijsko varnost (URSIV).

Projekt Center za varnejši internet Slovenija združuje tri komponente: SAFE.SI – točka osveščanja o varni rabi interneta in novih tehnologij (Awareness Centre Safe.si); SPLETNO OKO – točka za anonimno prijavo

nelegalnih spletnih vsebin, kamor sodijo spolne zlorabe otrok (otročka pornografija) in sovražni govor (Hotline Spletno oko), ter TOM telefon (Helpline TOM telefon). TOM zagotavlja informacije, nasvete in pomoč otrokom, mladim in staršem o tem, kako ravnati s škodljivo vsebino, škodljivimi stiki in spletnim nasiljem. Poleg telefonskega svetovanja nudi TOM telefon tudi svetovanje preko e-pošte, spletnih obrazcev in spletne klepetalnice; da bi se še bolj približali mladim in njihovim staršem kar zadeva težave s spletom, smo povečali tudi našo prisotnost na Facebooku.

Kot partnerji Centra za varnejši internet Slovenija smo sodelovali v Svetu partnerjev projekta (20. 10. 2022, naslednje srečanje v februarju 2023). V okviru projekta je bila obvezna udeležba na izobraževanjih, ki jih organizira INSAFE – evropsko omrežje, zadolženo za osveščanje javnosti o varni rabi interneta in mobilnih naprav. V omrežje so vključene posamezne nacionalne točke osveščanja iz 30 evropskih držav, vključno s slovensko, ki medsebojno sodelujejo, izmenjujejo znanja in izkušnje, prav tako pa tudi načrtujejo skupne dejavnosti.

Udeležili smo se INSAFE in BIK delovnih srečanj:

<p>INSAFE TRAINING MEETING 15.-16. 6. 2022, on-line Udeleženka: Maša Blaznik</p>	<p>Na srečanju smo izmenjali izkušnje in dobre prakse v mreži Insafe. Razpravljali smo o posodobljeni strategiji BIK (BIK+) in posledicah za delo centrov za varnejši internet. Razmislek je bil posvečen tudi temi, kako se centri za varnejši internet odzivajo na konflikt v Ukrajini in kakšno podporo potrebujejo tisti, ki so jih trenutne razmere prizadele. Razprava je tekla tudi o načrtih za dan varne rabe interneta 2023.</p>
<p>INSAFE HELPLINE MEETING 25. 10. 2022, Bruselj Udeleženka: Neža Jagodic</p>	<p>Srečanje je potekalo v Meta pisarni v Bruslju, kjer smo se posvetili kategorizaciji tem povezanih z internetnimi vsebinami. Namen srečanja je bil oblikovati nove kategorije za vnos kontaktov v BIK portal. Del srečanja je bil namenjen tudi predstavitvi posodobitev Mete glede preverjanja starosti, škodljivih vsebin na Instagram-u in Facebook-u.</p>
<p>INSAFE TRAINING MEETING 26. 10. 2022, Bruselj Udeleženka: Neža Jagodic</p>	<p>Poudarek izobraževanja je bil na igranju videoiger. Dr. Mikko Merliäinen iz Univerze Tampere je predaval o pomenu igranja iger za mlade in izpostavil, da ni enega pravilnega odgovora, ali so igre za otroke in mladostnike koristne. Dejavnost igranja videoiger je treba tudi normalizirati. Srečanje je bilo namenjeno tudi izmenjavi izkušenj med različnimi člani Centrov za varnejši internet.</p>
<p>SAFER INTERNET FORUM 27. 10. 2022, Bruselj Udeleženka: Neža Jagodic</p>	<p>Forum je temeljil na obravnavi treh stebrov BIK+ strategije:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Steber 1: Varne digitalne izkušnje (kako bolje zaščititi otroke na spletu) ▪ Steber 2 : Digitalno opolnomočenje (kako otrokom omogočiti, da se na spletu odločajo pravilno) ▪ Steber 3: Aktivna udeležba (kako upoštevati mnenja otrok). <p>Razprave so potekale v skupinah, katere so vključevale tudi deležnike industrije. Iskalo se je rešitve, kako bi znotraj vsakega stebra, otrokom in mladostnikom zagotovili možnost varne rabe spleta.</p>
<p>Better internet for Kids 25. 5. 2022, 1. on-line srečanje Udeležena: Maša Blaznik</p>	<p>Naslov srečanja: Instagram/Meta: Updates about privacy and security</p>
<p>Better internet for Kids 21. 10. 2022, 2. on-line srečanje Udeleženka: Neža jagodic</p>	<p>Naslov srečanja: Helpline categories and definitions and data Uskladili smo nove kategorije beleženja kontaktov vezanih na internetne vsebine, ki jih poročamo na BIK portal.</p>

Portal Better internet for Kids (BIK)

Cilj Digitalne agende za Evropo je poskrbeti, da bo enotni evropski digitalni trg, ki se opira na hitre in ultra hitre internetne povezave, prinesel trajne gospodarske in družbene koristi. Otroci so na internetu posebej ranljivi; vendar pa jim po drugi strani internet zagotavlja tudi možnosti, da dostopajo do znanja, komunicirajo, razvijajo svoje spretnosti in izboljšujejo svoje zaposlitvene možnosti in zaposljivost. Strategija "Boljši internet za otroke" (BIK) predlaga vrsto ukrepov, ki jih morajo izvesti Komisija, države članice in celotna vrednostna veriga industrije.

V letu 2022 smo na portalu BIK objavili primere svetovanj na temo varne rabe interneta. Tematike primerov so se nanašale na naslednje vsebine: "sextortion" (izsiljevanje za spolne usluge); stiki preko spleta; nedovoljeno objavljanje fotografij in videoposnetkov; zasvojenost s spletnimi igrami.

Oddali smo poročila o številu klicev, klepetov in e-sporočil na temo varne rabe interneta v BIK portal. Poročila se oddajajo kvartalno, vsake tri mesece. V novem razpisnem obdobju 1. 3. 2022–1. 3. 2024 smo statistično poročilo oddali 15. 4., 15. 7., 15. 10. 2022 in 14. 1. 2023.

Kotiček za varni internet

Prispevki iz Kotička za varni internet, ki jih redno objavljamo na spletu, so objavljeni tudi v ZPMS novičkah z neposredno povezavo do naše spletne strani. Objave so dostopne na povezavi: <https://www.e-tom.si/category/teme/varni-koticsek-za-internet/>.

Seznam objavljenih vsebin v letu 2022:

- Januar: Samopodoba mladostnic: negativni vplivi družbenih omrežij
- Februar: Safe.si: Vzgoja za internet – priročnik za starše
- Februar: Dan varne rabe interneta 2022
- Marec: Ljubezenske prevare na spletu in finančna nočna mora
- April: Ali starši uspejo slediti hitri spremembi spletnih navad otrok?
- Maj: Policija opozarja: premisli, preden objaviš
- Junij: Raziskava: otroci in tehnologija med pandemijo
- Julij: TikTok: spremembe glede oglasnih vsebin
- Avgust: Raziskava Safe.si: Tretjina slovenskih dijakinj zaradi vpliva družbenih omrežij razmišlja o plastični operaciji
- September: Preden fotkaš in deliš, vprašaj za dovoljenje
- Oktober: Doomscrolling – kako ga ustaviti?
- November: Pasti tehnologije prepoznavanja obrazov
- December: Kaj pomeni binge-watching in zakaj to počnemo?

Dan varne rabe interneta

8. 2. 2022 smo sodelovali pri promociji in razširjanju sporočila ob dnevu varne rabe interneta, ki je bil namenjen temi spletnih prevar, zavajanj in neresničnih vsebin na spletu, ki imajo negativne vplive na mlade uporabnike interneta. Objava na spletni strani [www.e-tom.si: https://www.e-tom.si/dan-varne-rabe-interneta-2022/](https://www.e-tom.si/dan-varne-rabe-interneta-2022/)

Trusted Flagger Program Google

13. 7. 2022 smo se udeležili on-line sestanka z Googlom, kjer smo predstavili področje in način dela TOM telefona. Na podlagi predanih informacij sta predstavnika Trust & Safety at Google, Konrad Kas in André Naumann, prišla do zaključka, da ne sovpadamo z njihovimi kriteriji za sodelovanje v programu Trusted Flagger, kjer je ena od obvez tudi redno prijavljanje spornih vsebin. TOM telefon ne izvaja monitoringa, zato bi lahko prijavljal samo primere, posredovane s strani uporabnikov. Vzpostavljeno sodelovanje lahko kljub temu ohranimo za pomoč pri težavah naših uporabnikov na Googlu in Youtubu.

Safer Internet Center National Visit Program

3. 10.–4. 10. 2022 je potekalo on-line srečanje, kjer sta se predstavnikom BIK in Insafe predstavila Centra za varnejši internet Slovenije in Hrvaške. Predstavitev TOM telefona je vključevala osnovne informacije o delovanju TOM telefona in predstavitev statističnih podatkov na temo varne rabe interneta ter izzive in težave, s katerimi se soočamo na TOM-u. Predstavili so se tudi drugi člani, vključeni v projekt, in njihove funkcije.

Projekt Logout & Restart

V okviru obstoječega konzorcijskega partnerstva smo v letu 2022 nadaljevali z izvedbo aktivnosti na programu Logout & Restart – program varne, zdrave in uravnotežene uporabe spleta ter zdravljenje digitalnih zasvojenosti. Namenjen je otrokom, mladostnikom in odraslim osebam, ki imajo težave s čezmerno uporabo spleta, ali kažejo znake zasvojenosti. Izvajalec programa je Zavod Nora, center sodobnih zasvojenosti, partnerji pa smo Zveza prijateljev mladine Slovenije (TOM telefon), Mladinska zveza brez izgovora Slovenija, NIJZ, Zavod Vozim in Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije. Program sofinancira Ministrstvo za zdravje. TOM telefon je sodeloval pri obveščanju in razširjanju informativnih gradiv, medsebojnem usposabljanju in izmenjavi dobrih praks.

Child Helpline International

Child Helpline International (CHI) je organizacija, ki povezuje 159 članic – telefonov za pomoč otrokom v stiski iz 135 držav, med katerimi je tudi TOM telefon. Informacije, stališča, znanja in podatke, ki jih zbirajo od svojih članic, partnerjev in zunanjih virov, uporabljajo za krepitev sistemov zaščite otrok na nacionalni, regionalni in globalni ravni. TOM telefon vsako leto organizaciji CHI prispeva svoje statistične podatke za pripravo raznih poročil in publikacij CHI.

Marca in junija 2022 sta potekali dve izredni on-line srečanja otroških telefonov evropske regije, kjer se je razpravljalo o tem, kaj lahko naredimo kot posamezne članice in kot mreža za pomoč otrokom in mladim v zvezi s trajajočo vojno v Ukrajini. Septembra 2022 je potekala razprava članic o novi uredbi EU za preprečevanje in boj proti spolni zlorabi.

10. mednarodni posvet telefonov za pomoč otrokom in mladostnikom

Od 26. do 29. septembra 2022 je potekal 10. mednarodni posvet telefonov za pomoč otrokom in mladostnikom (10th International Consultation of Child Helplines – IC 2022) v Stockholmu (Švedska). V letu 2020 sta bili duševno zdravje in nasilje glavni dve kategoriji stisk, o katerih so poročale članice CHI po vsem svetu, zato je bila glavna tema IC 2022 odpornost otrok in mladih, zlasti njihovega duševnega zdravja med pandemijo Covid-19 in med ekstremnimi krizami, kot je rusko-ukrajinska vojna. Poudarek je bil na temu, kako lahko telefonske številke za pomoč otrokom dodatno okrepijo odpornost otrok in jim zagotovijo podporo za izboljšanje njihovega položaja. Hkrati je IC 2022 preučil tudi odpornost telefonskih linij za pomoč otrokom, ki so pokazale izjemno vzdržljivost ob globalnemu "lockdownu", rusko-ukrajinski

vojni in drugih konfliktih, da so lahko delovale tudi v takšnih razmerah. Posebne delavnice so obravnavale vprašanja, ki vplivajo na delo otroških telefonov, vključno s kakovostjo in standardi, podatki in raziskavami, tehnologijo in zagovorništvo. IC 2022 je dosegel vrhunec z objavo Stockholmske deklaracije, izjave v imenu vseh članov CHI, ki opisuje sedem bistvenih ukrepov, ki jih morajo sprejeti vse vlade in ZN, da bi zagotovili pravice in zaščito otrok in mladih po vsem svetu. Posveta se je udeležila strokovna služba TOM telefona.

Dogodki in sodelovanje z drugimi

Nacionalni inštitut za javno zdravje, program To sem jaz

Program To sem jaz je v letu 2022 razširil svoj program z uvedbo spletne klepetalnice, zato smo na njihovo povabilo 24. 2. 2022 izvedli on-line izobraževanje o spletnem svetovanju na chat orodju za svetovalce programa To sem jaz. Svetovalci so se spoznali s fazami svetovalnega razgovora, kriznimi intervencijami v primeru samomorilno ogrožene osebe in organizacijo podpore svetovalcem. Na koncu so svoje znanje preizkusili preko iger vlog, kjer so dobili povratno informacijo na svetovanje in imeli možnost postaviti dodatna vprašanja.

Srečanja otroških telefonov Ex-Yu regije

Na pobudo TOM telefona in srbske linije Nadel smo oživel redna srečanja otroških telefonov t. i. Balkanske regije. Sodelujoči telefoni so: SRBIJA, Nadel; MAKEDONIJA, Megjashi; SLOVENIJA, Zveza prijateljev mladine Slovenije, Tom telefon; HRVAŠKA, Hrabri telefon; BOSNA IN HERCEGOVINA, Nova generacija, Plavi telefon; ČRNA GORA, Dječji dom mladost Bijela, Sos telefon.

Srečanja sta bili 24. 3. 2022 in 19. 5. 2022. Glavne teme srečanja so bile izmenjava statističnih podatkov, izmenjava dobrih praks in iskanje možnosti skupne prijave na razpis (Erasmus +).

"Festival zdravja"

8. 4. 2022 se je v Novi Gorici na Festivalu zdravja med programi, ki so nam lahko v pomoč pri skrbi za naše zdravje, s stojnico predstavil tudi TOM Telefon s strukturo svetovalnega razgovora, ki je otrokom v pomoč.

Festival "Ta veseli dan prostovoljstva"

26. 5. 2022 je potekal osrednji dogodek Nacionalnega tedna prostovoljstva – Ta veseli dan prostovoljstva, kjer se na stojnicah v središču Ljubljane širši javnosti predstavijo številne prostovoljske organizacije iz vse Slovenije, med njimi tudi TOM telefon.

Festival "Zvok mladosti"

27. 5. 2022 je v Ljubljani potekal osrednji dogodek Zvok mladosti, s katerim se je proslavilo evropsko leto mladih. Program je vključeval številne zabavne aktivnosti, od dialoga z odločevalci, do interaktivnih delavnic na različne teme ter kulturno-glasbeni program. Poudarek je bil na temah, kot so vključevanje mladih v oblikovanje evropskih in nacionalnih politik, trajnost in zeleni prehod, duševno zdravje, itd. S svojo delavnico je na festivalu sodeloval tudi TOM telefon.

Erasmus+ obisk iz tujine

6. 6. 2022 smo na pobudo dijakov pedagoške šole v Berlinu v sklopu Erasmus+ programa izvedli predstavitev TOM telefona na sedežu ZPMS.

Festival "Lupa"

8. 9. 2022 je na Prešernovem trgu v Ljubljani potekal 20. Festival nevladnih organizacij Lupa, ki je namenjen promociji slovenskega nevladnega sektorja, osveščanju širše javnosti o vlogi in pomenu nevladnih organizacij ter njihovih dosežkih. Na dogodku je sodeloval tudi TOM telefon s svojo stojnico in promocijskimi materiali.

Predavanje za mentorje in regijske koordinatorje programa Otroški parlamenti

14. 9. 2022 je bilo v okviru programa Otroški parlamenti izvedeno izobraževanje za mentorje in koordinatorje programa, na katerem je sodeloval tudi TOM telefon s predavanjem "Pogovor, ki pomaga". Udeležencem izobraževanja smo predstavili statistiko TOM telefona med epidemijo Covid-19, pomen pogovora in potek svetovalnega razgovora na TOM telefonu, z namenom, da bi mentorji otrokom lažje predstavili TOM telefon kot možen vir pomoči v duševni stiki in tudi sami pridobili orodja za pogovor z otroci in mladostniki v stiki. Na koncu je sledila še predstavitev akcije "TOM potuje, otroke obiskuje" in povabilo šolam za vključitev v akcijo.

Konferenca "Zdravje otrok in mladostnikov"

16. 9. 2022 je na Fakulteti za vede o zdravju Univerze na Primorskem potekala znanstvena in strokovna konferenca z mednarodno udeležbo "Zdravje otrok in mladostnikov". Namen konference je bil opozoriti na zdravstvene težave otrok in mladostnikov ter podati smernice in rešitve, ki na področju zdravja otrok in mladostnikov povečujejo možnosti izbire ustreznih, zdravju koristnih navad na vseh področjih družbenega življenja. TOM telefon je na konferenci sodeloval s prispevkom "Odgovor je pogovor® – svetovanje otrokom in mladostnikom po telefonu in na spletu".

Projekt Junaki nenasilja

26. 10. 2022 smo se na OŠ Jurija Dalmatina Krško udeležili tržnice organizacij, ki delujejo na področju preprečevanja nasilja. TOM telefon, Lunina vila – inštitut za zaščito otrok, Zavod Emma – Center za pomoč žrtvam nasilja, Krizni center Krško in mnogi drugi smo z različnimi brošurami, plakati, igrami in drugimi materiali ozaveščali učence in strokovne delavce o problematiki nasilja oz. o ustrežnejši nenasilni komunikaciji.

Kampanja Cockta

Podjetje Cockta (Atlantic Groupe) je pripravila ozaveševalno kampanjo "Tvoje telo. Tvoja stvar.", ki ozavešča mlade oz. njihovo ciljno skupino o obsodbah in komentarjih, ki jih ljudje pišejo ali govorijo glede izgleda, izbir in odločitev posameznika o svojem telesu. TOM telefon je v kampanji naveden kot vir pomoči, kamor se mladi lahko obrnejo po pomoč.

TOM telefon statistični podatki za leto 2022

Skupno število TOM kontaktov je v 2022 naraslo za 17 % v primerjavi z 2021. Če upoštevamo zgolj število e-sporočil, klepetov in svetovalnih klicev, njihove vrednosti v 2022 zaostajajo le še za 10 % za številkami iz let 2018 in 2019.

E-svetovanje je zabeležilo 43 % rast. Število prejetih e-sporočil je doseglo najvišjo vrednost v zadnjih petih letih. Število klepetov pa je zaradi zmanjšane števila ur obratovanja klepetalnice v letu 2022 padlo za

tretjino. V letu 2021 je klepetalnica obratovala 796 ur in poročala o realiziranih 1.295 klepetih, v letu 2022 je obratovala le 458 ur in poročala o 855 klepetih.

Število svetovalnih klicev je v 2022 naraslo za 52 % glede na leto 2021 in se približuje vrednostim iz let 2018 in 2019. Izboljšala se je struktura telefonskih klicev, saj je bilo v letu 2022 izmed vseh klicev 18,1 % svetovalnih klicev, medtem ko je bilo povprečje preteklih štirih let 13,9 %. To pomeni, da se je v 2022 precej zmanjšal delež preizkuševalnih in tihih klicev v primerjavi s preteklimi leti.

Podatek o spolu za e-svetovanje, klepetalnico in svetovalne klice najdemo v bazi TOM v povprečju za 87,1 % tovrstnih kontaktov. Tom telefona in njegovih komunikacijskih kanalov se poslužujejo v večji meri mladostnice kot mladostniki, saj je med vsemi kontakti 48,9 % moških in 51,1 % žensk. Pri e-svetovanju je 75 % prejetih e-sporočil od mladostnic, le četrtina (25 %) jih je bilo v 2022 poslanih od mladostnikov. Pri klepetalnici je 78 % klepetov opravljenih od mladostnic in le 22 % od mladostnikov. Pri svetovalnih klicih so mladostniki opravili večino telefonskih klicev (56 %), mladostnicam pa je pripadlo 44 % vseh svetovalnih klicev.

Med epidemijo (2020 in 2021) se je zmanjšalo število TOM kontaktov v starostnih kategorijah od 10–15 let in povečalo število kontaktov v starostnih kategorijah 16+. V 2022 se je ta trend ustavil.

Starostna kategorija 10–15 let z leti vedno več uporablja e-svetovanje. V letih 2018 in 2019 so 53 % e-sporočil poslali mladostniki v tej starostni skupini, v 2022 jih je bilo že 61 %.

V 2022 so bile najpogosteje zabeležene vsebine: Vrstniki, Družina, Psihične težave, Ljubezen, Šola in Spolnost. V vsebini Šola prevladujejo težave, ki jih povzročajo slabe ocene. Pojavljanje teh težav (slaba ocena) je izrazito padlo med epidemijo (2020 in 2021). V 2022 so se povečale navedbe mladostnikov, da za reševanje težav v šoli potrebujejo pomoč pri učenju. Pri težavah z vrstniki mladostniki najpogosteje navajajo "Odnose z vrstniki" in "Odnose z sošolci" ostale kategorije precej manj. Pojavnost obeh težav se je v 2022 precej povečala in preseгла absolutne vrednosti iz 2018 in 2019. Trend padanja števila vsebin, ki spadajo v kategorijo *Spolnost*, je očitno dolgoročen, ker številke padajo v vsem petletnem obdobju. Rast težav, ki so zbrane v vsebini *Psihične težave* in je bila značilna za 2020 in 2021, se je v 2022 zaustavila. Še vedno pa te težave ostajajo na visokih vrednostih. Skokovit porast samomorilnih teženj mladih, ki so bili zaznani v TOM kontaktih v 2020 in 2021, se je v 2022 zaustavil. Še vedno pa ostajajo na visokih zaskrbljujočih vrednostih.

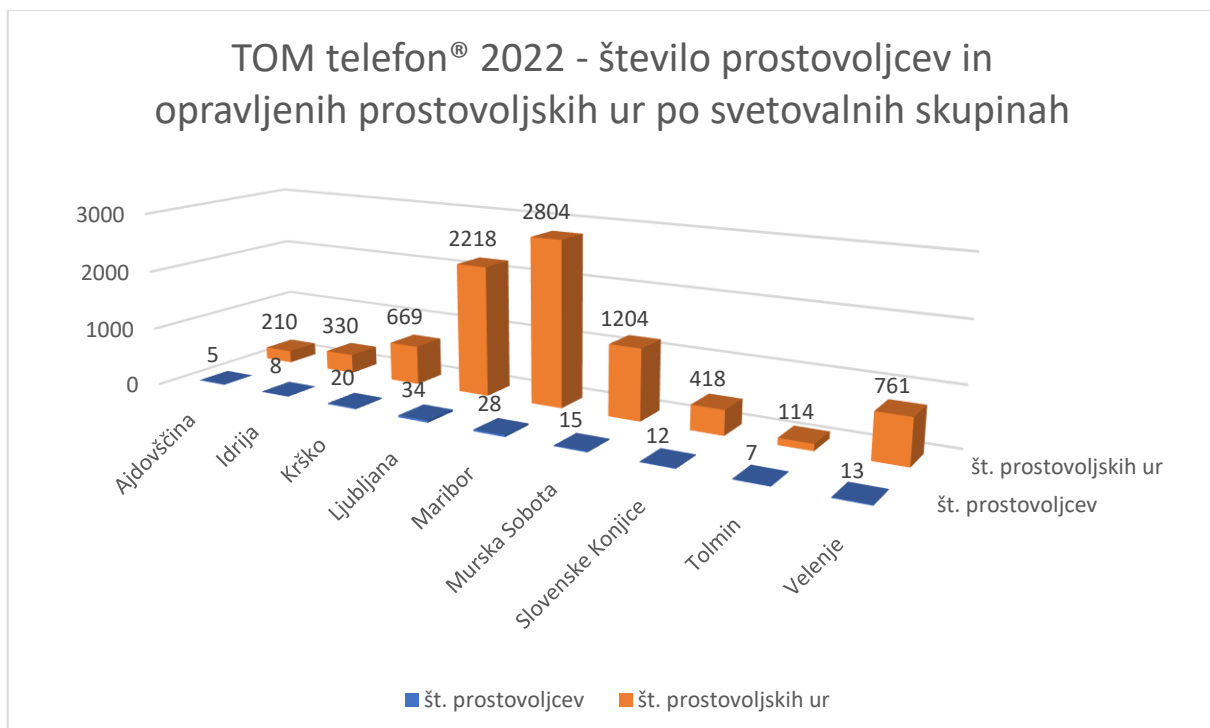
Deleži pojavljanja vsebin v TOM kontaktih			
	2018–2019	2020–2021	2022
družina	15,7 %	18,6 %	18,1 %
šola	10,2 %	8,6 %	11,0 %
vrstniki	19,2 %	14,6 %	20,3 %
telesne_tezave	5,8 %	6,4 %	3,1 %
psihične_tezave	9,7 %	14,6 %	14,6 %
ljubezen	15,6 %	11,4 %	12,6 %
spolnost	12,6 %	10,6 %	9,0 %
zasvojenost	2,8 %	2,4 %	2,6 %
zlorabe	3,3 %	4,4 %	1,7 %
samomor	2,1 %	4,5 %	3,9 %
stiska	0,4 %	0,9 %	0,8 %

internet	2,6 %	2,9 %	2,3 %
----------	-------	-------	-------

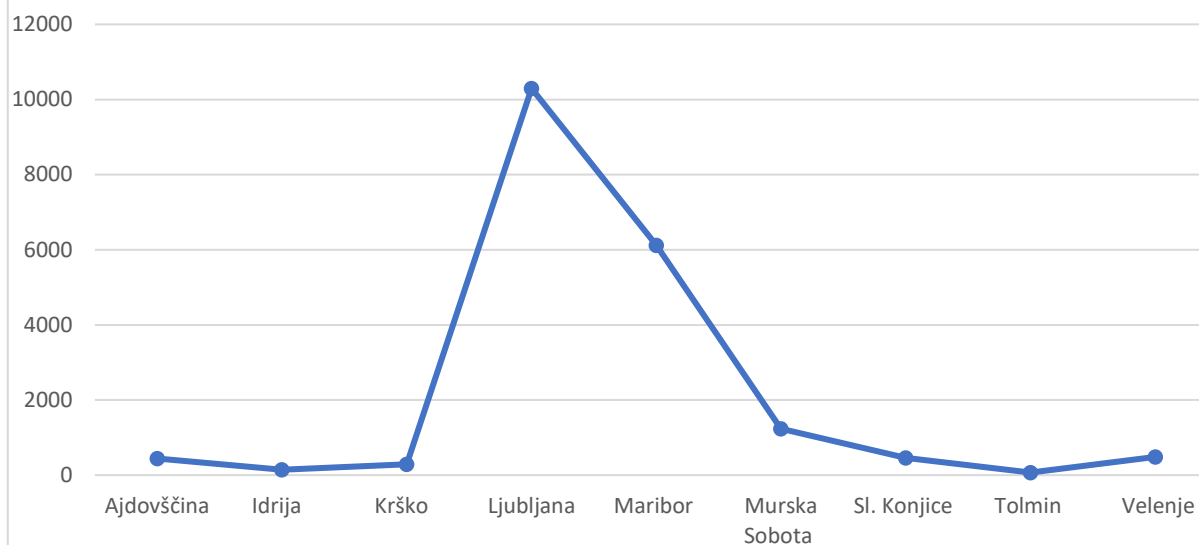
V TOM kontaktih je najpogosteje označena le ena vsebina (69,6 %), 2 vsebini ima označeno 21,6 % kontaktov, 3 ali več pa 8,8 % kontaktov. Z vsebino *Družina* se najpogosteje povezujejo *Psihične težave*. Kadar je sporočena vsebina Šola se omenja tudi težave z *Vrstniki*. Ob omenjanju samomorilnih namenov mladostniki najpogosteje omenjajo še vsebina *Psihične težave*.

Najpogostejši vsebini, ki jo mladostniki navajajo na telefonu, sta družina (odnos s starši) in odnos z vrstniki. Najpogostejši vsebini, ki jo mladostniki navajajo na klepetalnici, sta družina (odnos s starši) in psihične težave. Vsak četrti klepet omenja psihične težave mladostnika in vsak štirinajsti klepet se sooča s samomorilnimi težnjami mladih. V petih letih je opazen trend povečanja vsebin psihične težave.

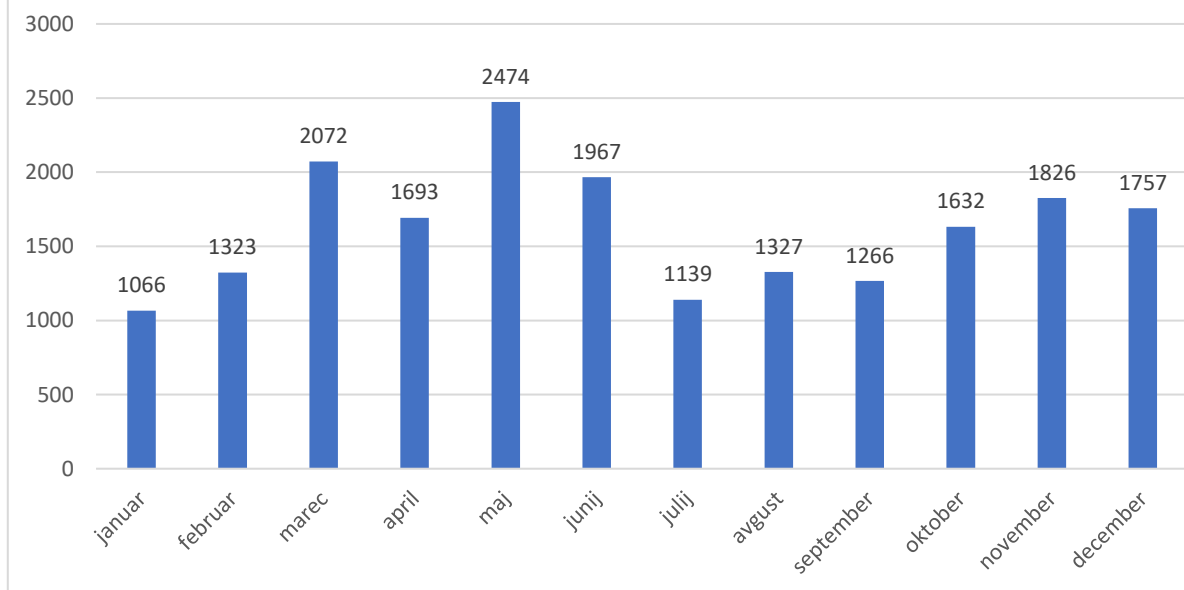
Najpogostejše vsebine, ki jih mladostniki navajajo na e-pošti, so družina (odnos s starši), psihične težave (depresivnost), vrstniki, ljubezen in samomorilne težnje mladih. Vsako šesto e-sporočilo poroča o težavah v družini, vsako enajsto e-sporočilo je v 2022 vsebovalo samomorilne težnje mladih. To je podoben delež kot v letih 2018 in 2019.

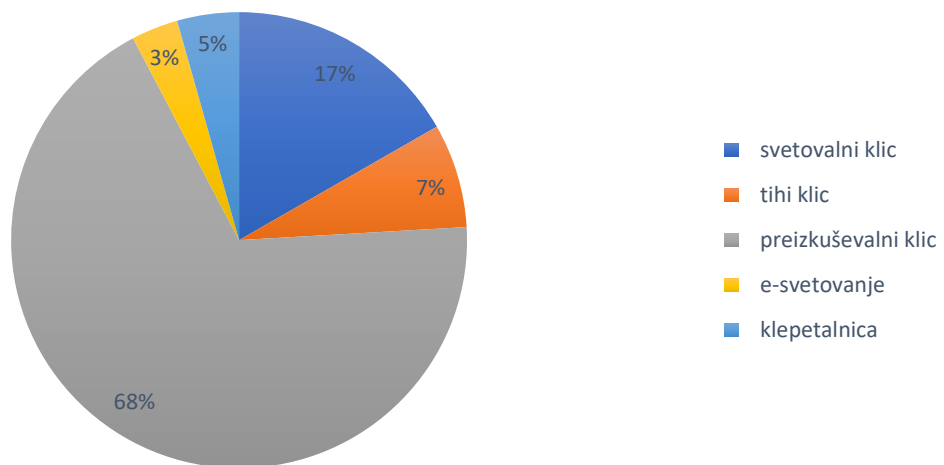
TOM telefon® 2022 - kontakti po skupinah

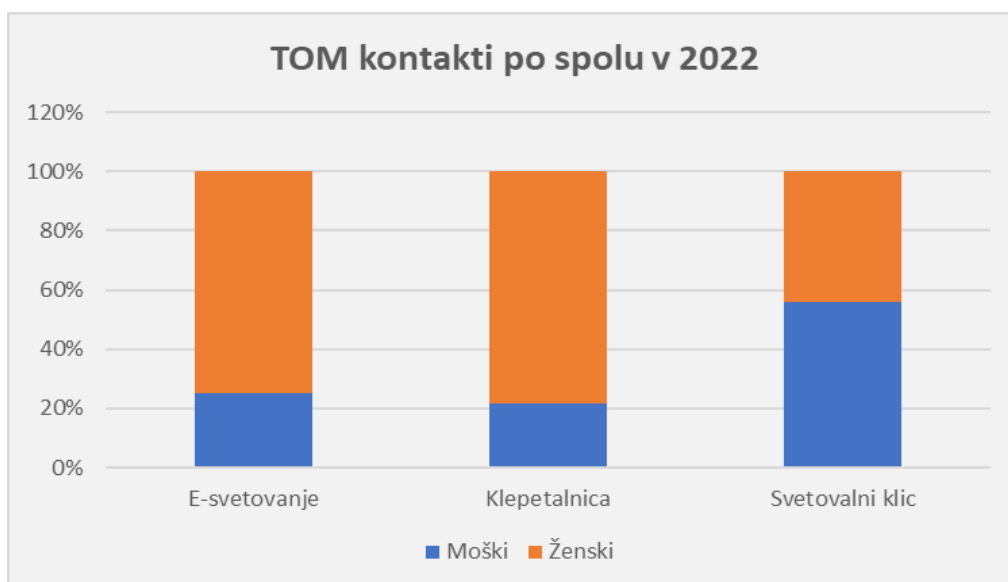
TOM telefon® 2022 - kontakti po mesecih

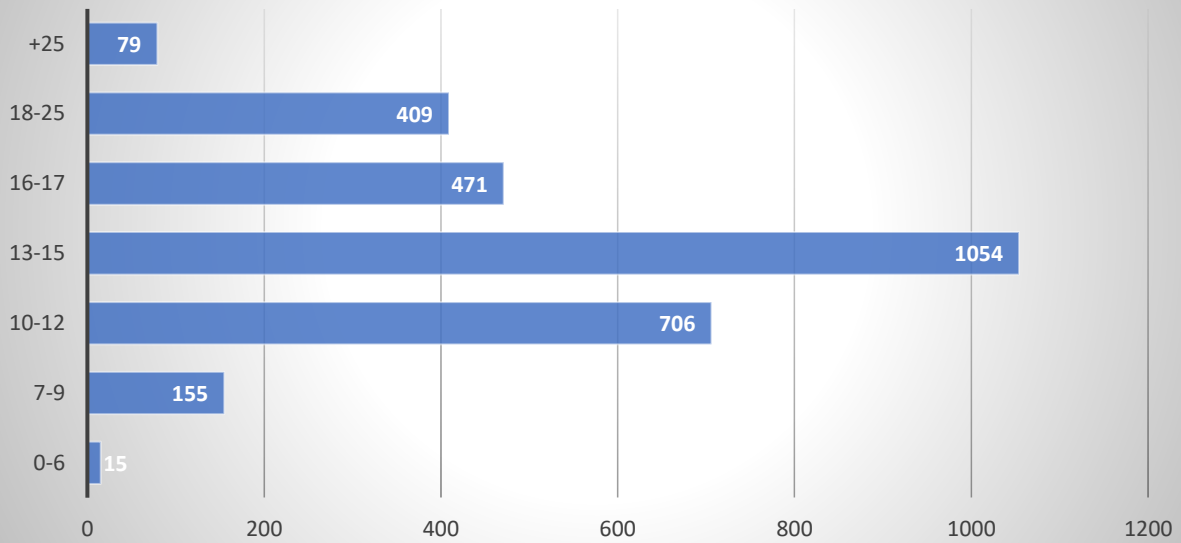
TOM telefon® 2022 - vrste kontaktov v %

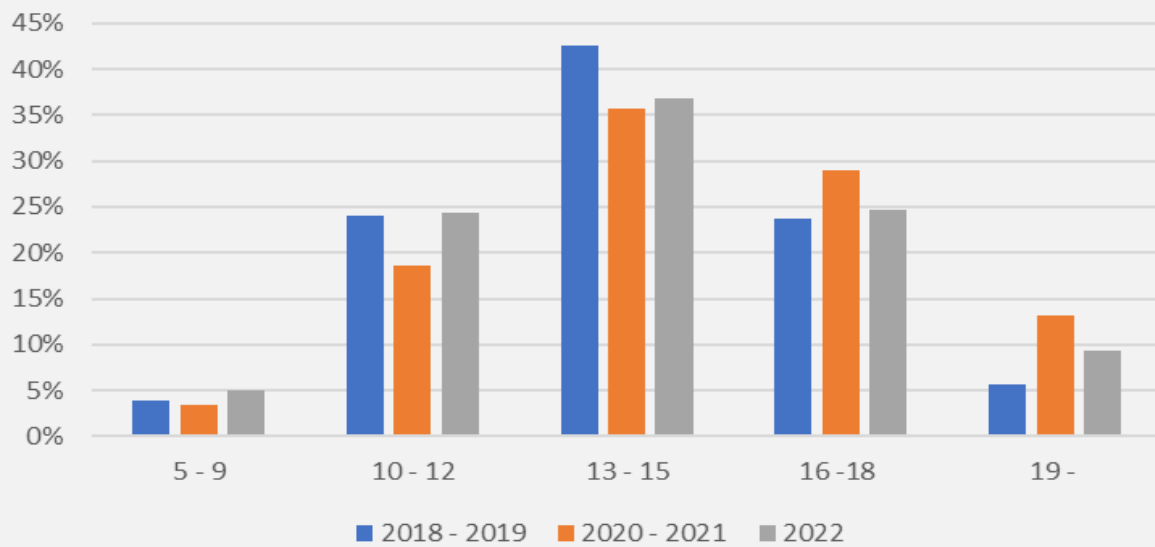
TOM kontakti po spolu v 2022

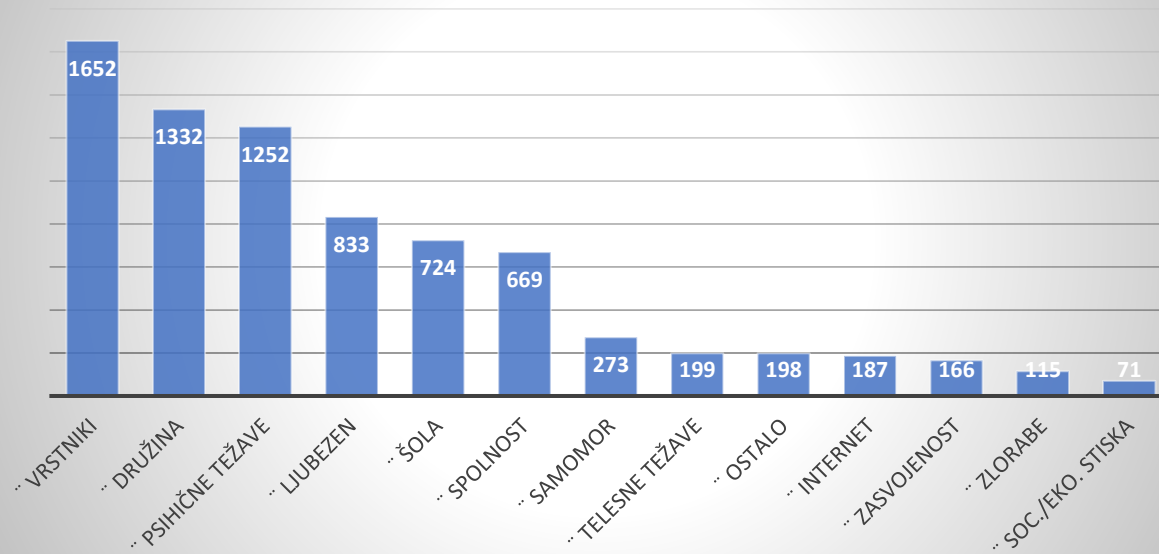
TOM telefon® 2022 - starost uporabnikov

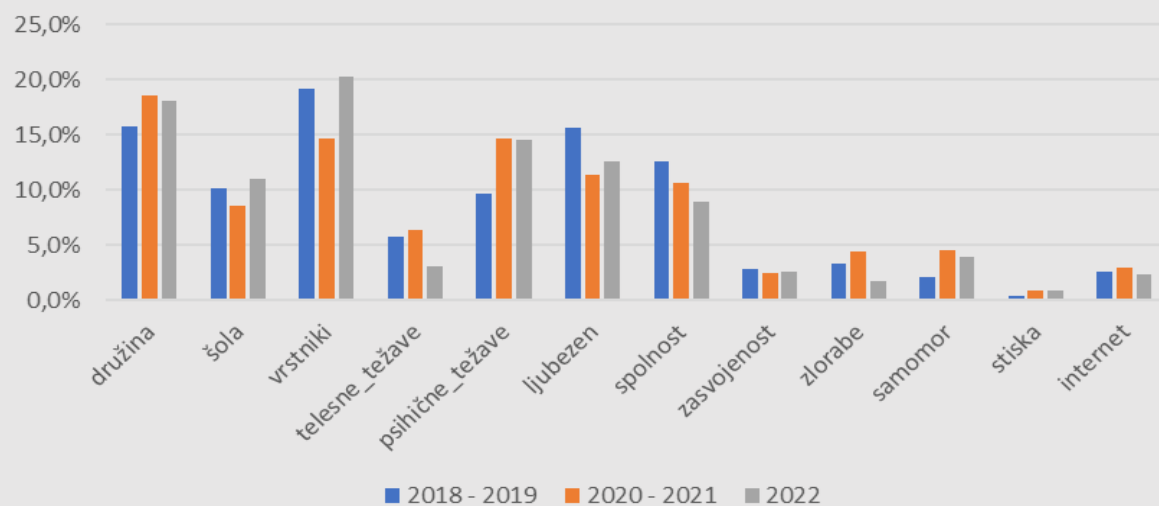
Deleži starostnih kategorij po letih

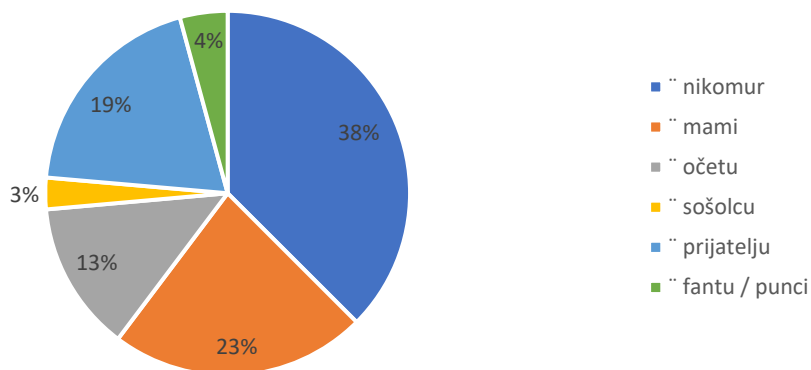
TOM telefon® 2022- tematike

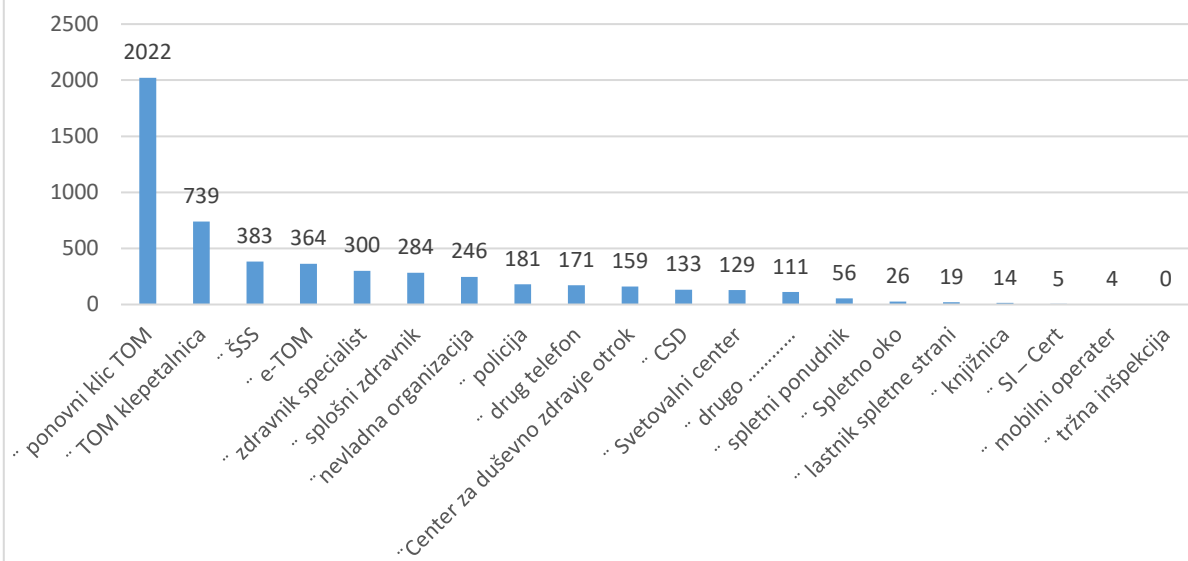
Deleži pojavljanja vsebin v TOM kontaktih

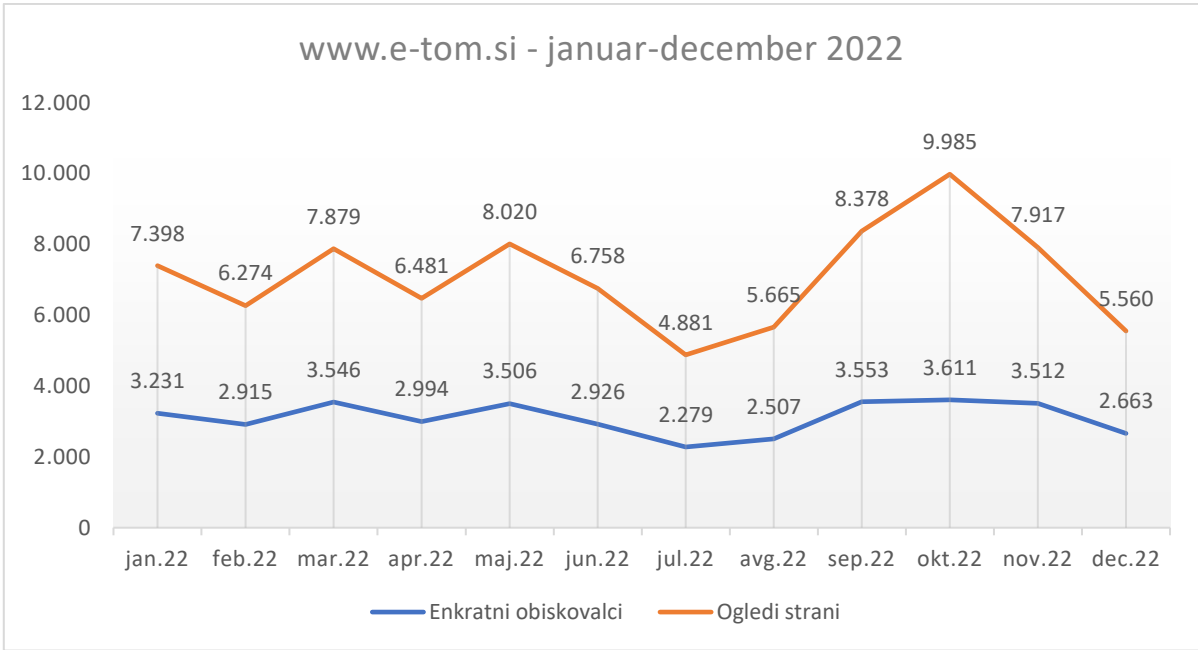

TOM telefon® - komu se je otrok ali mladostnik zaupal - 2022

TOM telefon® 2022 - napotitve

3.2 SOCIALNO-HUMANITARNI PROGRAMI ENO SRCE

V letu 2022 smo našim socialno-humanitarnim programom, ki so združeni pod imenom ENO SRCE, *Pomoč družinam, Sapramiškin sklad, Adin študentski sklad in Polna šolska torba*, dodali še nov program *Športnik sem*, s katerem podpiramo športne potenciale otrok in mladostnikov iz socialno ogroženih okolij.

V socialno-humanitarne programe vključujemo otroke, mladostnike in družine iz vse Slovenije. Glavni cilj je zmanjšati socialno izključenost in omogočiti kakovostnejše življenje. Pomagamo finančno s plačili različnih stroškov in materialno (oblačila, hrana, šolske potrebščine ipd..)

Zbiranje sredstev za ENO SRCE

Da smo lahko v letu 2022 čim bolj učinkovito nudili pomoč družinam, ki so se znašle v stiski, smo za program ENO SRCE intenzivno zbirali sredstva predvsem v zadnjem delu leta 2021. Enako smo ob koncu leta 2022 izvedli več zelo uspešnih kampanj, s pomočjo katerih smo pridobivali sredstva za program ENO SRCE. Naš poziv se je glasil: "ENO SRCE osreči oba: tistega, ki prejme, in tistega, ki da."

- *Naj tudi na vašem oknu zažari srce*

Z akcijo *Naj tudi na vašem oknu zažari srce* smo želeli v praznični december vnesti čim več srčnosti in to na zelo preprost način – z okrasitvijo oken s srci. V naših objavah smo ljudi pozivali, naj iz papirja izrežejo srce, ga po želji pobarvajo in nalepijo na okna hiše, pisarne, šole, bloka, vrtca... Akcija je bila lepo sprejeta.

- *Dobrodelni copat COPArt*

Po enem letu intenzivnih usklajevanj in dela smo v maju na 24. Slovenski konferenci o odnosih z javnostmi ponosno predstavili naš unikatni izdelek – dobrodelni copat COPArt, od katerega prodaje je bil del sredstev namenjen za Sapramiškin sklad – za otroke s posebnimi potrebami.

COPart je plod tehtnega razmisleka, kakšen izdelek ponuditi trgu in podjetjem, ki želijo z nakupom prispevati v socialno-humanitarne programe ZPMS, ter da bi ga lahko povezali s Slovenijo, domačnostjo in nenazadnje tudi z aktivnostmi, ki jih naši programi nagovarjajo. Tako se je porodila ideja o copatih, ki pomenijo dom, toplino, ljudi, ki jim zaupaš. Ker pa je na tržišču ogromno različnih copat, je bilo treba poiskati še tisto nekaj več. Zato smo se odločili, da bomo oblikovanje zaupali priznanemu oblikovalcu ter da bodo copati v celoti izdelani v Sloveniji.

COPart je na pobudo ZPMS zasnovala znana oblikovalka Urša Drofenik, izdelali pa so ga Čevljarstvu Brodi iz Tržiča. Izdelek smo intenzivno predstavljali na različnih kanalih (družabna omrežja, TV, članki, spletni mediji). Trud se je obrestoval, saj smo do konca leta prodali 750 parov.

- *Dobrodelni teden na RTV*

Že 6. leto zapored smo z RTV Slovenija izvedli dobrodelni teden – tokrat je potekal od 12. do 28. decembra 2022 v oddajah *Tednik*, *Dobro jutro*, *V petek zvečer*, *Infodrom*, *Nedeljsko popoldne* in kvizu *Vem! Zbrana* sredstva v višini 102.355,00 € so bila namenjena za socialno-humanitarne programe ENO SRCE ter za ureditev *Hiše zavetja Palčica*. Zbrana sredstva bomo v omenjene sklade prerazporedili glede na potrebe.

3.2.1 POMOČ DRUŽINAM

Komisija za socialna vprašanja in humanitarne projekte pri ZPMS se je v letu 2022 sestala na petih sejah. Pregledala je 216 vlog za pomoč in odobrila 175 vlog v skupni višini 67.266,96 €. Vloge niso bile odobrene 41 prosilcem z utemeljitvijo, da so že prejeli pomoč v zadnjih dveh letih ali imajo polnoletne otroke ali niso oddali popolne dokumentacije za vključitev v humanitarni program. Med teh 41 se štejejo tudi družine, ki so bile financirane iz drugih virov (npr. namenska donacija) in posledično niso prejele sredstev iz našega programa Pomoč družinam.

št. komisije	št. družin	odobreno	sredstva iz sklada Pomoč družinam
KSHV 1-2022	56	45	16.976,96 €
KSHV 2-2022	51	41	14.350,00 €
KSHV 3-2022	25	23	12.320,00 €
KSHV 4-2022	22	16	5.150,00 €
KSHV 5-2022	62	50	18.470,00 €
Skupaj	216	175	67.266,96 €

V oddaji Tednik RTV Slovenija, rubrika "Pomagamo", smo v letu 2022 predstavili zgodbi dveh družin. Za Amadeja Sorčana se je zbralo 27.610,08 €. Sredstva so bila namenjena adaptaciji bivalnih prostorov. Za Ajnurja Mahmića se je v oddaji zbralo 33.339,00 €. Z dodatno anonimno donacijo v višini 19.057,47 € je družina lahko kupila primerno vozilo, ki se ga bo prilagodilo Ajnurjevim potrebam.

- Računalniki in modemi

V letu 2022 smo nadaljevali z razdeljevanjem novih in rabljenih računalnikov za lažje izobraževanje šolarjev in dijakov. Še naprej smo sodelovali z društvom Duh časa, ki je vse različne donacije (računalnike, monitorje, tipkovnice in miške) povezal v pripravljene komplete, ki smo jih nato delili naprej. Razdelili smo 277 računalnikov preko 27 naših lokalnih društev ali osnovnih šol.

- Srčna Univerza v Ljubljani

V letu 2022 smo drugič združili moči z Univerzo v Ljubljani in pomagali študentom. Glede na razvoj situacije v Ukrajini se je UL odločila, da spomladi objavi razpis za pomoč ukrajinskim ali ruskim študentom, ki se šolajo na UL in jih je prizadela vojna (so postali odrezani od družine in finančne podpore, težave z bančnimi računi...). Pomagali smo 13 študentom v skupni višini 10.600,00 €. Pomoč je bila pretežno namenjena za plačilo najemnin in nakup hrane.

V drugi polovici leta, že v šolskem letu 2022/2023, pa sta bila objavljena dva nova razpisa – eden za ukrajinske in eden za slovenske študente Univerze v Ljubljani. Pregled vlog in dodelitev pomoči bosta potekala v januarju 2023.

- Donacija Petrol, d. d., za voziške izpite

V letu 2022 smo nadaljevali s plačili izpitov iz prve pomoči, zdravniških pregledov, tečajev CPP, glavnih teoretičnih izpitov in urami vožnje. Do konca leta je izpit uspešno opravilo 8 mladih voznikov. Ena voznica bo predvidoma zaključila v letu 2023, en bodoči voznik pa je iz akcije odstopil iz zdravstvenih razlogov. Strošek za do sedaj opravljene izpite znaša 11.274,17 €.

- Družine Dobrodelnega društva Palčica Pomaqalčica in dobrodelni škratki

V letu 2022 smo s pomočjo tega društva pomagali 11 družinam v skupni vrednosti 61.677,13 €. V vseh družinah so otroci s posebnimi potrebami, ki smo jim pomagali pri plačilu terapij ali nakupu pripomočkov.

- Sklad Ukrajina

Z začetkom vojne v Ukrajini in pojavom novega begunskega vala so se tudi v Sloveniji kmalu spomladi začele pojavljati potrebe po pomoči tem družinam, ki so v stiski zapustile Ukrajino in začele znova v tuji državi. Z donatorji smo zbrali različne oblike pomoči in jih do konca leta 2022 razdelili kot prikazuje tabela:

VSEBINA POMOČI	ŠTEVILO DRUŽIN/OTROK	STROŠEK
nakup šolskih potrebščin in delovnih zvezkov	187	12.737,22 €
finančna in materialna podpora (plačilo računov, najemnine, nakup hrane, plačilo športnih treningov in glasbene šole, nakup oblačil)	101	13.421,75 €
letovanja ukrajinskih otrok	249	65.434,00 €
poletne delavnice za ukrajinske otroke	85	6.684,78 €
SKUPAJ	622	98.277,75 €

3.2.2 SAPRAMIŠKIN SKLAD

Sapramiškin sklad je namenjen pomoči otrokom s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin. S pridobljenimi sredstvi pomagamo otrokom in družinam pri nudenju psihosocialne pomoči, plačilu fizioterapij, plačilu oz. doplačilu zdravstvenih in drugih pripomočkov ter izobraževanju staršev. V letu 2022 smo iz Sapramiškinega sklada pomagali šestim družinam v višini 3.680,83 €.

3.2.3 ADIN ŠTIPENDIJSKI SKLAD

Poleti smo objavili javni razpis za 13 novih štipendij za šolsko leto 2022/2023, na katerega je prispelo 24 vlog. Komisija za socialna vprašanja in humanitarne projekte je vloge pregledala in izbrala nove štipendiste, ki so se priključili dosedanjim prejemnikom.

V šolskem letu 2022/2023 mesečno štipendijo v višini 120 € tako nudimo že 30 srednješolcem in srednješolkam ter tudi študentom in študentkam.

3.2.4 POLNA ŠOLSKA TORBA

V letu 2022 smo v programu Polna šolska torba preko 52 lokalnih društev in zvez prijateljev mladine razdelili približno 46.800 kosov šolskih potrebščin. Ob tem smo Članicam ZPMS razdelili tudi 15.725,00 € za nakup delovnih zvezkov in dodatnih šolskih potrebščin, delno v obliki darilnih bonov za trgovine Office&more. Pomagali smo 3600 učencem in dijakom iz socialno šibkih družin.

Materialne in finančne donacije v programu Polna šolska torba so združene iz:

- **Akcija "Poštar Pavli polni šolske torbe"**

Uspešno smo zaključili 10. skupno dobrodelno akcijo Poštar Pavli polni šolske torbe. V letu 2022 smo na poštarnih poslovalnicah zbrali 37.691 kosov šolskih potrebščin, ki jih je Pošta Slovenije dostavila med omenjenih 52 članic, ki so se prijavile k akciji. Poleg tega so se preko UPN obrazcev in SMS-ov tudi finančna sredstva; v okviru Poštarja Pavlija smo razdelili 13.225,00 €.

- **Drugi donatorji šolskih potrebščin**

Zahvala gre ponovno tudi vsem podjetjem, ki so prispevala predvsem materialno in šolske potrebščine dostavila na naš sedež (DPD, d. o. o., A1 Slovenija, d. d., OMV Slovenija, d. o. o., Addecco, d. o. o., Lidl Slovenija, d. o. o., k. d., Biro Marker, d. o. o., Acron, d. o. o., zaposleni na ljubljanskem Okrožnem sodišču). V 64 poslovalnicah Office&more so se prav tako pred poletjem zbirale šolske potrebščine, ki so jih prevzela naša bližnja lokalna društva. Društva so šolske potrebščine direktno prevzela tudi v poslovalnicah Zavarovalnice Sava, ki se je v letu 2022 prvič pridružila zbiranju.

Podjetje Eurospin eko, d. o. o., se je v letu 2022 ponovno odločilo za dobrodelno akcijo. Tokrat je šlo za pravičnejši natečaj oz. prodajo slikanice s prijateljsko tematiko. Nagrajenci natečaja so bili ob zaključku povabljeni na dogodek v ljubljanski živalski vrt, podjetje pa je od prodaje prispevalo 10.000 €, ki bodo prihodnje leto namenjeni za nakup šolskih potrebščin.

3.2.5 ŠPORTNIK SEM

V letu 2022 smo v okviru humanitarnih programov Eno srce začeli z novim programom Športnik sem. Namen sklada je zagotavljanje pomoči otrokom in mladostnikom iz socialno šibkejših okolij pri uresničevanju športnega udejstvovanja. Naš namen je, da čim več mladim v teh časih, ko se soočajo z duševnimi stiskami, vzpodbudimo k redni športni aktivnosti. Želimo jim dati priložnost, da se gibajo ter si tako izboljšujejo svoje fizične in psihične zmogljivosti.

Pri naših prizadevanjih gre največja zahvala dvema donatorjema, ki sta prispevala zagonska sredstva, da je program lahko prvič stekel. To sta SALUS, veletrgovina, d.o.o., in Kraš s programom Domačica v Mercatorju. Zahvaljujoč omenjenima donacijama smo na začetku šolskega leta obvestili naše članice o razpisu. Prispelo je 48 vlog, od katerih je bila pomoč pri plačilu vladnin in nakupu opreme odobrena 45 mladim športnikom za šolsko leto 2022/2023. Otroci obiskujejo zelo različne športe - tenis, nogomet, atletika, odbojka, rokomet, kickbox, plavanje, ples, gimnastika, plezanje, košarka, tek na smučeh, karate, kegljanje, boks.

Naš cilj je, da razpis objavimo vsaj 1x letno in otrokom pomagamo vse šolsko leto, ko trajajo aktivnosti.

3.2.6 DECEMBRSKE AKCIJE

- **Hladilnik toplega srca**

Hladilnik toplega srca je decembra finančno in materialno ponovno presešel lanskoletni izkupiček. Ekipa Radia Capris je skupaj s poslušalci in mnogimi donatorji poskrbela, da se je za družine v stiski zbralo kar 64.147,00 € ter 8,5 ton hrane in higienskih izdelkov. Za delitev zbranega materiala so poskrbela DPM Koper, DPM Piran, MDPM Sežana in DPM Izola.

Praznične pakete je tokrat dobilo preko 800 otrok iz socialno ogroženih družin (240 več kot lani), finančna sredstva pa bodo v letu 2023 družinam v največjih stiskah pomagala pri plačevanju položnic za elektriko, vodo in ogrevanje ter šolanja in letovanja.

Iz sredstev, zbranih v omenjeni akciji, je v letu 2022 Komisija za socialna vprašanja in humanitarne projekte pri ZPMS pomagala 11 družinam iz obalno-kraške regije, ki so prejela sredstva v višini 9.550,01 € za plačilo položnic, računov in dolgov.

- **Novoletno obdarovanje**

V decembru 2022 smo razdelili okoli 1100 daril na vse konce Slovenije. Že drugo leto zapored je podjetje Telemach, d. o. o., poskrbelo za največjo donacijo daril; zelo se je izkazalo tudi v podjetje PLUME Design. Televizija in radio Veseljak sta nam že šesti december zapored dostavila kombi praznično zavutih daril, ki so jih prispevali njihovi gledalci in poslušalci. Čudovita darila so nas ponovno čakala tudi na Ministrstvu RS za obrambo, kjer so nam zagotovili tudi kombije in voznike. Zbiranju novoletnih daril so se prvič pridružili tudi zaposleni na Ministrstvu RS za javno upravo. Lepo donacijo daril so ponovno poklonili zaposleni na Okrožnem sodišču v Ljubljani.

V prazničnem mesecu se je na nas spomnilo tudi podjetje Supernova, d. o. o., ki nam je podarilo 100 darilnih kartic za njihove trgovine v skupni vrednosti 10.000 €. Darilne kartice smo razdelili 100 družinam.

3.3 PROGRAMI ZA PROSTI ČAS IN LETOVANJA

ZPMS pomaga svojim članicam pri organiziranju letovanj, zimovanj in različnih prostočasnih dejavnosti za otroke, mladostnike in družine. ZPMS in njene članice so vezni člen med potrebami in interesi otrok in mladih s svetom odraslih, z institucijami in organizacijami, ki skladno s svojim temeljnim poslanstvom želijo, hočejo ali morajo ponuditi možnosti kakovostnega preživljanja prostega časa.

Zimovanja in letovanja so tradicionalni program organiziranja različnih oblik kakovostnega preživljanja prostega časa otrok in mladostnikov. Deluje na načelih prostovoljstva in enakih možnosti za vse otroke. Dejavnosti se nanašajo na:

- a) organizacijo zimovanj in letovanj za otroke in mladostnike;
- b) organizacijo letovanj iz socialno manj spodbudnih okolij, ki se sofinancirajo iz sredstev progama Pomežik soncu®;
- c) organizacijo letovanj otrok s posebnimi potrebami, ki se financirajo iz sredstev Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS (FIHO);
- d) organizacijo letovanj otrok s posebnimi potrebami iz socialno manj spodbudnih okolij s spremljevalci, ki jih omogočajo donacije.

Na pobudo Nacionalnega odbora za prosti čas in letovanje je bila v letu 2022 oblikovala delovna komisija za prostočasne aktivnosti, ki se je sestala dvakrat. Dne 29. 9. 2022 so se članice delovne komisije dogovorile o pripravi vsebinskega in finančnega predloga izvajanja prostočasnih aktivnosti, dne 19. 10. 2022 pa so na sestanku obravnavale pripravljene predloge. Program prostočasni aktivnosti se imenuje Počitnice za vse. Za cilj programa so izbrale podporo članicam pri organiziranju prostočasnih aktivnosti v lokalnem okolju, predvsem v tistih okoljih, kjer se še ne izvaja prostočasnih aktivnosti. Članice delovne komisije za prostočasne aktivnosti so se strinjale, da se v začetni fazi programa osredotoči izvajanje počitniškega varstva ter na izvedbo dogodkov in delavnic. S programom bi začeli že v letu 2023.

3.3.1 POMEŽIK SONCU®

Pomežik soncu je program zbiranja sredstev za financiranje letovanj otrokom iz socialno ogroženih družin, ki poteka neprekinjeno že od leta 1999. Namen programa je omogočiti otrokom, ki izhajajo iz družin v socialni stiski, brezplačne, sproščujoče, varne, ustvarjalne in aktivne počitnice. Otroke predlagajo naša društva in zveze, šolske svetovalne službe, centri za socialno delo ali posamezniki, pa tudi zdravniki-pediatri. Otroke in mlade vključimo v letovanje skupaj z otroci, ki letujejo samoplačniško. Programi na letovanjih delujejo preventivno in spodbujajo pozitivne vrednote pri otrocih in mladih.

- Iz sredstev, ki jih je ZPMS namenila za letovanje, je v letu 2022 na morje odšlo 1.339 otrok, otroke s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin pa je spremljalo 78 spremljevalcev. Po podatkih, ki smo jih prejeli od organizatorjev letovanj, so letos na letovanjih sodelovali 1.003 prostovoljci.
- Skupno število otrok, ki so letovali v organizaciji zvez in društev prijateljev mladine v letu 2022, je 11.027, od tega jih je popolnoma brezplačno letovalo 3.311, delno sofinancirano 4.715 in samoplačniško 3.001 otrok.

Promocija programa

Za različne tiskane in digitalne medije, glasila občin in druge publikacije smo pripravili promocijske grafike individualnih/unikatnih velikosti uradne grafične podobe.

- Mediji (tiskani in digitalni): Delo, Finance, Večer, Slovenske novice, Gorenjski glas, Radio Univox, Radio Capris, Moj radio, Radio Sora, Sport TV, RIC TV ...
- Slovenske občine: Občina Domžale, Ljutomer, Savinjske novice, Občina Lukovica, Šempeter Vrtojba, Duplek, Pivka, Ribnica, Kamnik ...
- Drugo: Zdravniška zbornica Slovenije, Spominčica alzheimer Slovenija, Revija ob poslovnem teku trojk Bled, Eko dežela okolje, Zavod vzajemnost, Revija new life, Insights, Showtec ...

Program smo oglaševali tudi na 420 Europlakatovih mestih, osvetljenih zaslonih Citylight po vsej Sloveniji. Plakat Pomežik soncu® smo poslali vsem 112. članicam, osnovnim šolam, srednjim šolam, knjižnicam, centrom za socialno delo, zdravstvenim domovom in bolnišnicam, skupno na 1184 naslovnikov. Celostno smo oblepili en avtobus Ljubljanskega potniškega prometa, ki je vse poletje vozil večinoma na progi 6, ki je najdaljša in najbolj frekventna.

Humanitarni program je bil predstavljen na zadnji strani e-kataloga [Počitnice in dejavnosti 2022](#), ki ga vsako leto pripravijo članice ZPMS iz osrednje Slovenije.

Izvedli smo obsežno akcijo zbiranja sredstev preko UPN obrazcev.

Junija smo izpeljali tudi dobrodelni koncert [Dan za rock z Rock mulčki na Kongresnem trgu](#). Glavna zvezda večera je bil pevski zbor Rock mulčki, ki je združil moči s svojimi vzorniki iz sveta glasbe in osvojil koncertni oder skupaj z – Jet Black Diamonds, Ditka, Nipke, Niet, Batista Cadillac, Rudi Bučar, Hamo, MRFY, Maks Koren, Eva Križ, Damijan Štefanc.

Izvedbo koncerta so podprli Lek d.d., Lidl Slovenija, Enamelie (Ariessa) in Transpak.

Sredstva za letovanja je programu kot dolgoletni sponzor tudi v letu 2022 namenila farmacevtska družba Lek, d. d.. OMV Slovenija je izvedel sedaj že tradicionalno akcijo zbiranja točk članov Kluba zvestobe OMV SMILE & DRIVE. Člani kluba zvestobe so skupaj z donacijo 1 milijona točk – pretvorjenih v finančna sredstva – omogočili letovanje socialno ogroženih otrok.

Letovanja socialno ogroženih otrok je v letu 2022 podprla tudi Fundacija Radia 1. Generalna sekretarka Breda Krašna se je 9. junija pridružila Mihi Deželaku na njegovi dobrodelni poti po Sloveniji. Na Deželak mobil je prisedla v Kopru in kolesarila do Ankaran. Na poti sta tudi pela in se pogovarjala, predvsem o tem, kaj počitnice na morju ali v hribih pomenijo otrokom iz socialno manj vzpodbudnih okolij.

3.3.2 IZVEDBA ZIMOVANJ, LETOVANJ IN ZDRAVSTVENIH LETOVANJ

Zimovanja

ZPMS je novembra 2021 objavil Interni poziv za izvajanje aktivnosti zimovanja otrok iz socialno ogroženih družin med novoletnimi počitnicami 2021 in zimskimi počitnicami 2022. Na poziv za zimske počitnice 2022 se je odzvalo 9 organizatorjev letovanj, od tega trije za zimovanje s smučanjem (ZPM Krško, OZPM Šentjur in DPM Metlika), ostali (MDPM za Goriško, ZPM Maribor, DPM Škofja Loka, ZLRO, MDPM Ajdovščina in ZPM Ljubljana Vič Rudnik) pa so organizirali zimovanje s programom aktivnosti. Tako je med zimskimi počitnicami v šolskem letu 2021/2022 z našim organizatorji zimovalo 267 otrok.

ZPMS je 30. novembra 2022 objavila nov Interni poziv za izvajanje aktivnosti zimovanja otrok iz socialno ogroženih družin med novoletnimi (december 2022) in zimskimi počitnicami (januar/februar 2023) in ga posredovala vsem članicam ZPMS. Na poziv za novoletne počitnice v letu 2022 sta se odzvala 2 organizatorja (MDPM za Goriško in MDPM Celje). Tako je 23 otrok uživalo v času novoletnih počitnic v počitniškem domu v Kranjski Gori. Skupaj jih je v letu 2022 zimovalo 290 otrok.

Letovanja

Nacionalni odbor za prosti čas in letovanje pri ZPMS (NOPČL) je na podlagi sklepov 7. seje, ki je bila 20. aprila 2022, dne 25. aprila 2022 objavil Interni razpis za letovanje otrok iz sredstev ZPMS. Na interni razpis za sredstva Pomežik soncu® 2022 se je prijavilo 24 organizatorjev letovanj. Po zaključku zbiranja sredstev je ZPMS po sklepu 8. seje Nacionalnega odbora za prosti čas in letovanja, ki je bila 31. 5. 2022, odobrila razdelitev 279.144 € sredstev. V ta sredstva so vključena tudi sredstva, ki jih je ZPMS pridobila na razpisu FIHO za letovanje otrok iz socialno ogroženih družin (podatki pri zbiranju sredstev pod programom Letovanja).

NOPČL je na 8. seji, ki je bila 31. 5. 2022, sprejel sklep o razdelitvi sredstev za letovanje otrok FIHO in Pomežik soncu® za leto 2022 in sklep o razdelitvi sredstev za letovanje otrok s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin in njihovih spremljevalcev.

ZPMS je ponovno kandidirala na razpis FIHO za pridobitev sredstev za organizacijo letovanj za otroke s posebnimi potrebami in za organizacijo letovanj za otroke iz socialno ogroženih družin v letu 2022. Na razpisu FIHO smo za organizacijo letovanj otrok s posebnimi potrebami prejeli 17.300,14 €, za organizacijo letovanj za otroke iz socialno ogroženih družin pa 23.346,14 €.

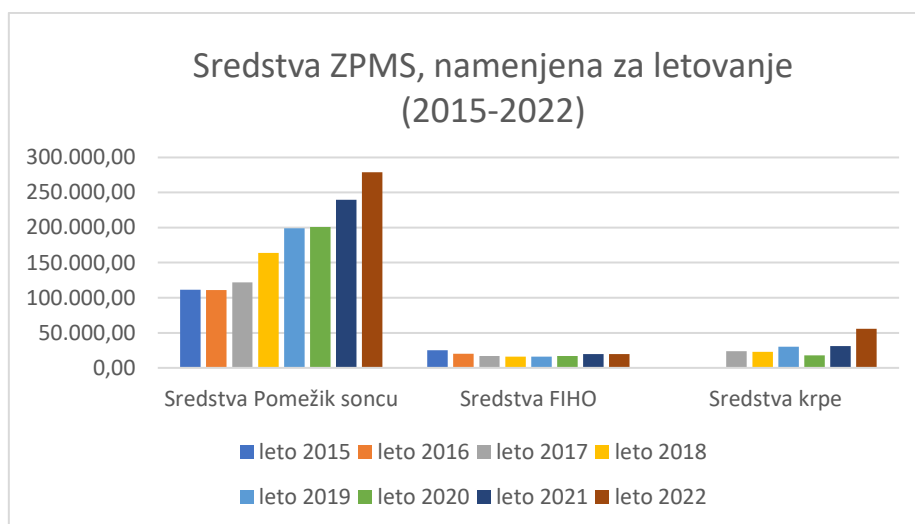
V humanitarnem programu POMEŽIK SONCU® je bilo za letovanje otrok iz socialno ogroženih družin (poleg sredstev FIHO), skupaj zbrano 279.144,00 € – za letovanje 803 otrok; za letovanje otrok s posebnimi potrebami (poleg sredstev FIHO) pa je bilo zbrano skupno 19.872,00 € – za letovanje 57 otrok. Za zdravstveno letovanje otrok s posebnimi potrebami iz socialno ogroženih družin je bilo razdeljenih 27.648,00 € za letovanje 78 otrok s posebnimi potrebami in 26.880,00 € za 78 spremljevalcev.

V nadaljevanju predstavljamo nekaj podatkov, ki smo jih zbrali na podlagi poročil organizatorjev letovanj. ZPMS je v osmih letih za letovanje otrok **namenila 1.758.858,86 € sredstev**, ki jih je pridobila na javnih razpisih FIHO in s pomočjo sredstev donatorjev ter sponzorjev. Največji delež sredstev skozi leta predstavljajo sredstva Pomežik soncu®, v letu 2022 so ta znašala 279.144,00 €, kar v primerjavi z letom 2021 prikazuje porast sredstev v višini 16,5 %. Ravno tako so se občutno povečala razpoložljiva sredstva za letovanje otrok s posebnimi potrebami in njihovimi spremljevalci, saj so ta v letu 2021 znašala 30.870,00 €, v letu 2022 pa kar 55.528,00 €, kar predstavlja 79,9 % povišanje sredstev. Zaradi dobrega odziva donatorjev pri zbiranju sredstev za letovanja otrok, je tej rasti botrovalo tudi dejstvo, da je NOPČL na eni od sej sprejel sklep, da se odobri letovanje za vsaj enega otroka s posebnimi potrebami in njihovega spremljevalca tudi v tistih upravnih enotah, kjer je manj otrok.

	Sredstva Pomežik soncu	Sredstva FIHO	Sredstva krpe/OPP + spremljevalci	SKUPAJ
leto 2015	111.540,00	25.200,00	0,00	136.740,00
leto 2016	110.994,98	19.950,00	0,00	130.944,98
leto 2017	121.825,00	17.076,40	23.747,60	162.649,00
leto 2018	163.920,00	16.126,88	22.680,00	202.726,88
leto 2019	198.870,00	16.240,00	30.240,00	245.350,00
leto 2020	200.760,00	16.905,00	17.920,00	235.585,00
leto 2021	239.744,00	19.705,00	30.870,00	290.319,00
leto 2022	279.144,00	19.872,00	55.528,00	354.544,00
SKUPAJ	1.426.797,98	151.075,28	180.985,60	1.758.858,86

Tabela 1: sredstva, ki jih je ZPMS namenjena za letovanje v letih 2015–2022.

ZPMS je v letu 2022 skupno namenila 64.225,00 € več za letovanja otrok, kot v letu 2021. Medtem, ko so sredstva, ki jih dobimo na razpisu FIHO vsako leto približno enaka, se sredstva Pomežik soncu® in sredstva za letovanje otrok s posebnimi potrebami in njihovimi spremljevalci vsako leto povečujeta, kar je vidno iz spodnjega grafa.

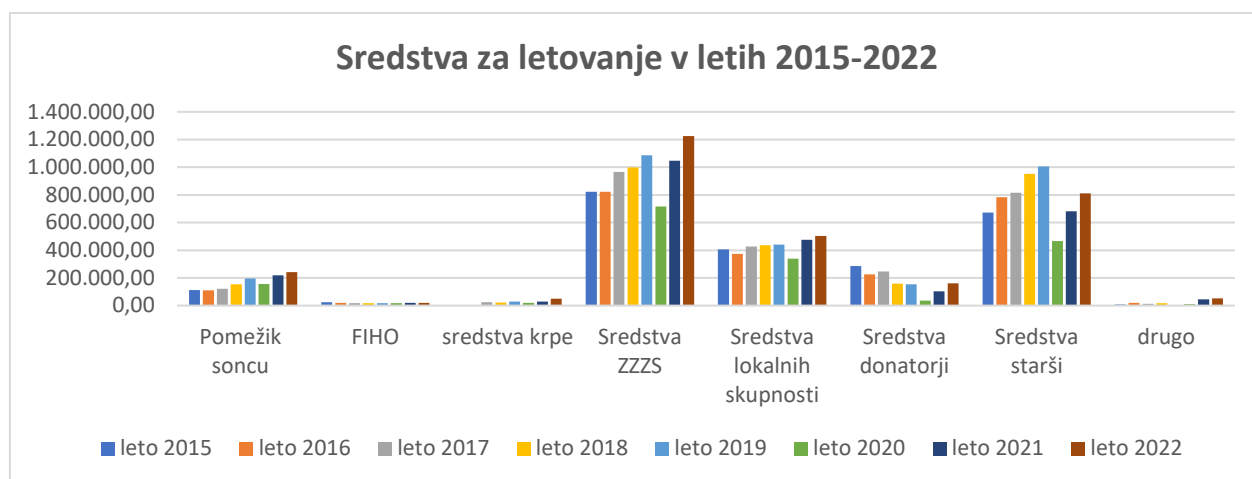
Graf 1: sredstva ZPMS, namenjena za letovanje v letih 2015–2022.

ZPMS in organizatorji letovanj so v letu 2022 uspeli skupaj zbrati **3.065.472,61 € sredstev** za letovanja otrok in mladostnikov, kar kaže, da smo v letu 2022 preseglji višino skupaj zbranih sredstev pred začetkom pandemije (leta 2019). V primerjavi z letom 2021 je sredstev za 446.068,88 € oz. 17,03 % več.

Sredstva/leto	Pomežik soncu	FIHO	Sredstva krpe/OPP+ sprem.	Sredstva ZZZS	Sredstva lokalnih skupnosti	Sredstva donatorji	Sredstva starši	Drugo	Skupaj
leto 2015	111.540,00	25.200,00	0	823.725,00	405.221,12	284.740,39	671.231,96	8.199,00	2.329.857,47
leto 2016	110.994,98	19.950,00	0	823.025,92	373.816,35	226.254,71	783.019,61	19.105,22	2.356.166,79
leto 2017	121.825,00	17.076,40	23.747,60	966.099,20	426.492,77	246.497,85	814.947,70	11.838,94	2.628.525,46
leto 2018	154.902,08	17.605,00	22.540,00	997.926,21	436.132,37	159.129,81	953.204,16	16.846,63	2.758.286,26
leto 2019	195.818,91	16.345,00	29.039,38	1.086.244,81	441.083,99	153.179,17	1.004.650,02	4.238,20	2.930.599,48
leto 2020	156.220,98	16.901,78	19.432,30	715.900,32	338.487,96	35.123,63	466.790,65	11.215,00	1.760.072,62
leto 2021	219.344,00	19.646,78	29.445,00	1.046.920,71	474.458,21	102.685,04	680.673,19	46.230,80	2.619.403,73
leto 2022	242.534,32	19.872,00	50.533,29	1.225.685,21	502.396,65	160.795,39	812.033,78	51.621,97	3.065.472,61

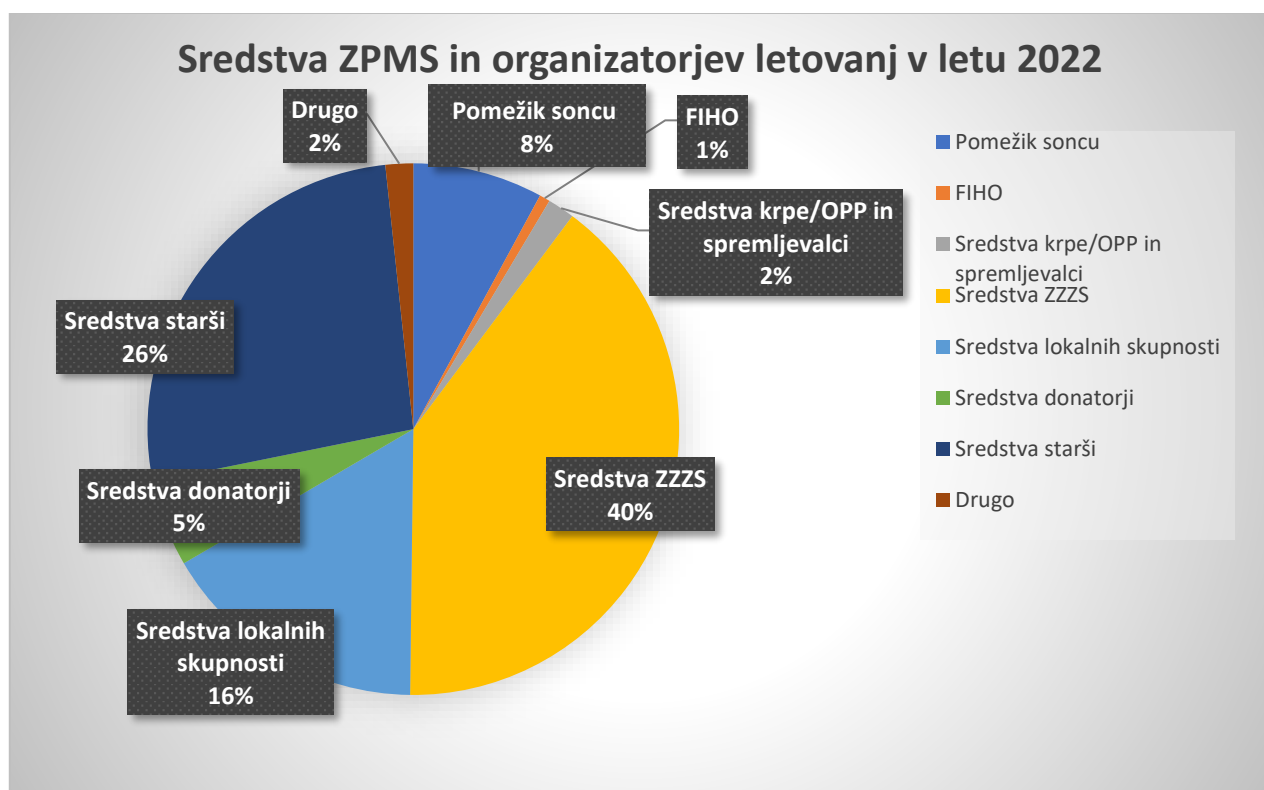
Tabela 2: sredstva ZPMS in organizatorjev letovanj, porabljena za letovanje otrok v letih 2015–2022 (podatki iz poročil).

V zgornji tabeli so predstavljeni različni viri financiranja letovanj, primerjalno med leti 2015–2022. Iz prikazanega izhaja, da so se v letu 2022 ponovno povečale vse postavke pri različnih virih financiranja v primerjavi s postavkami, ki so bile leta 2021. Največji delež sredstev za letovanja otrok in mladostnikov še vedno predstavljajo sredstva ZZZS, v letu 2022 pa opažamo povečanje sredstev donatorjev in postopno poviševanje sredstev, ki jih starši namenijo za letovanje otrok. V spodnjem grafu št. 2 je gibanje sredstev, ki so jih ZPMS in organizatorji letovanj namenili za letovanje otrok v letih 2015–2022, še bolj razvidno. Izraziti upad sredstev se vidi v letu 2020 (zelena oznaka), kateremu sledi postopni dvig sredstev v letih 2021 in 2022.

Graf 2: sredstva ZPMS in organizatorjev letovanj, namenjena za letovanje otrok v letih 2015–2022 (podatki iz poročil organizatorjev letovanj).

Graf 3 prikazuje sredstva ZPMS in sredstva organizatorjev, ki so bila porabljena v letu 2022 za izvedbo letovanj otrok in mladostnikov. Največji delež predstavljajo sredstva ZZS (40 %), sledijo sredstva staršev (26 %), lokalnih skupnosti (16 %), na četrtem mestu pa je Pomežik soncu® (8 %).

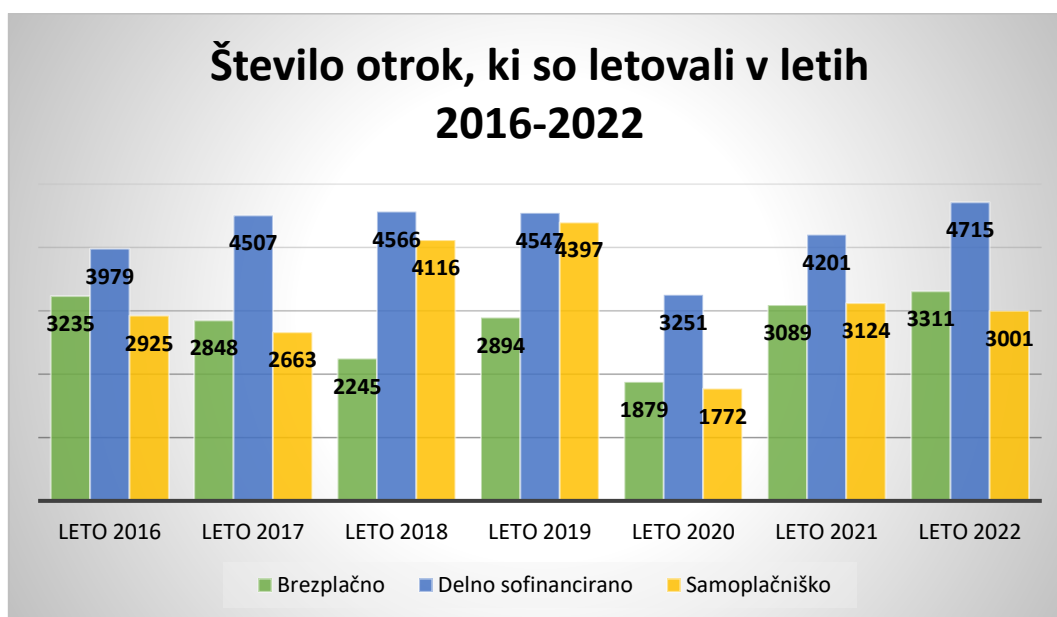
Graf 3: sredstva ZPMS in organizatorjev letovanj, porabljena za letovanje otrok v letu 2022.

Skupno število otrok, ki so letovali v organizaciji zvez in društev prijateljev mladine v letu 2022, je **11.027**, od tega jih je popolnoma brezplačno letovalo 3.311, delno sofinancirano 4.715 in samoplačniško 3.001 otrok. Podatki kažejo, da smo v letu 2022 peljali 613 otrok več na letovanje kot v letu 2021, število otrok se počasi približuje ravni, ki je bila dosežena v letu 2019.

V primerjavi z lanskim letom je v letu 2022 viden porast števila otrok, ki so popolnoma brezplačno letovali, in otrok, ki so letovali delno sofinancirano, medtem ko je samoplačniško letovanje v majhnem upadu. Naj povemo, da so v poročilo za leto 2022 všteti tudi otroci, ki so letovali preko ZPM Ljubljana Moste Polje, v poročilu za leto 2022 pa niso prikazana finančna sredstva za letovanje otrok v organizaciji ZPM Ljubljana Moste Polje. V sedmih letih, kar beležimo podatke, so organizatorji v poletnih sezonah peljali na letovanje **71.265 otrok**.

Leto	Brezplačno	Delno sofinancirano	Samoplačniško	Skupno
leto 2016	3235	3979	2925	10139
leto 2017	2848	4507	2663	10018
leto 2018	2245	4566	4116	10927
leto 2019	2894	4547	4397	11838
leto 2020	1879	3251	1772	6902
leto 2021	3089	4201	3124	10414
leto 2022	3311	4715	3001	11027
Skupno	19501	29766	21998	71265

Tabela3: Število otrok, ki so letovali v letih 2016–2022 glede na vrsto financiranja (podatki iz poročil organizatorjev letovanj).

Graf 4: število otrok, ki so letovali v letih 2016–2022.

Letovanja iz sredstev ZZS

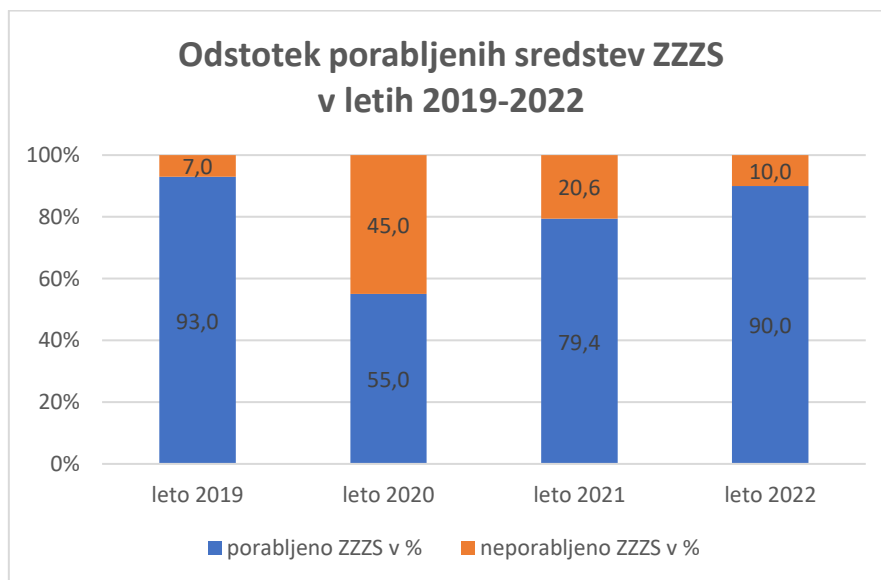
ZZS je v Sklepu o izbiri organizatorjev zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev za leto 2022 našim organizatorjem namenil 1.362.134,43 € za zdravstvena letovanja; **ob polni porabi sredstev** bi z nami letovalo 5.086 otrok oz. bi izvedli 48.081 nočitev, kar je malenkost več v primerjavi z lanskimi sredstvi, ki jih je ZZS namenil našim organizatorjem za letovanje otrok in mladostnikov. Letos so organizatorji zdravstvenih letovanj izkoristili 1.225.685,21 €, letovalo je 4.612 otrok oz. so organizatorji izvedli 43.265 nočitev. Letošnja realizacija odobrenih sredstev ZZS za zdravstveno letovanje je bila 90 %.

Sredstva ZZS 2022	Štev. otrok	Štev. nočitev	Vrednost	Procent %
Porabljeno	4612	43265	1.225.685,21	90,0
Neporabljeno	474	4816	136.449,22	10,0
Odobreno 2022	5086	48081	1.362.134,43	100,0

Tabela 4: sredstva ZZS glede na izkoriščenost v letu 2022.

Primerjava porabljenih sredstev ZZS

Graf št. 5 prikazuje odstotek porabljenih sredstev ZZS v letih 2019–2022. Izkoristek odobrenih sredstev ZZS je v letu 2022 (90 %) primerljiv z izkoristkom odobrenih sredstev leta 2019 (93 %), torej pred pandemijo. V letu 2020 je bil izkoristek le 55 %, neizkoriščenih sredstev je bilo za 45 % (17,3 % sredstev ni bilo izkoriščenih zaradi odpovedi organizatorjev, 27,7 pa zaradi omejitev pri izvedbi letovanj). Za primerjavo se je odstotek izkoriščenosti sredstev ZZS v letih med 2015–2018 gibal med 83 % in 88 %.

Graf 5: odstotek porabljenih sredstev ZZS v letih 2019–2022.

Izkoristek odobrenih sredstev po organizatorjih zdravstvenih letovanj v letu 2022

Vsa letošnja odobrena sredstva ZZS so izkoristili v UE Šentjur pri Celju, Postojna, Brežice, Kranj, Tržič, Škofja Loka, Cerknica, Hrastnik, Idrija, Litija, Murska sobota, Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Trebnje (v organizaciji ZLRO), Mozirje in Ajdovščina, organizator zdravstvenega letovanja ZPM Maribor pa je v UE Lenart peljal na letovanje 46 otrok več (192 %) in v UE Ormož pa 2 otroka več (140 %) od odobrenih sredstev za posamezno UE; • 90 oz. več kot 90 % sredstev so naši organizatorji izkoristili v UE Krško, Radovljica, Ljubljana, Domžale, Maribor, Novo mesto, Črnomelj in Ravne na Koroškem; • 80 oz. več kot 80 % je bilo izkoriščeno v UE Ilirska Bistrica, Ptuj, Slovenska Bistrica in Velenje; • 70 oz. več kot 70 % so organizatorji izkoristili v UE Celje, Sevnica, Trbovlje, Vrhnika, Nova Gorica in Trebnje (v organizaciji DPM Mojca); • 60 oz. več kot 60 % je bilo izkoriščeno v UE Kamnik; • 50 oz. več kot 50 % UE Žalec, Sežana in Grosuplje; • najnižja realizacija je bila v UE Koper (23 %), Piran (28 %), Izola (37 %) in Jesenice (40 %).

Analiza razpisa ZZS za leto 2022

Članice ZPMS so na javnem razpisu za izbiro organizatorjev zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev v letu 2022 uspele pridobiti kar 72,5 % vseh razpoložljivih sredstev po sklepu o izbiri organizatorjev zdravstvenega letovanja otrok in šolarjev za leto 2022, ki so bila 1.877.910,71 €. Podatek ostaja primerljiv z lanskim letom, ki je znašal 72,1 %.

Organizatorji	Štev. otrok	Štev. nočitev	Vrednost	Odstotek %
ZPMS članice	5086	48081	1.362.134,43	72,5
Ostali organizatorji	1955	18.206	515.776,28	27,5
Sklep ZZS 2022	7.041	66.287	1.877.910,71	100,0

Tabela 5: odobrena sredstva ZZS v razmerju med organizatorji ZPMS in ostalimi organizatorji v letu 2022.

Med ostale organizatorje štejemo predvsem območna združenja Rdečega križa iz vse Slovenije, Celeia, d. o. o., ki je prisotna predvsem na območju celjske izpostave ZZS, in Javni zavod Spotur Slovenj Gradec, ki je prisoten na območju izpostave ZZS Ravne na Koroškem. Ostali organizatorji tako pokrivajo 27,5 % vseh sredstev po sklepu ZZS za leto 2022. Tako kot lani so članice ZPMS v letošnjem razpisu v celoti uspele pokriti območja koprške, krške in murskosoboške izpostave ZZS, v več kot 85 % so uspele tudi v kranjski in novogoriški izpostavi ZZS.

3.3.3 IZOBRAŽEVANJE ZPMS ZA PEDAGOŠKE VODJE NA LETOVANJIH OTROK

Na letovanjih in zimovanjih želimo otrokom zagotoviti prijetno in varno preživljanje prostega časa. Da lahko pedagoški vodje dobro opravijo svoje naloge, morajo pridobivati nova znanja in upoštevati dognanja stroke. Zato Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja (NOPČL) pri ZPMS že 15 let organizira dve več dnevni izobraževanju pedagoških vodij (spomladi in jeseni), na katerih predavajo priznani strokovnjaki s področij dela z otroci in starši. Vse pogosteje se namreč srečujemo s otroci, ki so težje vodljivi, kažejo moteče vedenje, imajo motnje pozornosti ali različne psihosomatske motnje, ipd. Zgodi se tudi, da starši pred letovanji zamolčijo otrokove posebnosti, kar spravlja otroka in pedagoško osebje v težek položaj. Zato so izobraževanja (predavanja in izmenjava dobrih praks) izjemnega pomena, saj pedagoško osebje opremijo z ustreznimi znanji, brez katerih bi bilo delo na letovanjih pravzaprav nemogoče izvajati. Temo izobraževanja, glede na aktualne potrebe, vsako leto določi NOPČL. Seminar se v organizaciji ZPMS izvaja v enem izmed počitniških domov oz. letovišč iz mreže članic ZPMS.

V letu 2022 je ZPMS organiziral dve izobraževanju. Prvo je bilo v organizirano v Otroškem letovišču Pacug, ki je v upravljanju ZPM Ljubljana Vič Rudnik, in sicer od 8. do 10. aprila 2022. Udeležilo se ga je 42 pedagoških vodij. Na izobraževanju so udeleženci poslušali naslednja predavanja: Darija Maksimović Gončin je predavala o pravni odgovornosti pedagoških vodij na letovanjih, doc. dr. Sara Jerebic je predavala o prepoznavanju in pristopu k stiskam otrok, predavateljica Katja Bizjak je vodila delavnico o izzivih pedagoških vodij na letovanjih v letu 2022, udeleženci pa so si izmenjali izkušnje z uporabo različnih team building iger.

Drugo izobraževanje pa je bilo organizirano v počitniškem domu ZPM Maribor, VIRC Poreč na Hrvaškem, in sicer od 1. do 2. oktobra 2022. Udeležilo se ga je 39 pedagoških vodij. Na izobraževanju so udeleženci najprej poslušali dr. Lino Klanšek, psihiatrinjo za otroke in mladostnike, s predavanjem "Kako prepoznati stisko otroka in kako mu pomagati". Nadaljevali pa so s predavanjem mag. Darje Barborič Vesel na temo "Agresivni otroci in nasilje".

3.4 PROGRAMI NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

ZPMS ima status delovanja v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja, in sicer kot društvo, ustanovljeno z namenom izobraževanja posameznikov in organizacij, staršev, mentorjev, animatorjev različnih oblik dela z otroki in mladino ter izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja na področju športa, kulture, umetnosti, idr.

3.4.1 OTROŠKI PARLAMENTI®

Program Otroški parlamenti® je namenjen vzgoji otrok za aktivno državljanstvo in participacijo otrok v družbenem življenju. Je tudi oblika izobraževanja o človekovih, otrokovih in državljskih pravicah.

V šolskem letu 2021/2022 je program potekal že 32. leto zapored. S pomočjo regijskih koordinatorjev programa smo precej natančno pregledali seznam osnovnih šol (po regijah) in ugotovili, da se v program Otroški parlamenti® vključuje 396 matičnih osnovnih šol (od skupno 457 šol, kar je 86,6 % osnovnih šol). Vključenih je tudi 22 OŠ oz. zavodov za otroke s posebnimi potrebami (od skupno 28).

Večje sive lise je zaznati na območjih Gorenjske, Primorsko-notranjske regije, Osrednje Slovenije, manjše pa v Savinjski regiji in JV Sloveniji.

Izvedba programa je tesno povezana s šolskim letom in preko več ravni: prične se na šolski ravni, nadaljuje na občinski in medobčinski ravni, sledi regionalna raven in zaključek na nacionalni ravni. Za izvedbo na šolski ravni skrbijo mentorji otroškega parlamenta, na občinski/medobčinski in regijski ravni skrbijo regijski koordinatorji programa, za izvedbo na nacionalni ravni pa ZPMS.

Piramidni prikaz izvedbe Otroških parlamentov:

Na zadnjem nacionalnem Otroškem parlamentu (NOP) aprila 2022 so otroci zaključili s temo Moja poklicna prihodnost, za osrednjo temo prihodnjih dveh let pa izbrali Duševno zdravje otrok in mladih. Zaključki teme Moja poklicna prihodnost so objavljeni na spletni strani [ZPMS](#)

Nacionalni odbor za otroške parlamente

Nacionalni odbor za otroške parlamente (NO za OP) se v letu 2022 ni sestal. Sestava odbora se je v drugi polovici leta 2021 malenkost spremenila. Predsednika začasno nadomešča Bojana Špegel (MZPM Velenje), članica odbora. Strokovno pomoč za odbor opravlja Petra Zega.

V okviru programa Otroški parlamenti smo v letu 2022 izvedli naslednje ključne aktivnosti:

Posvet z regijskimi koordinatorji programa

V začetku februarja 2022 smo izvedli spletni posvet z regijskimi koordinatorji programa. V razpravi smo ugotavljali, da je v šolskem letu 2021/2022 delo Otroških parlamentov po terenu teklo zelo različno. Dela z učenci v živo skorajda ni bilo, predvidevalo se je, da ga tudi do marca ne bo. Na šolah so se soočali z velikim upadom interesa učencev za Otroške parlamente. Kljub temu pa so bile nekatere šole inovativne in iskale možnosti srečevanj z otroki na različne načine.

Regijska koordinatorica za Maribor je izpostavila skrb, da otrokom ni več do debatiranja in razpravljanja. So otopeli in izgubljajo energijo, da bi kaj spremenili.

Strinjali smo se, da nacionalni Otroški parlament izvedemo prilagojeno, glede na okoliščine in glede na zahteve Državnega zbora RS.

Pripravljalni sestanek z mladimi parlamentarci

Pripravljalni sestanek smo izvedli 1. aprila preko spletne aplikacije zoom. Namen sestanka je bil, da izmed zainteresiranih predstavnikov regij za delovno predsedstvo udeleženci predlagajo predsednika in 3 člane delovnega predsedstva parlamenta. Sodelovali so predstavniki 15 regij. Kratko smo jih seznanili s programom Otroški parlamenti (zgodovina, cilji, teme), sledilo je uvodno spoznavanje. V nadaljevanju smo jim predstavili naloge in vlogo delovnega predsedstva ter predviden dnevni red zasedanja. Tisti predstavniki, ki so želeli kandidirati za delovno predsedstvo, so bili razporejeni v posebno virtualno sobo, od koder so posamezno prihajali v glavno sobo in se spopadli z dvema nalogama (ki ju predhodno niso poznali). Vsi, ki niso želeli kandidirati, so ostali v glavni sobi in imeli možnost glasovanja. Za delovno predsedstvo se je potegovalo 12 kandidatov, sovrstnike (in tudi nas) so najbolj prepričali: Vid Žvegljč (OŠ Frankolovo), ki je bil predlagan za predsednika, ter Aisha Blakaj (OŠ Kungota), Iza Visenjak (OŠ Gorišnica) in Zala Prah (OŠ Šturje), vse predlagane za članice delovnega predsedstva.

32. nacionalni Otroški parlament

32. nacionalni Otroški parlament (NOP) je potekal "v živo" 11. aprila 2022, še zadnjič na temo Moja poklicna prihodnost. Udeleženci in ostali prisotni so še vedno morali uporabljati maske; zmanjšano je bilo število oseb na balkonu (zasedanje je lahko spremljalo le 50 ljudi). Na dogodku je sodelovalo 111 mladih parlamentarcev, 17 otrok novinarjev in 31 spremljevalcev.

Zasedanje otroškega parlamenta je otvoril Primož Oberč, član delovnega predsedstva prejšnjega parlamenta. Uvodoma sta nas pozdravila Igor Zorčič, predsednik Državnega zbora RS, in Darja Groznik, predsednica ZPMS.

Z dvigom rok so bili v delovno predsedstvo potrjeni: Vid Žvegljč, OŠ Frankolovo (predsednik), Aisha Blakaj, OŠ Kungota (članica), Iza Visenjak, OŠ Gorišnica (članica) in Zala Prah, OŠ Šturje (članica).

Udeleženci so v dopoldanskem delu razpravljali o 5 podtemah: Moj poklic – skrbi, pričakovanja, znanja in veščine; Poti do mojega poklica; Poklici sedanjosti in poklici prihodnosti; Slovenija, Evropa, svet – pozitivno, negativno, zanimivo ter Vpliv COVID-19 na izbiro poklica.

Drugega dela zasedanja so se udeležili predsednik RS Borut Pahor ter drugi vabljeni gostje. Predsednik Pahor je nagovoril udeležence, kratko so se predstavili tudi Damir Orehovec, državni sekretar (MIZŠ); dr. Jože Ruparčič, namestnik Varuha človekovih pravic; Mojca Pršina, Direktorat za trg dela in zaposlovanje (MDDSZ); mag. Ružica Boškić, Direktorat za družino (MDDSZ); mag. Marko Koprivc, poslanec; Matej Tašner Vatovec, poslanec; Lidija Divjak Mirnik, poslanka; Jani Möderndorfer, poslanec; dr. Fani Nolimal, Zavod RS za šolstvo; Sara Gošnak, Center za poklicno izobraževanje in dr. Polonca Truden Dobrin, NIJZ. Zaključki 32. NOP so objavljeni na spletni strani ZPMS.

Za novo temo, o kateri bodo razpravljali dve leti, so mladi parlamentarci izmed 6 predlaganih tem izbrali "Duševno zdravje otrok in mladih".

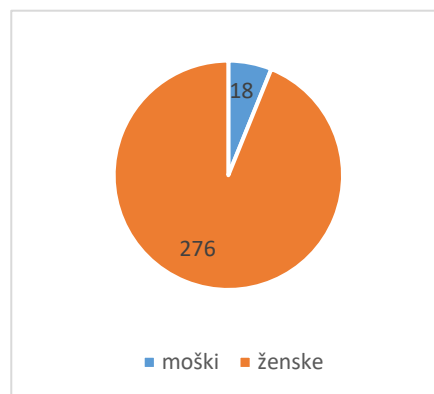
Izobraževanje za mentorje in regijske koordinatorje programa

Enodnevno izobraževanje za mentorje in regijske koordinatorje programa na temo "Duševno zdravje otrok in mladih" smo izvedli 14. septembra 2022 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Izbor teme kaže na to, da so se z obdobjem korone povečale težave otrok in mladih v duševnem zdravju ter da se o tem želijo pogovarjati in na ta način tudi razrešiti kakšno svojo stisko.

Izobraževanja se je udeležilo rekordno število udeležencev, in sicer: 294 od 322 prijavljenih (to predstavlja 91 % udeležbo). Izmed vseh udeleženih je bilo 276 žensk in 18 moških.

Udeleženci po poklicu	
Učitelj	214
Svetovalni delavec	53
Reg. koordinator	10
Knjižničar	5
Specialni pedagog	2
Vzgojitelj predšolskih otrok/v vzg. skupini	2
Socialni delavec	1
Defektolog	1
Psiholog	1
Za 4 udeležence ni podatka.	289

Na izobraževanju smo osvetlili nekatera vprašanja o delovanju in izvedbi programa, predvsem pa smo mentorjem in regijskim koordinatorjem želeli predstaviti preventivne programe/projekte, namenjene otrokom in mladostnikom, ki se znajdejo v duševnih stiskah (TOM telefon, To sem jaz, Center za raziskovanje samomora), ter jim s pomočjo seznama knjig mladinske literature s področja obravnavane teme ponuditi izhodišča za pogovore z otroki. Ob koncu smo jih opolnomočili tudi z dodatnimi viri pomoči na področju duševnega zdravja za otroke in mladostnike. Vse navedeno je zajeto v zborniku, ki so ga mentorji prejeli v pdf različici in je dostopen na spletni strani: <https://www.zpms.si/programi/otroski-parlamenti/> (gradiva z izobraževanja za mentorje in reg. koordinatorje).

Mladi parlamentarec postal član Eurochildovega Sveta otrok

Mednarodna organizacija Eurochild je v začetku leta 2022 pozvala svoje članice k prijavi predstavnikov otrok v Eurochild-ov Svet otrok. Otroci-kandidati so morali biti stari od 10 do 16 let, znati komunicirati v angleškem jeziku in imeti že nekaj izkušenj s participacijo (zaželeno).

Predlagali smo 3 mlade parlamentarce: 2 fanta in 1 dekle z različnih koncev Slovenije. Izbran je bil Jakob, učenec 8. razreda OŠ 8. talcev Logatec. Mandat člana Sveta otrok ima od marca 2022 do junija 2024.

Jakob se je že udeležil dveh srečanj v Bruslju, kjer je sedež organizacije Eurochild: od 30. 4. do 3. 5. 2022 je potekalo prvo srečanje Sveta otrok v novi sestavi. Predstavniki otrok iz 12 držav so se medsebojno spoznali in od prejšnje sestave prevzeli naloge. 11. 5. 2022 je bil udeleženec skupščine Eurochilda, ki je potekala preko aplikacije zoom, 28. 9. 2022 pa je s prispevkom o participaciji (sodelovanju) otrok sodeloval na on-line Evropskem forumu o otrokovih pravicah. 11. 10. 2022 je sodeloval na on-line treningu za Svět Baltskih držav s temo, kako vključiti otroke v sam svet.

Od 13. do 15. 10. 2022 se je z vrstnico iz Grčije udeležil upravnega odbora Eurochilda. To je pomenilo dodaten korak v smeri, da otroci sodelujejo tudi v strukturah, za katere imamo pogosto občutek, da ne bodo zmogli, ker je pretežavno in nezanimivo.

Mladi parlamentarci postali člani Sveta otrok pri Mediteranskem gibanju otrok

V začetku novembra je preko aplikacije zoom potekala 1. skupščina mednarodne organizacije Mediteransko gibanje otrok. Po vzoru Eurochildovega Sveta otrok je tudi ta organizacija predvidela Svet otrok. Pred skupščino so pozvali zainteresirane države za predstavnike otrok; predlagali smo 4 otroke (3 člane delovnega predsedstva NOP in 1 zavzetega mladega parlamentarca), v prvo sestavo so bili sprejeti vsi 4. Otroci so morali biti stari od 10 do 16 let in znati komunicirati v angleškem jeziku.

Preostali člani so s Hrvaške, Malte in Sirije.

Sodelovanja mladih v radijskih in tv oddajah

- Radijska oddaja Hudo!, 30. 4. 2022

Tema: Otroški parlamenti, moja poklicna prihodnost

Gostje: Vid (OŠ Frankolovo), Maša (OŠ Domžale), Urban (OŠ Dobrova), Filip (OŠ Prule, preko telefona)

- Radijska oddaja Hudo!, 1. 10. 2022

Tema: duševno zdravje otrok in mladih, napoved Tedna otroka in teme "Skupaj se imamo dobro"

Gostje: Maksimiljan (OŠ Majde Vrhovnik), Jakob (OŠ 8 talcev Logatec), Filip (OŠ Prule) in mentorica Otroškega parlamenta Janja (OŠ 8 talcev Logatec)

- TV oddaja Nedeljsko popoldne, 2. 10. 2022

Tema: Teden otroka

Gosta: Vid (Gimnazija Slovenske Konjice), Boštjan Nipič – NIPKE (pesem z naslovom Skp se mava dobr)

Fokusna srečanja za pregled priročnika Sveta Evrope o participaciji otrok

Svet Evrope je pripravil priročnik o participaciji otrok Listen – Act – Change (Poslušaj – Deluj – Spremeni). Priročnik sestavljajo 4 poglavja: Razumevanje participacije otrok v teoriji in praksi; Razvijanje participatornih okolij in organizacij; Podpora participaciji posameznih otrok ter Kolektivna participacija. Udeleženci fokusnih srečanj (3) so prebrali posamezna poglavja, na srečanjih, ki so potekala preko aplikacije zoom, pa so o prebranem diskutirali (razumljivost, strukturiranost, vizualni vidik, primernost dobrih praks, možnosti prilagoditev na slovensko okolje). Predvideno je, da bo priročnik v letu 2023 preveden v slovenski jezik. Srečanja so potekala na pobudo Inštituta RS za socialno varstvo. Udeležila se jih je strokovna sodelavka Petra Zega.

Posvetovanje z otroki glede Jamstva za otroke

9. 3. 2022 smo na pobudo MDDSZ in v sodelovanju z Unicef Slovenija organizirali posvetovanje z otroki glede Jamstva za otroke, ki je bilo sprejeto 2021.

Jamstvo za otroke predvideva tudi pripravo in sprejetje Nacionalnega akcijskega načrta. V luči slednjega je MDDSZ izrazil željo po posvetovanju z otroki. Posvetovanje je bilo izvedeno preko aplikacije zoom, sodelovalo je 39 otrok, mladih parlamentarcev.

Otrokom smo v uvodnem delu podali osnovne informacije o Jamstvu za otroke, kasneje pa smo se razdelili v skupine, kjer smo razpravljali o naslednjih temah: šola in izobraževanje; zdravje; revščina in socialna izključenost ter dom-stanovanje.

Mnenja in stališča otrok so bila zapisana, vendar do konca leta nismo prejeli povratne informacije o tem, ali so bila pri pripravi Nacionalnega akcijskega načrta tudi upoštevana. Nacionalni akcijski načrt k Jamstvu za otroke do konca leta 2022 še ni bil sprejet.

Fokusni skupini z otroki glede evalvacije Programa za otroke

IRSSV je v letu 2022 za MDDSZ izvedel evalvacije Programa za otroke, pri čemer so se osredotočili zgolj na tematiko (ne) varne rabe IKT. Ena od aktivnosti, ko so jih izvajali v okviru evalvacije, so bili tudi pogovori z otroki. V ta namen so organizirali 2 srečanja: eno z osnovnošolci (24. 10. 2022) in eno s srednješolci (25. 10. 2022). Obe srečanja sta potekali preko spletne aplikacije zoom.

Pomagali smo pri naboru otrok in povabilo k sodelovanju poslali nekaterim "aktualnim" mladim parlamentarcem in tistim, ki so že srednješolci. Ugotovili so, da si otroci želijo več vsebin na to temo, ki bi se izvajale v okviru šole. Predvsem si želijo, da bi jih neke zunanje organizacije prišle izobraževati o varni oz. nevarni rabi interneta. Čeprav pa precej stvari tudi že vedo.

Mladi parlamentarci na zaključni konferenci projekta Hiša za otroke (Barnahus) v Sloveniji

V začetku maja je v Ljubljani potekala zaključna konferenca skupnega EU/SE projekta Hiša za otroke v Sloveniji (po vzoru islandskega modela Barnahus). V Ljubljani, na Zaloški cesti 59, so tako odprli prvo Hišo za otroke v Sloveniji, ki je namenjena obravnavi otrok, žrtvam kaznivih dejanj. Gre za multidisciplinarni in medinstitucionalni pristop, ki združuje vse pomembne storitve pod eno streho, kar preprečuje ponovno viktimizacijo otrok in vsem otrokom nudi usklajen in učinkovit odziv. Je otrokom prijazno in varno okolje. Dogodek je bil razdeljen na dva dela: na ogled prostorov in na okroglo mizo. S strani ZPMS so se dogodku udeležili 4 mladi parlamentarci (Vid, Maksimiljan, Sergej in Alma). Najprej so imeli krajši voden ogled prostorov in potem okroglo mizo, na kateri so sodelovali le otroci, vodila pa sta jo predstavnika IRSSV.

Mnenja otrok so naslednja:

- prostorom so dali oceno 8/10, želeli bi si več topline in domačnosti, predlagali so dišave, glasbo, igrače, knjižne police in akvarij z ribicami; direktorica je bila nad njihovimi predlogi navdušena;
- na vprašanja o spolnem nasilju v šolah so povedali, da je slabo zaznavno, da je največ psihičnega nasilja;
- z veseljem bi sodelovali v otroškem posvetovalnem telesu v Hiši za otroke, če bi bilo kdaj ustanovljeno; imeli so tudi kar nekaj predlogov in idej, celo za promocijsko kampanjo.

Sodelovanje v OPIN skupnosti

Od leta 2020 je ZPMS del OPIN skupnosti (OPIN Community). Takrat smo nacionalni Otroški parlament izvedli preko orodja OPIN.ME. V skupnosti sodelujejo predstavniki iz različnih držav, ki uporabljajo spletno platformo za različne oblike dela z otroki in mladimi. Preko leta potekajo on-line srečanja z različnimi tematikami, povezanimi z digitalizacijo, e-participacijo in primeri dobrih praks. Srečanj se udeležuje strokovna sodelavka Petra Zega, v letu 2022 sta potekali 2 srečanja.

Okrogla miza "Mladi in sodelovanje pri odločanju na lokalni ravni"

Razvojni center Srca Slovenije je 21. 6. 2022 v prostorih Občine Litija organiziral okroglo mizo z naslovom "Mladi in sodelovanje pri odločanju na lokalni ravni". Dogodek je bil razdeljen na dva dela: prvi del se je ukvarjal z vprašanjem, zakaj strategija za mlade in participativni proračun (sodelovali so predstavniki različnih občin in Mladinskega sveta Slovenije), v drugem delu pa smo spregovorili o sodelovanju mladih pri odločanju na lokalni ravni (sodelovali so predstavniki Društva PiNA, Mladinskega centra Zagorje ob Savi, Mreže MaMa, ZPMS in dijakov).

Mladi si ne želijo zavajajočega predstavnništva tistih, ki zgolj povzemajo nekatere ideje mladih ali nizajo vsebine, ki naj bi si jih mladi "želeli". Imeti morajo "svoj glas", morajo biti slišani in verjamejo, da bodo tisti najglasnejši pritegnili k participaciji in sodelovanju tudi druge, ki morda zaenkrat za to še nimajo poguma. Petra Zega, ZPMS: *»Vsi se srečujemo z istimi izzivi in motivacija mladih je nizka, premalo imajo državljskih kompetenc, zaznan pa je preveč paternalističen odnos odraslih do mladih. Ampak nam kot družbi gre na bolje. Z majhnimi koraki.«*

Akcija "Otrok otroku prijatelj"

V decembru smo v sklopu kampanje Eno srce izvedli akcijo "Otrok otroku prijatelj". V lanskem letu je akcija nosila naslov "Otroci sporočajo odraslim", tokrat pa smo osredotočenost obrnili na otroke in pomembnost njihovih prijateljstev. Zakaj? V Tednu otroka smo se spraševali, na kakšne vse načine se imamo lahko dobro. Odgovori so največkrat bili, da se imamo dobro skupaj s prijatelji. Na pomen prijateljstev kažejo tudi podatki TOM telefona – prijateljstvo je nekaj, po čemer mladi najbolj hrepenijo. Želijo si sovrstnika, ki mu lahko zaupajo. Otroci tudi bolj slišijo sovrstnika kot odraslo osebo, sovrstnikova beseda ima večjo moč. Zato smo želeli spodbuditi čim več izmenjanih pozitivnih sporočil.

Regijske koordinatorje Otroških parlamentov smo zaprosili, naj povabijo otroke, da na list papirja napišejo sporočilo sovrstniku, se z njim fotografirajo in nam fotografijo pošljejo. Akcija je v decembru naletela na nekoliko manjši odziv kot preteklo leto, zato smo jo podaljšali še v januar 2023. V decembru smo objavili 23 sporočil, ki so bila vsebinsko večinsko praznično obarvana (prav vseh sporočil nismo objavili, ker so se vsebinsko ponavljala). V januarju 2023 pa smo imeli 9 objav. Z akcijo smo zadovoljni.

Šolska ura s predsednikom parlamenta

Z nadgradnjo Otroškega parlamenta s "šolsko uro s predsednikom parlamenta" smo v letu 2022 nadaljevali. Predlog za to je podal bivši predsednik Državnega zbora Igor Zorčič. Dogovorili smo se o izvedbi srečanj: zoom izvedba, na kateri sodelujejo po 3 učenci iz 4-5 osnovnih šol.

Šolsko uro (ki je bila 5. po vrsti) smo izvedli 16. marca 2022, udeležili so se je učenci OŠ Raka, OŠ Venclja Perka Domžale, OŠ Stročja Vas in OŠ Cvetka Golarja Škofja Loka. Predsednik Zorčič je na kratko predstavil parlamentarni politični sistem, kot ga poznamo v Sloveniji, in delovanje Državnega zbora. V nadaljevanju so mu učenci postavljali različna vprašanja, največ o njegovi funkciji oz. položaju (npr. dobre in slabe plati tega delovnega mesta, kako je potekalo delo v času epidemije, katere tri osebne lastnosti so najpomembnejše, da si lahko uspešen v takšnem poklicu, ipd.).

V nadaljevanju šolske ure s predsednikom parlamenta nismo več izvedli. 24. aprila so bile volitve v Državni zbor, predsednika Zorčiča je nasledila predsednica Klakočar Zupančič. Izrazila je interes za nadaljevanje tega projekta, ki naj bi bilo v "živo". Natančnejši dogovori so se sicer pričeli, vendar do končne uskladitve v letu 2022 ni prišlo.

Nacionalni odbor mladih

Nacionalni odbor mladih se v letu 2022 ni sestal. V jeseni 2021 je prišlo do rahlih neskladij med člani in interes za sodelovanje v takšnem organu mladih je upadel.

3.4.2 NATEČAJ EVROPA V ŠOLI

Natečaj Evropa v šoli ima bogato sporočilno vrednost, saj mlade opozarja na to, da smo del večje evropske družine. Temeljni cilji natečaja so prispevati k ustvarjalnemu soočenju z družbenimi problemi ter krepitev medsebojnega razumevanja, strpnosti in solidarnosti.

V okviru natečaja želimo prispevati k razvijanju ustvarjalnosti, zmožnosti samostojnega, kritičnega mišljenja in presojanja mladih. Natečaj spodbuja doživljanje in izražanje na literarnem, likovnem, fotografskem in video področju ter pri ustvarjanju spletnih strani na izbrano tematiko.

Natečaj Evropa v šoli poteka na treh ravneh. Učenci in dijaki najprej ustvarjajo na šolski ravni, kjer mentorji izberejo izdelke in jih pošljejo ocenjevalnim komisijam na regijskih ravneh. Te izberejo najboljša dela s posameznega področja in jih posredujejo na nacionalno raven.

Strokovna nacionalna ocenjevalna komisija nagradi prva tri dela posameznega natečajnega področja vsake starostne skupine. Za nagrajence v maju pripravimo dogodek (pripreditev, izlet), vezan na tematiko.

Temo natečaja vsako leto izbere Nacionalni odbor natečaja Evropa v šoli, ki vsebinsko naravnost in slogan prilagodi temi evropskega leta ali ciljem trajnostnega razvoja. V šolskem letu 2021/2022 je natečaj potekal pod naslovom "Brez modre ni zelene, brez vode ni življenja", povezoval pa se je s 6. ciljem trajnostnega razvoja. Na šolski ravni je v petih kategorijah natečaja v šolskem letu 2021/2022 sodelovalo 121 osnovnih in srednjih šol oziroma 8177 učencev in dijakov.

Nagrajence našega natečaja Evropa v šoli smo v petek, 13. maja 2022, odpeljali v Rakov Škocjan. Pridružilo se nam je 30 nagrajencev skupaj s svojimi mentorji, tako da nas je na izlet odšlo kar 56. Nad odzivom smo bili navdušeni. Po krasni učni poti skozi to kraško dolino smo se dobri dve uri sprehajali in spoznavali naravne lepote. V Rakovem Škocjanu smo se še posebej zblížali z naslovom Brez modre ni zelene, brez vode ni življenja. Videli smo odtenke od modre do zelene ter spoznali naravni in živalski svet, ki mu voda daje poseben karakter.

Poleti 2022 je Nacionalni odbor izbral tudi že novo temo za šolsko leto 2022/2023. Natečaj v tem letu poteka pod naslovom "Vzgoja za mir", v povezavi s 16. ciljem trajnostnega razvoja. Pri pripravi razpisa sta nam pomagala Mirovni inštitut in Časopis za kritiko znanost.

Da je tema aktualna in zanimiva, je dokazalo število prisotnih mentorjev in regijskih koordinatorjev na izobraževanju – nekaj manj kot 100, ki smo ga pripravili v torek, 18. oktobra 2022, preko ZOOM-a. Pridružili so se nam avtorji razpisnega teksta in dr. Anica Mikuš Kos, predsednica Slovenske filantropije. V šolskem letu 2022/2023 smo k sodelovanju prvič povabili tudi vrtce in uvedli "ustvarjalno kategorijo" za mlade, ki izmišljajo izven okvirjev.

3.4.3 MLADI RAZISKOVALCI ZGODOVINE

Mladi zgodovinarji že pol stoletja raziskujejo lokalno preteklost in tako ohranjajo kulturno dediščino. Program strokovno vodi Komisija za delo zgodovinskih krožkov, ki vsako leto pripravi novo raziskovalno temo in jeseni organizira seminar za mentorje zgodovinskih krožkov. Učenci raziskujejo do konca marca naslednjega leta, ko morajo poslati pisne elaborate na ZPMS. Aprila komisija naloge oceni, maja pa pripravi državno srečanje mladih zgodovinarjev, na katerem podeli priznanja in organizira glede na raziskovalno temo primeren ogled zanimivosti.

V okviru programa Mladi raziskovalci zgodovine smo v letu 2022 izvedli naslednje ključne dejavnosti:

Izbor teme raziskovanja 2022/2023

Komisija je v začetku leta 2022 izbirala temo za šolsko leto 2022/2023 – "Šport skozi čas". Častni pokrovitelj programa Mladi raziskovalci zgodovine v šolskem letu 2022/2023 je minister za izobraževanje, znanost in šport dr. Igor Papič.

Državno srečanje mladih zgodovinarjev za šolsko leto 2021/2022

Z razpisno temo za šolsko leto 2021/2022 "Snaga k zdravju pomaga – Nalezljive bolezni in boj proti njim" je Komisija za delo zgodovinskih krožkov želela biti aktualna glede na razmere v družbi. Kljub šolanju od doma in težavam pri izvajanju obšolskih dejavnosti se je na razpis odzvalo 21 osnovnih šol, 131 mladih raziskovalcev zgodovine in 26 mentorjev. V Muzeju Velenje smo se zbrali na 53. srečanju Mladih raziskovalcev zgodovine, katerega častni pokrovitelj je bilo Ministrstvo RS za zdravje. Srečanje smo organizirali skupaj z Medobčinsko zvezo prijateljev mladine Velenje.

Udeleženci so z vodenim ogledom po različnih razstavah in zbirkah Muzeja Velenje izvedeli marsikaj o Afriki – zbirko sestavljajo predmeti, ki jih je v petindvajsetih letih bivanja v Afriki zbral in Velenju poklonil češki akademski kipar František Foit, pa o mastodontu – kjer je predstavljena paleontološka najdba ostankov dveh vrst mastodontov, daljnih sorodnikov današnjega slona, ki so jih leta 1964 leta našli v Škalah pri Velenju, ogledali si staro trgovino in gostilno, ter še veliko več. Mladim raziskovalcem zgodovine smo organizirali tudi muzejsko delavnico, kjer jim je konservator pokazal, kako se predmet z najosnovnejšo konservacijo zaščiti, nato pa so osnovno konservacijo opravili tudi sami.

Za kulturni del srečanja je poskrbela Glasbena šola Fran Korun Koželjski iz Velenja in Boštjan Oder s Kamišibaj predstavo POZOJ. Na harmoniko sta nam zaigrala Branko Dobrovoljski in Martin Plaskan Hodnik. Povabilu na srečanje so se odzvali Urška Erklavec, predstavnica Ministrstva RS za zdravje, Marko Pritrznik z Mestne občine Velenje, Zdenko Gorišek, predsednik Medobčinske zveze prijateljev mladine Velenje, zaključno pozdravno besedo pa je imela dr. Nadja Terčon, predsednica Komisije za delo zgodovinskih krožkov pri ZPMS.

Na srečanju smo podelili 14 zlatih in 7 srebrnih priznanj.

Seminar za mentorje zgodovinskih krožkov 2022/2023

V začetku leta 2022 je Komisija za delo zgodovinskih krožkov izbrala temo raziskovanja v šolskem letu 2022/2023 in pristopila k organizaciji seminarja za mentorje zgodovinskih krožkov.

K sodelovanju smo povabili priznane strokovnjake na razpisno temo "Šport skozi čas": mag. Marjetka Balkovec Debevec (Slovenski šolski muzej), dr. Franci Petek (Zavod RS za šport Planica), izr. prof. dr. Tomaž Pavlin (Fakulteta za šport, Muzej športa), Mateja Ribarič (Slovenski šolski muzej), Žiga Blaj (Zasavski muzej

Trbovlje), Irena Lačen Benedičič (Ministrstvo za kulturo), Vilja Lukan (Tržiški muzej), Matej Hrastar (RTV Slovenija), mag. Vladimir Vilman (Tehniški muzej Slovenije), Vojko Korošec (ŠKL) in Andreja Zupanec Bajželj (Muzej novejšje zgodovine Slovenije).

Predavatelji so najprej pripravili pisni prispevek na dogovorjeno tematiko in posebno prezentacijo, ki je bila predstavljena na seminarju. Prispevke smo objavili v istoimenskem zborniku znanstvenih in strokovnih prispevkov, ki smo ga natisnili v nakladi 150 kosov. Novost tega šolskega leta je, da smo poskrbeli za recenzijo zbornika in ga s tem dvignili na "višji", znanstveni nivo.

Seminar za mentorje zgodovinskih krožkov je potekal 26. oktobra 2022 v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije. Mentorje je s spodbudnimi besedami nagovoril tudi minister za izobraževanje, znanost in šport dr. Igor Papič. Po predavanjih so si udeleženci lahko ogledali tudi razstavo avtorice Andreje Zupanec Bajželj z naslovom "V čevljih zmagovalcev: Slovenke in Slovenci ter njihovi športni dosežki"..

Tudi v letu 2022 smo sodelovali z ZRC SAZU, ki poskrbi za brezplačen vpis predavateljev v sistem Cobiss. Vse raziskovalne naloge so trajno hranjene v Slovenskem šolskem muzeju v Ljubljani.

4 PROJEKTI IN PRIJAVE NA RAZPISE

ZPMS izvajanje svojih rednih programov dopolnjuje še z vključevanjem v različne projekte. V želji, da bi zagotovili sredstva tako za obstoječe kot tudi za nove dejavnosti, se aktivno prijavljamo na različne domače in mednarodne razpise.

4.1 ZAKLJUČENI PROJEKTI

V letu 2022 so se zaključili 4 projekti:

- **Logout& restart**

Izvajalec: LOGOUT – Zavod Nora, center sodobnih zasvojenosti

Partnerji: Mladinska zveza Brez Izgovora Slovenija, NIJZ, Zveza prijateljev mladine Slovenije (TOM telefon), Zavod Vozim, Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije

Financer: Ministrstvo za zdravje v sklopu Javnega razpisa za sofinanciranje programov varovanja in krepitve zdravja do leta 2022

Trajanje: 15. 11. 2019 – 15. 11. 2022

Več o projektu na strani 22.

- **Podjetnost v gimnazijah – PODVIG / Krepitev kompetence podjetnosti in spodbujanje prožnega prehajanja med izobraževanjem in okoljem v gimnazijah**

Nosilec: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Partnerji: Vzgojno-izobraževalni zavodi: 28 razvojnih in 42 implementacijskih gimnazij, Univerza v Mariboru, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Šola za ravnatelje, Institut Jožef Stefan, GZS, Društvo HUMANITAS, Zavod Kersnikova, ZPMS

Financerja: Republika Slovenija in Evropska Unija iz Evropskega socialnega sklada

Trajanje: 3. 11. 2017 do 31. 8. 2022

ZPMS je v sklopu projekta PODVIG na delavnicah dijakinjam in dijakom predstavila pomen kompetence podjetnosti v nevladnem sektorju ter kako lahko le-to krepimo tudi skozi prostovoljstvo, ki predstavlja poligon za učenje in spoznavanje tako samega sebe kot tudi družbe. Izhajali smo iz dejstva, da v družbi (žal) še vedno prevladuje mnenje, da je podjeten le nekdo, ki se poda v podjetniške/gospodarske vode, in ne nekdo, ki npr. ustanovi društvo, da bi rešil določen problem v družbi in/ali pomagal določeni ciljni skupini. "Biti podjeten" se še vedno povezuje le z ustvarjanjem finančnega dobička. Zato smo na naših delavnicah za dijakinje in dijake ter tudi za mentorice in mentorje želeli razbiti ta mit, razširiti razumevanje podjetnosti kot "kompetence za življenje" in pokazati, da je za delo v nevladni organizaciji treba biti še kako podjeten.

Delavnice so izvajali predstavniki naših društev in zvez po vsej Sloveniji, ki so ožjo vsebino prilagajali potrebam dijakin in dijakov, saj se gimnazije različno vključujejo v družbeno-koristne dejavnosti. Vsi udeleženci pa so se seznanili z zakonitostmi delovanja nevladnih organizacij in s temeljnimi principi prostovoljstva ter skozi praktično delo spoznali, kako se lotiti izvedbe družbeno-koristnega projekta in/ali akcije. Na delavnicah so dijakinje in dijaki šli na pot "od zamisli k dejanjem", pri čemer so spoznali pomembnost postavljanja SMART ciljev, metodo CANVAS, ki nam pomaga pri načrtovanju strategije za uresničevanje ciljev, PSPN oz. SWOT matriko in še nekaj drugih orodij, ki pomagajo pri strateških odločitvah.

Izvedli smo tudi delavnico za mentorje in mentorice projekta (34 udeležencev) z naslovom "Kako lahko s prostovoljstvom in dobroteljnostjo krepimo kompetenco podjetnosti", ki so bili s predstavljenimi vsebinami zelo zadovoljni.

Za zaključno publikacijo projekta smo pripravili prispevek z naslovom "Za delo v nevladni organizaciji je kompetenca podjetnosti še kako potrebna".

• **Uresničevanje Prave Otrok Do Participacije: Naše Mnenje Šteje**

Nosilec: Zveza prijateljev mladine Slovenije

Financer: program Erasmus + Mladi v akciji (projekti dialoga z mladimi)

Trajanje: 1. 5. 2021– 30. 9. 2022 (trajanje smo podaljšali, prvotno bi se projekt končal 31. 12. 2021)

Na ZPMS si na različne načine prizadevamo, da bi država sprejela Nacionalno strategijo o participaciji otrok ter s tem prepoznala otroke kot enakopravne sogovornike in člane družbe. Med drugim smo se lotili izziva, da pripravimo Belo knjigo ZPMS o uresničevanju pravice otrok do participacije, ki bo poleg teoretičnih podlag vključevala konkretne predloge/mnenja/pobude otrok in mladostnikov za njihovo participacijo. In prav ta mnenja in predloge smo pridobili v sklopu projekta Naše mnenje šteje! Na 5 dogodkih je skupno sodelovalo 129 otrok v starosti od 13 do 18 let. Vsi udeleženci so prejeli certifikat Youthpass. Nacionalna agencija Programa Erasmus+ je naš projekt uvrstila med dobre prakse.

Štiri regijska posvetovanja z otroki smo izvedli že v letu 2021. Na zadnjem, skupnem srečanju (29. 3. 2022, Ljubljana) pa so se otrokom, predstavnikom regij, v tematskih omizjih pridružili tudi oblikovalci politik, strokovnjaki in ljudje iz prakse, ki jih bodo s svojimi znanji in izkušnjami lahko podkrepili pri njihovih razmišljanjih, predvsem glede možnosti izvedbe posameznih predlogov v praksi. Udeleženke in udeleženci so nato oblikovali po tri predloge z vsakega področja, ki so jih tudi predstavili vabljenim odločevalcem s pristojnih ministrstev in drugim udeležencem (predstavniki različnih institucij, strokovne javnosti, nevladnih organizacij, medijev ipd.). Ti predlogi so tudi ključni del Bele knjige, ki je glavni izdelek projekta.

Bela knjiga skuša participacijo otrok sistemsko umestiti v vse sfere življenja in ponuja mehanizme za čim bolj učinkovito implementacijo. Otroci imajo močno željo po sodelovanju in soodločanju, kar moramo podpreti z vzgojo in jim omogočiti razvoj kompetenc za uspešno participacijo na vseh ravneh družbe, če želimo v prihodnosti živeti v demokratični družbi z aktivnimi in sodelujočimi državljani.

4.2 PROJEKTI V TEKU

• **Center za varnejši internet Slovenije**

Nosilec: Univerza v Ljubljani Fakulteta za družbene vede

Partnerji: Zavod Arnes, Zveza prijateljev mladine Slovenije (TOM telefon), Zavod MISSS (Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije)

Financerja: Agencija INEA pri Evropski komisiji (prek Instrumenta za povezovanje Evrope) in Ministrstvo za javno upravo

Trajanje: januar 2021–28. februar 2022

Več o projektu na strani 20

• **Otroško novinarsko središče**

Otroško novinarsko središče je projekt, ki povezuje otroke in novinarje pri iskanju odgovorov in informacij o različnih družbenih temah. Mladi lahko skupaj z novinarji raziskujete določeno problematiko. Projekt izvajamo Mreža za otrokove pravice in ZPMS. Več o projektu v letu 2022 na strani 16.

4.3 PRIJAVE NA RAZPISE

Vse leto smo redno spremljali razpise vseh vrst, ki pokrivajo naša področja dela, jih temeljito preučili in se nato na podlagi kriterijev in vsebinskih poudarkov posameznega razpisa odločali, ali so primerni za oddajo določene projektne prijave. Vsako prijavo skrbno pretehtamo z vseh vidikov.

V letu 2022 smo oddali projektne prijave na naslednje razpise:

Razpisovalec/razpis	Naslov projekta in vrednost	Oddano	Uspešnost prijave
AG-CYBER	Kid Aid - prevention of child sexual abuse through development of online tool for providing support to children in risk and children victims of sexual abuse (prijavitelj: Hrabri telefon, Hrvaška); 726,340.51 €	23. 2.	NE
Zavarovalnica Triglav	Novo upanje za letovanje otrok; 10.000 €	5. 5.	DA 10.000 €
CERV (Državljeni, enakost, pravice in vrednote) - CERV-2022-CHILD	Pravice niso pravljice; 427.806.33 €	18. 5.	NE
Bayer	Donation for our programme Europe in School; 5.000 €	29. 6.	DA 5.000 €
Javni razpis za sofinanciranje programov varovanja in krepitev zdravja do leta 2025; MZ	TOM potuje, otroke obiskuje; 192.435,27 €	30. 6.	NE
Erasmus+ - KA220-YOU - sodelovalna partnerstva na področju mladine	Na poti k aktivnemu državljanstvu otrok in mladih (v partnerstvu z "Nasa djeca" Opatija Hrvaška in National Network for Children Bolgarija); 120. 000 €	4. 10.	NE
FIHO - Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji	Letovanja otrok iz socialno ogroženih družin; letovanja otrok s posebnimi potrebami; Tom telefon; ozaveščanje; 181.796,59 €	2. 11.	DA 67.023, 29 €
C&A – COFRA FUNDATION	Ada's Scholarship Fund - helping young people to get an education and a profession; 72.000 €	10. 11.	DA 71.750 €
Javni razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih programov za obdobje od leta 2023 do vključno 2029; MDDZS	Nacionalna mreža TOM (telefon za otroke in mladostnike); skupna vrednost izvajanja programa 185.596,68 €	12. 12.	DA 107.800 €
Creatim in Slovenska filantropija	Prenova spletne strani Tom telefon; 10.000 € v vrednosti storitve	28. 12.	DA 10.000 €

5 USTANOVA "FUNDACIJA ZPMS ZA OTROKE IN DRUŽINE V SLOVENIJI"

ZPMS je leta 2003 ustanovila Ustanovo "Fundacija ZPMS za otroke in družine v Sloveniji". Ustanova Fundacija je nepridobitna, neprofitna in nevladna organizacija ter pravna oseba zasebnega prava. Namen ustanove je izvajanje programov za pomoč socialno prikrajšanim otrokom, mladostnikom in družinam ter za vzpodbujanje solidarnosti in humanosti.

Organi Fundacije v letu 2022 so:

- uprava (člani in članice: Alojzij Potočar, Darja Groznik, Uroš Brezovšek, Nataša Luša, Franc Hočevnar in Jelena Mlakar) – mandat od 8. 11. 2020 do 7. 11. 2024 (obdobje štirih let);
- nadzorni odbor (člani in članice: Pavla Peterle Udovič, Jaša Drnovšek in Mojca Novak) – mandat od 10. 5. 2022 do 10. 5. 2026 (obdobje štirih let).

Uprava Fundacije se je v letu 2022 sestala trikrat: 17. 2., 16. 8. in 15. 9. 2022; nadzorni odbor se je v letu 2022 sestal enkrat, in sicer 17. 2. 2022.

5.1 Štipendijski sklad dr. Janeza Drnovška

Ustanova Fundacija ZPMS je 24. avgusta 2022 objavila razpis za štipendiranje 5 dijakov oziroma dijakinj v višini 120 € mesečno za obdobje desetih mesecev v šolskem letu 2022/2023 za vse oblike srednješolskega izobraževanja. Na razpis se je prijavilo 17 mladih. Izmed njih so člani uprave izbrali 5 novih dijakov in dijakinj, tako da skupno v šolskem letu 2022/2023 štipendiramo 18 srednješolcev. Dijaki in dijakinje štipendijo pridobijo za vsa leta srednješolskega šolanja.

6 ODNOSI Z JAVNOSTMI

Služba za odnose z javnostmi je nudila podporo vsem programom ZPMS in sodelovala pri organizaciji dogodkov. V letu 2022 smo se ažurno odzivali na novinarska vprašanja in bili proaktivni pri obveščanju javnosti. Izvajali smo komunikacijske aktivnosti za krepitev blagovne znamke ZPMS. Intenzivno smo sodelovali pri izvedbi različnih akcij, ki prispevajo h krepitvi pozitivne podobe naše organizacije.

V letu 2022 smo pripravili 26 sporočil za javnost

1. [ENO SRCE S TELEMACHOVO POMOČJO BIJE ŠE MOČNEJE, 8. DECEMBRA, 2022](#)
2. [OB SVETOVNEM DNEVU OTROK, 20. NOVEMBER, 17. NOVEMBRA, 2022](#)
3. [TEDEN OTROKA® – SKUPAJ SE IMAMO DOBRO, 3. OKTOBRA, 2022](#)
4. [SOCIALNO OGROŽENIM OTROKOM OMOGOČAMO URESNIČITI ŠPORTNE POTENCIALE, 23. SEPTEMBRA, 2022](#)
5. [NA OSNOVNE ŠOLE SE VRAČA AKCIJA TOM POTUJE, OTROKE OBISKUJE, 12. SEPTEMBRA, 2022](#)
6. [NAJ BO OTROKOM V ŠOLI LEPO, 31. AVGUSTA, 2022](#)
7. [KJE LETUJEJO POMEŽIKOVI OTROCI?, 21. JULIJA, 2022](#)
8. [LIDLOVA DONACIJA ZA 467 BREZSKRBNIH POČITNIŠKIH DNI OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI, 13. JULIJA, 2022](#)
9. [PROGRAMI ZPMS IN POVABILO ŠOLAM K SODELOVANJU V ŠOLSKEM LETU 2022/2023, 20. JUNIJA, 2022](#)
10. [53. SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV ZGODOVINE, 14. JUNIJA, 2022](#)
11. [MAGIČNI DOBRODELNI KONCERT DAN ZA ROCK ZA POMEŽIK SONCU®, 9. JUNIJA, 2022](#)
12. [AKCIJA PODARIMO KNJIGE POUČARJA DOBRODELNOST IN ČEZMEJNO SKRB ZA VESELJE DO BRANJA, 25. MAJA, 2022](#)
13. [ZLATO OLIMPIJSKO VESLO IN MAJICA S PODPISOM BENJAMINA SAVŠKA, 23. MAJA, 2022](#)
14. [JAKOB JE POSTAL NOVI SLOVENSKE PREDSTAVNIK V EUROCHILDOVEM SVETU OTROK \(ECC\), 19. MAJA, 2022](#)
15. [TOM POTUJE, OTROKE OBISKUJE ZAČETEK VSESLOVENSKE KAMPANJE NA MEDNARODNI DAN OTROŠKIH TELEFONOV, 17. MAJA, 2022](#)
16. [32. NACIONALNI OTROŠKI PARLAMENT: MOJA POKLICNA PRIHODNOST, 11. APRILA, 2022](#)
17. [ZAKLJUČNA RAZPRAVA PROJEKTA NAŠE MNENJE ŠTEJE!, 29. MARCA, 2022](#)
18. [NA ZASEDANJU 46. SKUPŠČINE ZPMS PODALJŠALI MANDAT DARJI GROZNIK, 25. MARCA, 2022](#)
19. [SNEŽNE KEPE SREČE PELJEJO NA POČITNICE KAR 70 OTROK IN MLADOSTNIKOV, 24. MARCA, 2022](#)
20. [POSTAVIMO OTROKOVE PRAVICE V SREDIŠČE SLOVENSKE POLITIKE, 14. MARCA, 2022](#)
21. [ZBIRAMO FINANČNA SREDSTVA ZA BEGUNSKE OTROKE IZ UKRAJINE, 8. MARCA, 2022](#)
22. [Z UNIVERZO V LJUBLJANI Z AKCIJO SRČNA UL NA POMOČ ŠTUDENTKAM IN ŠTUDENTOM, PRIZADETIM V UKRAJINSKI KRIZI, 7. MARCA, 2022](#)
23. [VSAK OTROK SI ZASLUŽI POČITNICE NA MORJU – ZAČENJA SE LETOŠNJA AKCIJA OMV ZA HUMANITARNI PROGRAM POMEŽIK SONCU®, 2. MARCA, 2022](#)
24. [ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE PRAZNUJE 69 LET, 28. FEBRUARJA, 2022](#)
25. [POSTAVIMO OTROKOVE PRAVICE V SREDIŠČE SLOVENSKE POLITIKE, 24. FEBRUARJA, 2022](#)
26. [SZJ / ENO SRCE OSVOJILO SLOVENIJO, 6. JANUARJA, 2022](#)

Priprave na praznovanje 70-letnice delovanja ZPMS

V letu 2022 je bilo zastavljenih več načrtov za praznovanje 70. obletnice ZPMS, ki bo v letu 2023. Med večjimi aktivnostmi so: pogozdovanje na Krasu (70 dreves za 70 let), dokumentarni film o 70 let ZPMS v sodelovanju z RTV Slovenija s premiero, gledališka karavana po vseh slovenskih regijah (skupaj s članicami, ki ravno tako praznujejo 70 let), združitev praznovanja s koncertom znanega glasbenika, ki v letu 2023 prav tako praznuje 70 let.

Spletna trgovina

Na spletni strani ZPMS smo konec oktobra 2022 vzpostavili spletno trgovino. Prvi izdelki, ki smo jih kupcem ponudili, so bili dobrodelni copati COPArt, majica ZPMS, koledarji za leto 2023 in praznične voščilnice. Po prvih mesecih smo z delovanjem trgovine zadovoljni; nabor izdelkov bomo še dopolnili.

Spletna stran in socialna omrežja

Za komunikacijo z javnostjo uporabljamo več kanalov: spletna stran, Facebook, e-novice, Instagram, LinkedIn in Viber. Posebno pozornost smo namenili Viberjevi skupini. S sistemom nagrajevanja na mesečni ravni smo člane skupine uspeli obdržati.

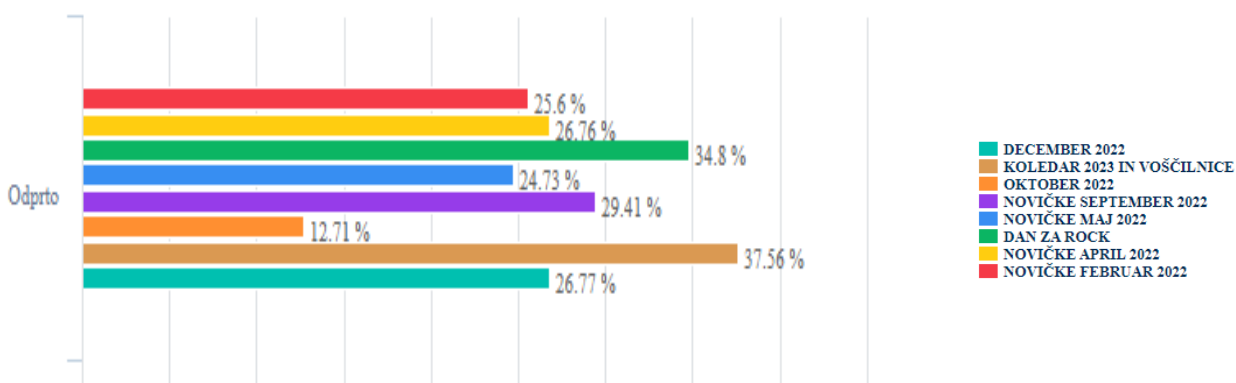
SPLETNA STRAN	LETO 2017	LETO 2018	LETO 2019	LETO 2020	LETO 2021	LETO 2022
OGLED STRANI		40448	25679	181241	160631	162393
FACEBOOK						
VŠEČKI	2600	3600	4756	5794	7481	8266
SLEDILCI	2635	3635	4921	5911	8047	9150
TWITTER						
SLEDILCI		0	0	0	245	282
INSTAGRAM						
ŠT. SLEDILCEV		387	1100	1650	1877	2127
VIBER						
ŠT. ČLANOV			35000	30000	24000	22000

ZPMS Novičke preko platforme Dostavljalec

Tudi v letu 2022 so ZPMS novičke izhajale mesečno.

Najbolj brana novica je bila novica o prodaji koledarjev in voščilnic (37,56 % od 1200 naslovnikov), za tem pa novica s koncerta Dan za rock (34,8 % od 1200 naslovnikov).

Odprta sporočila

Medijska pojavnost

V letu 2022 je bila besedna zveza ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE v vseh medijih uporabljena/omenjena 234 krat:

VRSTA MEDIJA	TISK	SPLET	TELEVIZIJA	PRESS AGENCIJE	RADIO
ŠT. OMEMB	121	57	21	32	3

7 VODENJE IN ORGANIZACIJA NALOG S PODROČJA DELOVANJA ZPMS

V letu 2022 smo nadaljevali s pripravo besedila novega statuta. Po tem, ko smo vsem članicam že decembra 2021 poslali osnutek novega statuta, je v januarju potekala javna razprava v dveh terminih, 25. in 26. 1., preko ZOOM-a. Članice so podale svoje predloge in mnenja, ki smo jih, kolikor se je le dalo, tudi upoštevali. Nov statut je bil sprejet na 46. Skupščini Zveze prijateljev mladine Slovenije, 25. 3. 2022. Po sprejetju novega Statuta ZPMS smo le-tega poslali na Upravno enoto Ljubljana v preverjanje in potrditev. Uradni postopki so se zelo zavlekli; odločbo o spremembi temeljnega akta smo s strani UE Ljubljana prejeli šele 24. 10. 2022.

Tudi v letu 2022 smo kot dobri gospodarji skrbeli za ažurno poslovanje ter redno oddajali vmesna in končna poročila, kot zahtevajo sofinancerji programov in projektov.

7.1 PRIDOBIVANJE FINANČNIH SREDSTEV

Za delovanje ZPMS je pomembno razpršeno financiranje, kar pomeni, da pridobivamo sredstva iz različnih virov, kot so proračunska in druga javna sredstva, FIHO, sredstva iz domačih in mednarodnih razpisov, donacije pravnih in fizičnih oseb, sponzorstva, prodaja storitev in drugi prihodki.

V letu 2022 smo veliko poudarka dali t. i. kreativnim projektom. To so projekti povezovanja s subjekti iz gospodarstva z namenom pridobivanja več donacij in sponzorstev za naše vsebinske programe oziroma za naše uporabnike ter krepitev blagovne znamke ZPMS kot tudi sodelujočega podjetja. Značilno za tovrstne projekte je, da je donacija oz. sponzorstvo strogo namensko, torej za točno določen program oz. za točno določeno blago ali storitev za naše uporabnike.

Vzpostavitev spletne trgovine je odprla še nov kanal za pridobivanje sredstev.

Pravnim osebam smo v začetku novembra poslali prošnjo za donacijo z UPN obrazcem in povabilom k nakupu copatov COPArt. Fizičnim osebam smo konec novembra poslali prošnjo za donacijo z UPN obrazcem in obrazcem za odstop dohodnine. Do konca leta 2022 smo prejeli 1541 obrazcev za odstop dela dohodnine.

Iz javno objavljenih podatkov je razvidno, da je ZPMS-ju za leto 2021 del dohodnine namenilo kar 9306 fizičnih oseb. Izplačilo smo prejeli septembra 2022.

V letu 2022 smo četrtič povabili naše redne večkratne donatorje-fizične osebe, da se lahko odločijo za mesečne donacije preko SEPA obrazca. Na dan 31. 12. 2022 smo imeli 312 rednih mesečnih donatorjev, od teh smo jih v letu 2022 pridobili 68.

Od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 je vsaj enkrat doniralo 8.739 fizičnih oseb in 1.729 pravnih oseb.

Največji donatorji in sponzorji-pravne osebe so navedeni tudi na spletni strani. Imen donatorjev-fizičnih oseb skladno z varstvom osebnih podatkov ne objavljamo nikjer. Pravnim in fizičnim osebam pošiljamo zahvale za prejete donacije, pravnim osebam pa tudi potrdila o donaciji, ki ga potrebujejo za računovodske izkaze.

7.1.1 INVESTICIJE

Za izvajanje rednega dela smo zamenjali 2 računalnika, nabavili 2 ognjevarni omari za shranjevanje dokumentacije, skladno z varstvom osebnih podatkov, dve klimatski napravi in nekaj pisarniškega pohištva. Za ognjevarni omari smo pridobili del sredstev na razpisu FIHO. Na področju digitalizacije smo investirali v aplikacijo oz. program ZARJA za vodenje socialno-humanitarnih programov ENO SRCE.

V Taboru Mojca v Dolenjskih toplicah je bila na večjem objektu izvedena popolna prenova sanitarij in kopalnic s kotlovnico ter zamenjana strešna kritina. Izvedena so bila obsežna elektro-inštalacijska dela, tako v stavbi kot tudi na prostem (razsvetljava – zamenjava kablov in luči). Tabor je dobil tudi nove košarkarske koše na zunanjem asfaltiranem igrišču. Pridobili smo hišno številko, ki jo Tabor Mojca do sedaj ni imel; urejanje meja parcel, ki so v naši lasti, je v teku.

V Hiši Palčica smo izvedli obsežna vzdrževalna dela, in sicer: montažo novih vhodnih vrat z domofonom, popravilo oken in balkonskih vrat, namestitev zunanjih žaluzij ter ureditev sistema rekuperacije. Hišo smo vpisali v register stavb in pridobili hišno številko.

7.2 RAZVOJ ORGANIZACIJE

Ves čas si prizadevamo, da kot organizacija rastemo na vseh segmentih našega dela. Na vsebinski ravni ažurno spremljamo, kaj so trenutni največji izzivi otrok in mladostnikov ter se jim skušamo z našimi aktivnostmi čim bolj približati (teme, pristopi, kanali obveščanja, zagovorništvo). Strokovna služba spremlja trende na svojih delovnih področjih in se le-tem prilagaja.

Skrbimo tudi, da smo v koraku s časom na področju digitalizacije. Tako smo v letu 2022 uspešno prestali obdobje testiranja programa Zarja, v katerem vodimo socialno-humanitarne programe ENO SRCE. Z letom 2023 zato v celoti prehajamo na vpisovanje družin in sledenje porabi znotraj aplikacije, s čimer bomo občutno zmanjšali vodenje programov v tabelah Excel. Želimo si, da bodo program začela uporabljati tudi naša društva in zveze, ki sodelujejo v socialno-humanitarnih programih.

Pomembna pridobitev je tudi spletna trgovina, ki je zaživela konec leta 2022 in pomembno prispevala k prodaji koledarjev, voščilnic in copat.

Pri postopku pridobitve certifikata o standardu kakovosti ISO 9001 v letu 2022 ni bilo napredka.

7.2.1 KREPITEV MREŽE ČLANIC ZPMS IN MREŽE PROSTOVOLJCEV

V letu 2022 smo organizirali dve regijski srečanji. Konec maja (31. maj 2022) so se v prostorih Medobčinskega društva prijateljev mladine za Goriško zbrali predstavniki ZPMS in predstavniki društev iz Severno-primorske regije. Poleg gostiteljev – MDPM za Goriško so se srečanja udeležili še predstavniki ZPM Idrija, DPM Črni Vrh, MDPM Ajdovščina, DPM Skrilje in vodja svetovalne skupine TOM telefona iz Tolmina. Sredi junija (13. junij 2022) pa so se v prostorih III. Osnovne šole Celje, zbrali predstavniki ZPMS in predstavniki društev iz vzhodnega dela Savinjske regije. Poleg gostiteljev – MDPM Celje so se srečanja udeležili še predstavniki MZPM Šentjur in DPM Atomček Podčetrtek.

Društva so predstavila svoje dejavnosti, ki jih izvajajo v lokalnem okolju. Poudarili so pomen socialno-humanitarnih pomoči in svetovalnega dela. Pri tem se je pokazala razlika med društvi, saj jih kar nekaj nima zaposlenih in so povsem odvisna od prostovoljnega dela. Pri teh večino dela opravijo predsedniki oz. zakoniti zastopniki v popoldanskem času doma, saj nimajo lastnih prostorov za delo.

Društva so se zahvalila generalni sekretarki in ZPMS, ki je po njihovem mnenju zelo napredovala v sodelovanju s članicami na terenu, kar se pozna v prejeti denarni, materialni in tudi strokovni pomoči. Predstavniki društev so izpostavili, da njihovo delovanje brez sodelovanja ZPMS ne bi bilo mogoče oz. bi bilo močno okrnjeno. Društva Severno-primorske regije so izpostavila primer dobre prakse, da jih je že do sedaj njihov predstavnik v Upravnem odboru ZPMS – Nace Breitenberger nekajkrat sklical pred sejami UO ZPMS. Sprejeta je bila odločitev, da si bodo društva prizadevala pridobiti status delovanja v javnem interesu in/ali status humanitarnih organizacij. Generalna sekretarka je spodbudila društva, da si omenjene statuse pravočasno uredijo in jih pozvala, da izkoristijo strokovno pomoč, ki jo pri tem nudi ZPMS. Na srečanju je koordinator za članice ZPMS Uroš Brezovšek društva pozval, da se včlanijo v mrežo prostovoljskih organizacij pri Slovenski filantropiji (trenutno včlanjenih 30) in vstopijo v članstvo v CNVOS (trenutno včlanjenih 17).

Društva so izrazila interes, da bi taka srečanja v živo potekala vsaj dvakrat letno.

V septembru je bilo že vse nared za srečanje vseh članic ZPMS v Taboru Mojca V Dolenjskih toplicah, namenjeno neformalnemu druženju, izobraževanju in izmenjavi dobrih praks. Žal do izvedbe ni prišlo zaradi premalo prijavljenih članic.

Vse leto smo članice redno obveščali o posebnih, enkratnih donacijah (od pohištva, brezplačnih delavnic do predstav za otroke), in koordinirali redne donacije. Trudili smo se biti na voljo za sodelovanje in pomoč.

7.2.2 SODELOVANJE Z DRUGIMI NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Mreža za otrokove pravice, ki deluje pod okriljem ZPMS, je članica konzorcija vsebinskih mrež Slovenije; v letu 2022 je Konzorcij vodila SLOGA – Platforma NVO za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč.

ZPMS je bila častna pokroviteljica znanstvene in strokovne letne konference z mednarodno udeležbo z naslovom "Zdravje otrok in mladostnikov", Fakultete za vede o zdravju Univerze na Primorskem, ki je potekala 16. septembra 2022 v Portorožu. Udeležence je uvodoma pozdravil podpredsednik ZPMS Uroš Brezovšek, vodja NM TOM Tjaša Bertoncej pa je na konferenci sodelovala s prispevkom "Odgovor je pogovor® – svetovanje otrokom in mladostnikom po telefonu in na spletu".

7.3 ZAPOSLENI

Na ZPMS je bilo na dan 31. 12. 2022 zaposlenih 17 oseb. Od tega je bilo 12 oseb zaposlenih za nedoločen čas in 5 oseb za določen čas, od tega 1 oseba preko javnih del za področje TOM telefona. 2 delavki sta bili na koriščenju porodniškega dopusta. 1 delavka dela krajši delovni čas (7 ur dnevno).

Struktura zaposlenih po stopnji izobrazbe je bila na dan 31. 12. 2022: 3 zaposleni V stopnja, 1 zaposlena VI/2, 12 zaposlenih VII in 1 zaposlena VIII/1.

7.3.1 IZOBRAŽEVANJE ZAPOSLENIH

V okviru delovnih obveznosti so se zaposlene osebe udeležile različnih izobraževanj:

Naslov izobraževanja	Datum	Kraj	Udeleženska
Family Law and Human Rights - Recent ECtHR Case Law in Family Matters (Akademija za evropsko pravo)	25.1. - 26.1.2022	On-line	Sara Geiger Smole, Darija Maksimovč Gončin
PR akademija: Kako (z)graditi prepoznavno blagovno znamko?	9.2.2022	On-line	Anja Vogrič, Lea Ban
Erasmus+ skupinsko svetovanje za ukrep K2	15.2.2022	On-line	Nina Uratarič Malnar
Uvajanje novega pristopa v spletni svetovalnici To sem jaz - spletno svetovanje na chat orodju (predavanje in delavnica TOM telefona)	24.2.2022	On-line	Tjaša Bertoneclj, Sandra Murk
Letni dopust in regres v NVO (CNVOS)	10.3.2022	On-line	Darija Maksimovč Gončin
Pravni okviri trženja in optimalne obdavčitve v nevladnih organizacijah	22.3.2022	On-line	Darja Lovšin
PR akademija: Močna organizacija so zadovoljni člani	23.3.2022	On-line	Anja Vogrič, Lea Ban
Varno, zdravo in dostojno delo (Inšpektorat RS za delo)	23.3.2022	On-line	Darija Maksimovč Gončin
Strokovni posvet udeležencev za zagovorništvo otrok: »Soočanje z različnimi oblikami nasilja v zagovorništvu« (VČP)	7.10. - 8.10.2022	Brdo pri Kranju, Kongr. center	Darija Maksimovč Gončin
3-dnevna delavnica - Postavi si temelje za spletno trgovino	25.10.- 27.10.2022	On-line	Anja Vogrič
Izzivi nevladniškega komuniciranja: "Kako se odzvati na napade?"	30.11.2022	Ljubljana, CNVOS	Lea Ban

7.3.2 IZOBRAŽEVANJE ŠTUDENTOV – ŠTUDIJSKA PRAKSA

V sklopu strokovne službe ZPMS v letu 2022 ni prakse opravljal noben študent.

Na programu TOM telefon so v študijskem letu 2021/2022 prakso opravili 3 študenti SFU in 1 študentka FSD; v študijskem letu 2022/2023 prakso opravljajo: 1 študent FSD, 1 študentka SFU in 1 študentka FUDŠ.

7.3.3 SODELOVANJE/UDELEŽBA NA MEDNARODNIH DOGODKIH

V letu 2022 smo se udeležili naslednjih mednarodnih dogodkov:

Dogodek	Datum	Kraj	Udeleženeec
Konzultacija o aktivizmu mladih deklet in žensk (<i>izvedba: UN Working Group on Discrimination against women and girls</i>)	1.2.2022	On-line	Nomi Hrast (nekdanja mlada parlamentarka)
Eurochild_upravni odbor	10.2. - 11.2.2022	On-line	Uroš Brezovšek
Eurochild_upravni odbor	28.2.2022	On-line	Uroš Brezovšek
Sestanek Mediteranskega gibanja otrok	1.3.2022	On-line	Petra Zega
Srečanja otroških telefonov Ex-Yu regije	24.3. in 19.5.2022	On-line	Tjaša Bertoneclj
Eurochild_upravni odbor	6.4.2022	On-line	Uroš Brezovšek
Sestanek Mediteranskega gibanja otrok	7.4.2022	On-line	Petra Zega
Eurochild_upravni odbor	9.4.2022	On-line	Uroš Brezovšek
Eurochild_upravni odbor	27.4.2022	On-line	Uroš Brezovšek
Prvo srečanje novih članov Eurochildovega Sveta otrok (ECC)	30.4. - 3.5.2022	Bruselj	Uroš Brezovšek, Petra Zega ter Jakob
Eurochild_redna letna skupščina	11.5.2022	On-line	Uroš Brezovšek, Petra Zega
Instagram/Meta: Updates about privacy and security (Better internet for kids)	25.5.2022	On-line	Maša Blaznik
"Let's do it!" - on-line dogodek Mediteranskega gibanja otrok	1.6.2022	On-line	Uroš Brezovšek, Petra Zega ter Vid, Zala, Sergej
INSAFE Training meeting	15.6. - 16.6.2022		Maša Blaznik
Trusted flagger program (Google) (tema: pridobitev statusa zaupanja vrednega programa)	13.7.2022	On-line	Tjaša Bertoneclj, Neža Jagodic
Eurochild_pododbor za članstvo	11.8.2022	On-line	Uroš Brezovšek
10th International Consultation of Child Helplines (IC 2022) Resilience: Children and Child Helpline in times of crisis	27.9. - 29.9.2022	Stockholm (Švedska)	Tjaša Bertoneclj, Maša Blaznik, Sandra Murk
14. evropski Forum o otrokovih pravicah	27.9.-29.9.2022	On-line	Petra Zega, Jakob
Eurochild_upravni odbor	28.9.2022	On-line	Uroš Brezovšek

Safer Internet Centre National Visit Programme (CVI Slovenije in Hrvaške)	3.10. - 4.10.2022	On-line	Tjaša Bertoncelj, Neža Jagodic
INSAFE Helpline meeting	25.10.2022	Bruselj	Neža Jagodic
INSAFE Training meeting	26.10.2022	Bruselj	Neža Jagodic
Safer internet forum	27.10.2022	Bruselj	Neža Jagodic
Helpline categories and definitions and data (Better internet for Kids)	21.10.2022	On-line	Maša Blaznik
Eurochild_upravni odbor	22.10.2022	On-line	Uroš Brezovšek
1. skupščina Mediteranskega gibanja otrok (MCM)	3.11.2022	On-line	Uroš Brezovšek, Petra Zega ter Sergej
Eurochild_upravni odbor	6.11.2022	On-line	Uroš Brezovšek
Eurochild_upravni odbor (<i>Jakob, član ECC, sodeluje na upravnem odboru</i>)	13.11. - 15.11.2022	Bruselj, Eurochild	Uroš Brezovšek, Petra Zega, Jakob
Eurochild_izredna skupščina	16.11.2022	On-line, Bruselj	Uroš Brezovšek, Petra Zega
Eurochild_upravni odbor	22.11.2022	On-line	Uroš Brezovšek
Eurochild_upravni odbor	2.12.2022	On-line	Uroš Brezovšek

8 ZAKLJUČEK

V letu 2022 je bilo v ospredju predvsem reševanje duševnih stisk otrok kot posledice ukrepov zoper epidemijo koronavirusa.

Že dejstvo, da so otroci temo duševno zdravje izbrali za novo temo Otroškega parlamenta za naslednji dve šolski leti, pove, kako resna je situacija. K temu smo pristopili z akcijo "TOM potuje, otroke obiskuje", s katero smo TOM telefon še približali otrokom.

V Tednu otroka pa smo s sloganom "Skupaj se imamo dobro" pozivali k aktivnemu druženju z vrstniki, kar so otroci in mladostniki v predhodnih dveh letih tako pogrešali.

Otrok se je dotaknila tudi vojna v Ukrajini, kar je botrovalo k izbiri nove teme za natečaj Evropa v šoli – Vzgoja za mir.

Prav zaradi odnosa do otrok in mladostnikov med epidemijo smo še bolj odločno pristopili k vzpostavitvi instituta samostojnega varuha otrokovih pravic, saj je skorajda na vseh področjih, ki zadevajo otroke, preveč nerešenih vprašanj, njihovo reševanje pa prepočasno. To lahko razberemo tudi iz Bele knjige ZPMS o uresničevanju pravice otrok do participacije, ki je nastala skupaj z otroki in podaja konkretne pobude, kako zadeve izboljšati v korist otrok.

Tudi letos je bila naša decembrska kampanja ENO SRCE zelo uspešna, tako da bomo lahko tudi v letu 2023 socialno šibkejšim družinam na različne načine.

Iz finančnega poročila za obdobje 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 je razvidno, da so prihodki ZPMS znašali 985.328,58 EUR in so za 5,37 % višji od prihodkov ustvarjenih v letu 2021 in 3,06 % višji od načrtovanih.

V letu 2022 smo od FIHA prejeli 65.319,96 €, od tega 1.200,00 € za nakup dveh ognjevarnih omar.

V tem letu smo prejeli nekoliko manj javnih sredstev, in sicer je indeks 82,20. Največji padec sredstev je na postavki 'prihodki od prodaje trgovskega blaga, storitev in proizvodov', ker je bila v letu 2021 na tej postavki knjižena prodaja zemljišč Občini Dolenjske Toplice. V letu 2022 pa so na tej postavki knjiženi prihodki od dejanske prodaje artiklov v naši spletni trgovini in sponzorska sredstva.

Prihodki iz dejavnosti v višini 975.727,73 EUR predstavljajo skoraj 100 % delež vseh prihodkov in zajemajo: dotacije iz FIHO, ki predstavljajo 6,51 % delež vseh prihodkov, dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev 13,28 % delež, donacije pravnih in fizičnih oseb 70,72 % ter prihodki od prodaje blaga in storitev 8,52 % delež.

Stroški so **v letu 2022** narasli za 15,79 % in so tako višji od doseženih v letu 2021 in za 4,56 % višji od načrtovanih. Med odhodki iz dejavnosti stroški materiala in prodanega blaga v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 4,31 % vseh odhodkov, stroški storitev 43,04 % vseh odhodkov, stroški dela 46,50 % in odpisi vrednosti s 4,40 % deležem, ostalo so drugi odhodki iz dejavnosti.

Na podlagi 26. člena Zakona o društvih in Pravilnika o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti je ugotovljeno, da je ZPMS v letu 2022 izvajala 8,72 % pridobitne dejavnosti in 91,28 % nepridobitne dejavnosti.

Razlika med odhodki in prihodki predstavlja presežek odhodkov, ki na dan 31. 12. 2022 znaša 14.296,04 EUR, in se ga krije s presežkom prihodkov iz preteklih let.

V obravnavanem poslovnem letu je ZPMS nabavila osnovna sredstva vrednotena po nabavni vrednosti v višini 27.751,72 EUR, opravila vzdrževalna dela na Hiši Zavetja Palčica in s tem povečala vrednost nepremičnine za 12.437,37 EUR ter po sklepu ovrednotila 4 nepremičnine iz Dolenjskih Toplic ter z vzdrževanjem na eni nepremičnini povečala vrednost na skupaj 331.768,44 EUR.

Ocenjujemo, da smo bili v letu 2022 pri izvedbi zastavljenih ciljev uspešni. In že snujemo načrte za naprej.

Pripravile: generalna sekretarka ZPMS Breda Krašna in strokovna služba ZPMS: Nina Uratarič Malnar, Petra Zega, Pika Jamšek, Iris Furlan, Lea Ban, Anja Vogrič, Tjaša Bertoncej, Sandra Murk, Neža Jagodič, Uroš Brezovšek, Darija Maksimović Gončin in Darinka Lovšin.

Uredila: mag. Nina Uratarič Malnar

Ljubljana, 3. 3. 2023

Darja Groznik, predsednica ZPMS

Priloga 1: Organizacija dogodkov

Dogodek	Datum	Kraj
Supervizija za telefonsko svetovanje	12.1.2022	On-line
Supervizija za klepetalnico in e-tom	18.1.2022	On-line
Posvet z regijskimi koordinatorji Otroških parlamentov	3.2.2022	On-line
Supervizija za telefonsko svetovanje	16.2.2022	On-line
Predstavitvev TOM klepetalnice za svetovalni skupini Maribor in Murska Sobota	21.2.2022	On-line
Supervizija za klepetalnico in e-tom	22.2.2022	On-line
5. šolska ura s predsednikom Državnega zbora RS	16.3.2022	On-line
Supervizija za telefonsko svetovanje	16.3.2022	On-line
Organizacija delavnice za mentorje projekta PODVIG: Kako lahko s prostovoljstvom in dobrodelnostjo krepimo kompetenco podjetnosti?	16.3. in 18. 3.2022	On-line
Supervizija za klepetalnico in e-tom	22.3.2022	On-line
46. skupščina ZPMS	25.3.2022	Ljubljana, Gospod. zbornica Slovenije
Zaključno srečanje projekta "Naše mnenje šteje!"	29.3.2022	Ljubljana, Gospod. razstavišče
Izobraževanje ZPMS za pedagoške vodje letovanj	8.4. - 10.4.2022	Počitniški dom ZPM Ljubljana Vič Rudnik, Pacug
32. nacionalni Otroški parlament "Moja poklicna prihodnost"	11.4.2022	Ljubljana, Državni zbor RS
Supervizija za telefonsko svetovanje	13.4.2022	On-line
Supervizija za klepetalnico in e-tom	19.4.2022	On-line
Supervizija za telefonsko svetovanje	11.5.2022	On-line
Nagradni izlet za nagrajence natečaja Evropa v šoli 2021/2022	13.5.2022	Rakov Škocjan
Supervizija za klepetalnico in e-tom	17.5.2022	On-line
Nacionalno izobraževanje TOM telefona - večšine nevtralnega poslušanja in svetovanje v zahtevnih primerih	27.5.2022	Savudrija
5. regijsko srečanje članic ZPMS (severno Primorska regija)	31.5.2022	Nova Gorica

Predstavitev TOM telefona za nemške dijake pedagoške šole v Berlinu v sklopu Erasmus+ programa	6.6.2022	ZPMS
6. regijsko srečanje članic ZPMS (vzdno Savinjska regija)	13.6.2022	Celje
53. državno srečanje mladih raziskovalcev zgodovine (<i>tema: Snaga k zdravju pomaga, nalezljive bolezni v preteklosti in spopad z njimi</i>)	13.6.2022	Velenje, Grad Velenje
Supervizija za telefonsko svetovanje	15.6.2022	On-line
Supervizija za klepetalnico in e-tom	21.6.2022	ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	30.6.2022	On-line
Supervizija za telefonsko svetovanje	17.8.2022	On-line
Izobraževanje za mentorje in reg. koordinatorje Otroških parlamentov, tema: "Duševno zdravje otrok in mladih"	14.9.2022	Ljubljana, Gospodarsko razstavišče
Supervizija za telefonsko svetovanje	14.9.2022	On-line
Supervizija za klepetalnico in e-tom	27.9.2022	ZPMS
Izobraževanje ZPMS za pedagoške vodje na letovanjih	1.10. - 3.10.2022	Počitniški dom ZPM Maribor VIRČ, Poreč
Posvet ob Tednu otroka: "Skupaj se imamo dobro"	3.10.2022	Ljubljana, konf. dvorana AMZS
Nacionalno izobraževanje svetovalcev NM TOM (<i>tema: Razvoj samoregulacije</i>)	15.10.2022	Krško
Supervizija za telefonsko svetovanje	18.10.2022	ZPMS
Supervizija za klepetalnico in e-tom	18.10.2022	ZPMS
Informativni sestanek TOM telefona za nove prostovoljce	18.10.2022	On-line
Supervizija za telefonsko svetovanje	19.10.2022	ZPMS
Seminar za mentorje zgodovinskih krožkov: "Šport skozi čas"	26.10.2022	Ljubljana, Muzej novejšje zgodovine Slovenije
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	8.11.2022	ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	9.11.2022	ZPMS
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	10.11.2022	On-line
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	15.11.2022	ZPMS
Supervizija za telefonsko svetovanje	16.11.2022	ZPMS

Supervizija za klepetalnico in e-tom	16.11.2022	ZPMS
Osnovno izobraževanje: telefonsko svetovanje	17.11.2022	ZPMS
Osnovno izobraževanje: svetovanje v spletni klepetalnici	24.11.2022	ZPMS
Osnovno izobraževanje: svetovanje preko e-pošte	2.12.2022	On-line
Osnovno izobraževanje: varna raba interneta	6.12.2022	FDV
Dobrodelni teden z RTV SLO	12.12. - 18.12.2022	ZPMS, RTV
Supervizija za telefonsko svetovanje oz. skupna novoletna supervizija	13.12.2022	ZPMS
Obisk in obdaritev ukrajinskih otrok v Slavini, begunskih otrok v Logatcu in nastanjenih otrok v Hiši zavetja Palčica	23.12.2022	Slavina pri Postojni, Logatec, Grosuplje

Priloga 2: Udeležba ZPMS na zunanjih dogodkih

Dogodek	Datum	Kraj
CERV točka informira	5.1.2022	On-line
Pregled priročnika "Listen-Act-Change"_fokusna skupina_IRSSV (Priročnik SE za participacijo otrok, 2. poglavje)	6.1.2022	On-line
Informativni dan za programe Erasmus+	19.1.2022	On-line
CERV informativna delavnica za razpis Citizen Values	25.1.2022	On-line
Konzultacija o aktivizmu mladih deklet in žensk (v okviru priprave poročila o aktivizmu mladih deklet in žensk - izvedba: UN Working Group on Discrimination against women and girls)	1.2.2022	On-line
Pregled priročnika "Listen-Act-Change"_fokusna skupina_IRSSV (Priročnik SE za participacijo otrok, 3. poglavje)	2.2.2022	On-line
CERV informativna delavnica Child Call 2022	4.2.2022	On-line
1. seja delovne skupine MZ za pripravo predloga podzakonskega akta v skladu z Zakonom o dopolnitvah Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (zdravstvena letovanja)	15.2.2022	On-line
Sestanek s stranko LMŠ (predstavitev dokumenta Mreže za otrokove pravice "Postavimo otrokove pravice v središče Slovenske politike").	17.2.2022	Ljubljana, prostori stranke LMŠ
Posvet z otroki "Jamstvo za otroke" (za pripravo akcijskega načrta za Jamstvo za otroke)	9.3.2022	On-line
32. medobčinski Otroški parlament v Ajdovščini	10.3.2022	On-line
Pregled priročnika "Listen-Act-Change"_fokusna skupina_IRSSV (Priročnik SE za participacijo otrok, 4. poglavje)	15.3.2022	On-line
32. regijski Otroški parlament Velenje	18.3.2022	On-line

Pripravljalni sestanek z mladimi predstavniki regij pred zasedanjem 32. NOP	1.4.2022	On-line
12. srečanje OPIN skupnosti	5.4.2022	On-line
Metodološki izzivi reševanja energetske revščine (<i>Diskusijski seminar v organizaciji Inštituta Jožef Štefan, center za energetska učinkovitost</i>).	5.4.2022	On-line
Kako do dostopnega javnega zdravstva? (<i>okrogla miza v organizaciji Slovenske Filantropije</i>)	7.4.2022	On-line
Zaključna konferenca skupnega EU/SE projekta Hiša za otroke v Sloveniji (<i>sodelovali so tudi otroci iz Otroških parlamentov</i>).	4.5.2022	Ljubljana, Hiša za otroke
24. slovenska konferenca o odnosih z javnostmi	12.5.2022	Portorož
Strokovni svet za zagovorništvo otrok pri Varuhu človekovih pravic	26.5.2022	Ljubljana, VČP; on-line
Zvok mladosti (osrednji dogodek Evrop. leta mladih)	27.5.2022	Ljubljana, Križanke
Posvet mladinskega sektorja: Nac. program za mladino 2023-2032	31.5.2022	Ljubljana, MIZŠ
CERV nacionalna konferenca in okrogla miza "CERV in mi"	2.6.2022	Ljubljana, Hiša EU in on-line
13. srečanje OPIN skupnosti	14.6.2022	On-line
INSAFE trening (Center za varnejši internet)	15.6.2022	On-line
Posvet o predlogu Programa za odpravljanje materialne prikrajšanosti v Sloveniji v obdobju 2021-2027	17.6.2022	On-line
Okrogla miza "Sodelovanje mladih pri odločanju na lokalni ravni"	21.6.2022	Litija, Občina Litija
Letno srečanje članic SLOGE (<i>sprejem Kodeksa o etični uporabi in pripravi podob in sporočil</i>)	23.6.2022	Hostel Celica
Srečanje nevladnih organizacij s predsednikom Vlade RS	27.6.2022	Ljubljana, Ministrstvo za javno upravo
Sestanek pri predsednici DZ (<i>tema: širše o delovanju naše organizacije, revščina, nac. Otroški parlament</i>)	19.7.2022	Ljubljana, Državni zbor RS
2. srečanje nevladnih organizacij s predsednikom Vlade RS	29.7.2022	Ljubljana, Ministrstvo za javno upravo
Sestanek na MDDSZ glede preživninskega sistema v Sloveniji	24.8.2022	Ljubljana, MDDSZ
Delavnica "Zakaj potrebujemo Digitalno središče NVO in kako bi morale prispevati k razvoju nevl. sektorja?"	30.8.2022	Ljubljana, Rampa Lab in on-line
Sestanek pri predsednici DZ (<i>tema: Otroški parlamenti, Šolska ura s predsednico parlamenta</i>)	30.8.2022	Ljubljana, DZ
Fokusna skupina na temo reorganizacije Centrov za socialno delo	31.8.2022	Ljubljana, Fakulteta za upravo
Srečanje konzorcija vsebinskih mrež z ministrico za javno upravo	6.9.2022	Ljubljana, Ministrstvo za javno upravo
Festival nevladnih organizacij Lupa	8.9.2022	Ljubljana, Prešernov trg

Konferenca Zdravje otrok in mladostnikov; med predstavljenimi temami tudi predavanje TOM Telefona "Pogovor, ki pomaga"	16.9.2022	Portorož
12. posvet e-zlorabe	20.9.2022	Ljubljana, FDV
Nacionalni informativni dan ob 1. razpisu programa Interreg Podonavje	7.10.2022	On-line
Dan PR (26 hitrih predavanj o internem, eksternem in kriznem komuniciranju)	11.10.2022	Ljubljana, Kino Bežigrad
Posvet "Podnebne spremembe: kako se jim prilagajamo na lokalni ravni?"	12.10.2022	Ljubljana, dvorana Dijaškega doma Tabor
Delavnica oblikovanje ukrepov za zmanjševanje energetske revščine	13.10.2022	Narodni muzej Slovenije (Metelkova)
Sestanek pri ministru za zdravje (seznanitev ministra z našim dokumentom Izzivi za otroke v slovenskem zdravstvenem sistemu).	20.10.2022	Ljubljana, MZ
Nacionalni participativni dan (Regija Podonavje)	17.11.2022	Ljubljana, Hotel City
Sestanek na Ministrstvu za pravosodje glede našega dopisa o perečih področjih za otrokove pravice v pravosodju.	17.11.2022	Ljubljana, Ministrstvo za pravosodje
Informativna delavnica za ACF razpis	24.11.2022	On-line
3. seja sveta Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij	28.11.2022	Ministrstvo za pravosodje
Skupinski Intervju: evalvacija Programa za otroke s poudarkom na varnosti otrok v digitalnem okolju	30.11.2022	On-line
Podelitev plakete DS najzaslužnejšim prostovoljcem (prejemnica je Ana Bizjak, MDPM Ajdovščina)	5.12.2022	Ljubljana, Državni svet
Predstavitev projekta Na-prostem.si (ZPMS je v projektu pridruženi partner)	6.12.2022	Ljubljana, City Hotel
CERV delavnica: predstavitveni dogodek CERV 2023-2024	13.12.2022	On-line
Srečanje predstavnikov humanitarnih organizacij s predsednikom Pahorjem	14.12.2022	Ljubljana, predsedniška palača
Srečanje nevladnih organizacij pri Varuhu človekovih pravic	14.12.2022	Ljubljana, VČP